

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ : ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ : ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΟΝΑΔΩΝ ΥΓΕΙΑΣ & ΠΡΟΝΟΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ : « ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΙ ΝΕΟΥΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ».

Εποπτεδων Καθηγητής: Δρ. Δ.Γ. Μαγριπλής.

Σπουδάστρια : Αγγελική Κανδηλιώτη.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Αρκτικόλεξο	1
Εισαγωγή	2
Κεφάλαιο 1^ο	
Η έννοια της κοινωνικής πρόνοιας και των κοινωνικών δομών	
1.1 Η έννοια της κοινωνικής πρόνοιας	5
1.2 Οι Κοινωνικές Δομές	8
1.3 Το Νομικό Καθεστώς για τις Κοινωνικές Δομές.	
1.3.1. Η Συνταγματική κατοχύρωση.	9
1.3.2. Το θεσμικό πλαίσιο	11
1.3.3. Η επίδραση των διεθνών οργανισμών στο Ελληνικό Σύστημα.	13
Κεφάλαιο 2^ο	
Οργάνωση Δομή και Λειτουργία των Κοινωνικών Δομών για παιδιά και νέους.	
2.1 Παιδικοί Σταθμοί.	
2.1.1 Ανάγκη δημιουργίας.	15
2.1.2. Νομοθεσία.	16
2.1.3. Διαδικασία ίδρυσης.	17
2.1.4. Διοίκηση Παιδικών Σταθμών.	18
2.1.5. Διαδικασίες εγγραφής και τρόποι λειτουργίας Παιδικών Σταθμών.	19
2.2. Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ)	23
2.2.1. Διαδικασία ίδρυσης ΚΔΑΠ.	25
2.2.2. Διαδικασίες εγγραφής και τρόποι λειτουργίας.	26
2.3. Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης(ΔΕΠΑ)	27
2.4. Κοινωνικός Φορέας.	29
2.5 Οργανισμός Αθλητισμού και Νεολαίας.	31
2.6. Παιδικές Εξοχές.	32
2.7. Κέντρα Εκπαίδευσης Κοινωνικής Υποστήριξης και Κατάρτισης ΑμεΑ (ΚΕΚΥΚΑμεΑ).	35
Κεφάλαιο 3	
Κοινωνικές Δομές για παιδιά και νέους στο Δήμο Καλαμάτας.	
3.1 Παιδικοί Σταθμοί του Δήμου Καλαμάτας.	40
3.2. Κοινωνικός Φορέας Δ.Κ.	43
3.3. Οργανισμός Νεολαίας και Άθλησης Δ.Κ.	46
3.4. Οι Παιδικές Εξοχές στο Δ.Κ.	48
3.5. Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης Καλαμάτας.	51
3.6. Δημοτική Φιλαρμονική Καλαμάτας.	55

3.7. Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών Δ.Κ.	56
3.8. ΚΕΚΥΚΑμεΑ και Ειδικό Σχολείο Δ.Κ.	57
3.8.1. Κοινωνικός Στιγματισμός και Κοινωνικός Αποκλεισμός.	58
3.8.2. ΚΕΚΥΚΑμεΑ Καλαμάτας.	60
3.8.3. Ειδική Αγωγή.	63
3.8.4. Ειδικό Σχολείο Καλαμάτας.	68
Κεφάλαιο 4^ο	
Συμπεράσματα.	69
Παράρτημα	73
Βιβλιογραφία.	78

ΑΡΚΤΙΚΟΛΕΞΟ

ΔΕΠΑΚ	Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης Καλαμάτας.
ΔΕΤΑΚ	Δημοτική επιχείρηση Τουριστικής Ανάπτυξης Καλαμάτας.
ΔΟΥ	Διοίκηση Οικονομικών Υπηρεσιών.
ΔΥΠΕ	Διοίκηση Υγειονομικής Περιφέρειας.
ΕΕΕΕΚ	Εργαστήριο Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης.
ΚΑΦΚΑ	Κέντρο Αποθεραπείας Φυσικής Κοινωνικής Αποκατάστασης.
ΚΕΚΥΚΑμεΑ	Κέντρο Εκπαίδευση Υποστήριξης και Αποκατάστασης Ατόμων με Αναπηρία.
ΚΔΑΠ	Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών.
ΚΠΣ	Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης.
ΝΠΔΔ	Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου.
ΝΠΙΔ	Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου.
ΟΑΝ	Οργανισμός Νεολαίας και Άθλησης.
ΟΗΕ	Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών.
ΟΠΑΑΧ	Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης Χώρων.
ΟΤΑ	Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
ΠΕ	Παιδικές Εξοχές.
ΠΣ	Παιδικοί Σταθμοί.
ΠΕΣΥ	Περιφερειακό Σύστημα Υγείας.
ΠΙΚΠΑ	Πατριωτικό Ίδρυμα Κοινωνικής Πρόνοιας και Αντίληψης.
ΥΥΚΑ	Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.
ΦΕΚ	Φύλλο Εφημερίδας Κυβέρνησης.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα εργασία εντάσσεται στα πλαίσια πτυχιακών εργασιών του Τ.Ε.Ι. Καλαμάτας και ειδικότερα του τμήματος Διοίκησης Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας. Τίτλος της εργασίας είναι :

« Νομικό Καθεστώς Κοινωνικών Δομών για παιδιά και νέους στο Δήμο Καλαμάτας».

Σκοπός της εργασίας είναι, μέσα από την νομική παρουσίαση, να αναδειχθεί η χρησιμότητα των δομών και υπηρεσιών αυτών και το έργο που προσφέρουν στα παιδιά, τους νέους και τις οικογένειες τους. Επίσης επιχειρείται να γίνει μια πλήρης παρουσίαση των υπηρεσιών που λειτουργούν στο Δήμο Καλαμάτας, να επισημανθούν οι ελλείψεις που υπάρχουν και να προταθούν τρόποι για την καλύτερη λειτουργία τους.

Οι κοινωνικές δομές και υπηρεσίες που θα αναλύσουμε είναι οργανωμένες με κεντρικό άξονα την ηλικία. Η εργασία αναφέρεται σε παιδιά και νέους, αυτό το διάστημα έχει χωριστεί από τον ψυχολόγο Eric Erikson¹ στα παρακάτω στάδια:

- 1) Βρεφική και νηπιακή ηλικία, μηδέν έως πέντε έτη (0-5).
- 2) Παιδική και προεφηβική ηλικία, έξι έως δώδεκα έτη (6-12).
- 3) Εφηβεία, δεκατρία έως δεκαεφτά έτη (13-17).
- 4) Νέοι, δεκαοκτώ έως εικοσι δυο (18-22).

Η βρεφική και νηπιακή ηλικία θεωρείται από τους ψυχολόγους ως η πλέον κρίσιμη για τη μετέπειτα εξέλιξη του ατόμου. Οι σχέσεις μέσα στην οικογένεια και στο ευρύτερο περιβάλλον ασκούν θετικές ή αρνητικές, ανάλογα, επιπτώσεις στο νήπιο και την ψυχοσύνθεση του².

Η παιδική και προεφηβική ηλικία χαρακτηρίζεται από μια σχετικά ήπια στάση της συμπεριφοράς του παιδιού, πριν φτάσει στην κρίσιμη περίοδο της εφηβείας. Την περίοδο αυτή το παιδί αφήνει το οικείο περιβάλλον του σπιτιού, μπαίνει στο περιβάλλον του σχολείου, της γειτονιάς κ.τ.λ. Στην περίοδο αυτή κοινωνικοποιείται και υιοθετεί πρότυπα και στάσεις που θα το διευκολύνουν αργότερα να μπει στον κόσμο της ενήλικης ζωής.

Η περίοδος της εφηβείας χαρακτηρίζεται από έντονες αλλαγές, τόσο σωματικές όσο και αλλαγές στην ψυχική και κοινωνική συμπεριφορά του έφηβου. Η προσπάθεια του εφήβου για ανεξαρτησία από την οικογένεια του, αλλά και ο φόβος που προκαλείται από αυτή την ανεξαρτησία, είναι

1 Ενδεικτικά: E. Erikson, *The Life Cycle Completed : Review*. Norton, New York 1982.

2.Π.Α. Σταθόπουλου, *Κοινωνική Πρόνοια, μια γενική θεώρηση*, Έλλην, Αθήνα 1999. σ.77.

συχνά αιτία συγκρούσεων όχι μόνο με την οικογένεια , αλλά και με τους δάσκαλους. Ο βαθμός της στήριξης και κατανόησης που θα έχει ο έφηβος θα παίζει σημαντικό ρόλο στην μετέπειτα πορεία του την κοινωνία.

Στην περίοδο της νεότητας τα άτομα θεωρούνται ενήλικες, ως προς τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα τους. Τα κύρια ζητήματα που απασχολούν τους νέους σ' αυτή την ηλικία είναι η ολοκλήρωση των σπουδών τους και αργότερα η επαγγελματική τους αποκατάσταση.

Ο τομέας των κοινωνικών δομών και υπηρεσιών με τον οποίο θα ασχοληθούμε περιλαμβάνει κυρίως προγράμματα κοινωνικής αντίληψης περίθαλψης και προστασίας για ευπαθή ομάδες του πληθυσμού.

Οι υπηρεσίες που θα αναλύσουμε χαρακτηρίζονται ως «περιπτωσιολογικές» και λειτουργούν με την αρχή ότι ο εξυπηρετούμενος έχει μια ειδική ανάγκη. Αποσκοπούν στην αποκατάσταση ή στη βελτίωση της λειτουργικότητας του ατόμου, προσφέροντας θεραπεία, συμβουλευτική βοήθεια, αποκατάσταση, κοινωνική προστασία. Επίσης στοχεύουν στην κοινωνικοποίηση και την ανάπτυξη του ατόμου.

Η μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε για την πραγματοποίηση της συγκεκριμένης εργασίας ήταν η προσωπική επαφή με τις υπηρεσίες και τα κέντρα, όπου από μαρτυρίες του προσωπικού αντλήσαμε τις περισσότερες πληροφορίες όσον αφορά την οργάνωση, τη δομή και την λειτουργία τους. Ωστόσο κυριότερη πηγή της εργασίας, για τη συλλογή στοιχείων υπήρξαν έγγραφα (ΦΕΚ, Νόμοι, Στατιστικά δελτία, Υπουργικές αποφάσεις κ.τ.λ.). Τέλος χρησιμοποιήθηκε βιβλιογραφία για την εννοιολογική προσέγγιση των όρων των κοινωνικών δομών και υπηρεσιών.

Η παρούσα εργασία περιλαμβάνει τα εξής κεφάλαια:

Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται μια σύντομη αναφορά της έννοιας της κοινωνικής πρόνοιας και των κοινωνικών δομών γενικότερα. Επίσης αναφερόμαστε στη συνταγματική κατοχύρωση των κοινωνικών δομών και υπηρεσιών. Μια σύντομη ιστορική αναδρομή όσον αφορά στο θεσμικό πλαίσιο καθώς και τις επιδράσεις που δέχθηκε το Ελληνικό Σύστημα πρόνοιας από Διεθνείς οργανισμούς.

Στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται μια παρουσίαση των κυριότερων κοινωνικών δομών για παιδιά και νέους, όπως εξελίχθηκαν και τους γνωρίζουμε μέχρι σήμερα. Όπως λέγεται και παρακάτω η ανάγκη της

προσχολικής αγωγής και της αγωγής των νέων γενικότερα είχε επισημανθεί από την αρχαιότητα αλλά άρχισε να γίνεται αντιληπτή από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα. Η βιομηχανική επανάσταση ανάγκασε και το γυναικείο πληθυσμό να βγει από το σπίτι και να στραφεί προς τα εργοστάσια. Επίσης η κοινωνία, όπως εξελίχθηκε για παράδειγμα, με τις μονογονεϊκές οικογένειες, τα πολλά διαζύγια κτλ οδήγησε στην δημιουργία κάποιων δομών που σκοπό έχουν τη δημιουργική απασχόληση, την ανάπτυξη και την κοινωνικοποίηση των παιδιών εκτός σπιτιού.

Στο κεφάλαιο αυτό αναφέρονται τα κυριότερα κέντρα που λειτουργούν σήμερα στη χώρα μας και απασχολούν παιδιά και νέους. Μερικά από αυτά είναι οι Παιδικοί Σταθμοί, οι Παιδικές Εξοχές, τα Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης παιδιών, ο Οργανισμός Νεολαίας και Άθλησης. Στο τέλος του κεφαλαίου γίνεται αναφορά σε κέντρα που απασχολούν ΑμεΑ, όπως τα Κέντρα Εκπαίδευσης και κοινωνικής Υποστήριξης και Κατάρτισης ΑμεΑ. Τα άτομα με αναπηρίες δεν αποτελούν ένα ξεχωριστό κομμάτι της κοινωνίας μας. Τέτοιου είδους Κέντρα βοηθούν τα άτομα αυτά και τις οικογένειες τους στο να ανταποκριθούν στις ανάγκες τους, αλλά και να ενταχθούν ευκολότερα στην κοινωνία.

Στο τρίτο κεφάλαιο γίνεται ειδική αναφορά στο Δήμο Καλαμάτας. Οι δομές που αναλύονται είναι οι Παιδικοί σταθμοί, η Παιδική Εξοχή «Αγία- Μαρίνα Ταΰγετου», ο Οργανισμός Νεολαίας και Άθλησης, ο Κοινωνικός Φορέας του Δήμου, ο οποίος έχει κάποια προγράμματα για παιδιά, το Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών του οποίου η λειτουργία δεν έχει αρχίσει ακόμη, η Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης Καλαμάτας (ΔΕΠΑΚ), η οποία απασχολεί αρκετά παιδιά και νέους σε πολλές δραστηριότητες με κυριότερες αυτές της μουσικής και του χορού, η Φιλαρμονική του δήμου. Όσον αφορά τα ΑμεΑ αναλύουμε το ΚΕΚΥΚΑμεΑ Καλαμάτας και το Ειδικό Σχολείο.

Τέλος, στο τέταρτο κεφάλαιο παραθέτουμε τα κυριότερα συμπεράσματα, από την ανάλυση των δομών για τα παιδιά και νέους, της ελλείψεις και τις γενικότερες δυσκολίες που αντιμετωπίζουν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Η έννοια της κοινωνικής πρόνοιας και των κοινωνικών δομών

1.1 Η έννοια της κοινωνικής πρόνοιας

Ο ορισμός της κοινωνικής πρόνοιας έχει να κάνει με ένα γενικότερο πλαίσιο που αφορά την κοινωνική ασφάλεια³. Η κοινωνική ασφάλεια αντιστοιχεί σε ένα σύνολο μέτρων που προσανατολίζονται στο να προστατεύσουν τον πληθυσμό από καταστάσεις ανάγκης, να του εξασφαλίσουν ιατρική και υγειονομική κάλυψη και να εγγυηθούν ένα αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης.

Από νομική άποψη, ο θεσμός της κοινωνικής ασφάλειας κατοχυρώθηκε με την Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, που ψηφίστηκε από τη γενική συνέλευση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών στις 10 Φεβρουάριου 1948.

Σύμφωνα με τη διακήρυξη η κοινωνική ασφάλεια είναι αυτοτελές δικαίωμα κάθε ανθρώπου. Το περιεχόμενο του δικαιώματος εξειδικεύεται στο άρθρο 22 που προβλέπει ότι *«Κάθε άτομο, ως μέλος του κοινωνικού συνόλου, έχει το δικαίωμα σε κοινωνική ασφάλεια. Η κοινωνία, με την εθνική πρωτοβουλία και τη διεθνή συνεργασία, ανάλογα πάντα με την οργάνωση και τις οικονομικές δυνατότητες κάθε κράτους, έχει χρέος να εξασφαλίσει την ικανοποίηση των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων που είναι απαραίτητα για την αξιοπρέπεια και την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας του»*.

Η συγκεκριμένη διάταξη αποτελεί τη βάση των διεθνών συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας, καθώς το άρθρο 25 της Διακήρυξης προβλέπει ότι:

«-Καθένας έχει δικαίωμα σε ένα βιοτικό επίπεδο ικανό να εξασφαλίσει στον ίδιο και την οικογένεια του υγεία και ευημερία, και ειδικότερα τροφή, ρουχισμό, κατοικία, ιατρική περίθαλψη, όπως και τις απαραίτητες κοινωνικές υπηρεσίες. Έχει ακόμη το δικαίωμα σε ασφάλιση για την ανεργία, την αρρώστια, την αναπηρία, τη χηρεία, τη γεροντική ηλικία, όπως και για όλες τις άλλες περιπτώσεις που στερείται τα μέσα συντήρησής του, εξαιτίας περιστάσεων ανεξάρτητων της θέλησής του.

-Η μητρότητα και η παιδική ηλικία έχουν δικαίωμα ειδικής μέριμνας και περίθαλψης. Όλα τα παιδιά, ανεξάρτητα αν είναι νόμιμα ή εξώγαμα, απολαμβάνουν την ίδια κοινωνική προστασία».

Από το παραπάνω άρθρο προκύπτουν δυο μηχανισμοί δράσης για την υλοποίηση της κοινωνικής ασφάλειας. Αυτοί είναι:

---

3. Ενδεικτικά: Γ. Αμιτσης, *«Αρχές Οργάνωσης και Λειτουργίας του Συστήματος Κοινωνικής Πρόνοιας Το Ελληνικό Μοντέλο Των Κοινωνικών Υπηρεσιών Και η Ευρωπαϊκή Εμπειρία, Παπαζήσης, Αθήνα 2001.*

1) Η Κοινωνική Ασφάλιση που επιδιώκει την κάλυψη τυποποιημένων κινδύνων, όπως ανεργία, γήρας, θάνατο.

2) Η Κοινωνική Πρόνοια που προσανατολίζεται στην προστασία των ατόμων χωρίς επαρκείς πόρους βιοπορισμού, αποβλέποντας τόσο στην κάλυψη των βασικών αναγκών διαβιώσεως τους όσο και στην ευρύτερη κοινωνική τους συμμετοχή. Στη δεύτερη παράγραφο του άρθρου 25 προβλέπονται ειδικές ομάδες του πληθυσμού που έχουν δικαίωμα ιδιαίτερης προνομιακής μέριμνας και περίθαλψης, όπως οι μητέρες και τα παιδιά.

Η δημιουργία συστημάτων κοινωνικής πρόνοιας βασίζεται σε δυο κριτήρια το νομικό και το κοινωνικοπολιτικό⁴.

Η χρήση του νομικού κριτηρίου τυποποιεί τους φορείς ανάλογα με το αν ανήκουν στο δημόσιο, ιδιωτικό ή εθελοντικό τομέα.

- Οι φορείς που υπάγονται στο δημόσιο τομέα συγκροτούνται από τις κεντρικές και περιφερειακές δημόσιες υπηρεσίες, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης (Δήμοι και κοινότητες, Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις) τα νομικά πρόσωπα δημόσιου και ιδιωτικού δικαίου που εποπτεύονται από την κεντρική διοίκηση.

- Οι φορείς που υπάγονται στον ιδιωτικό τομέα συγκροτούνται από εμπορικές επιχειρήσεις οι οποίες προσφέρουν υπηρεσίες φροντίδας στα πλαίσια της ελεύθερης αγοράς.

- Οι φορείς που υπάγονται στον εθελοντικό τομέα συγκροτούνται από μη κυβερνητικές οργανώσεις και ομάδες αυτοβοήθειας οι οποίες παρέχουν υπηρεσίες φροντίδας, χωρίς ανταλλάγματα.

Το νομικό κριτήριο με την τυποποίηση των φορέων συμβάλει στην ορθολογική αντιμετώπιση ενός σημαντικού προβλήματος οριοθέτησης των προνοιακών συστημάτων και στην καθιέρωση ειδικών αρχών για την δράση των δημόσιων φορέων κοινωνικής πρόνοιας . Οι αρχές αυτές προβλέπονται στους κανόνες Δικαίου Κοινωνικής Πρόνοιας και πρόκειται για τις αρχές της επικουρικότητας και τα εξατομίκευσης⁵.

Η αρχή της επικουρικότητας αναφέρεται στην παρέμβαση των προνοιακών δομών για την αντιμετώπιση, μόνο εκείνων των αναγκών που δεν μπορούν να αντιμετωπισθούν από τους ενδιαφερόμενους.

Οι συνέπειες της αρχής της επικουρικότητας καταγράφονται παρακάτω:

1. Δεν επιτρέπεται η χορήγηση προνοιακών παροχών, όταν οι ανάγκες του ενδιαφερόμενου μπορούν να καλυφθούν αποτελεσματικά από ένα φορέα κοινωνικής ασφάλισης

4. Βλ. Ενδεικτικά Κ. Κρεμαλής, *Το Δικαίωμα του Ατόμου για Κοινωνική Πρόνοια*, Α.Ν. Σάκκουλας, Αθήνα 1991. Και Π. Σταθοπουλος, *Κοινωνική Πρόνοια- Μια Γενική Θεώρηση*, Έλλην, Αθήνα 1996.

5. Για τις αρχές αυτές βλ. Κ. Κρεμαλής (επ.), *Κοινωνική Πρόνοια- Διερεύνηση και Αξιολόγηση ενός νέου συστήματος*, Αθήνα 1990. Και Α. Ματθαίου, *Αλληλεπίδραση των κανόνων Δικαίου Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας στους Κλάδους Αναπηρίας, Γήρατος και Οικογενειακών Βαρών*, Α.Ν. Σάκκουλας, Αθήνα 1996.

2. Δεν επιτρέπεται η χορήγηση προνοιακών παροχών όταν οι ανάγκες του ενδιαφερόμενου μπορούν να καλυφθούν από την εργασία του ή από περιουσιακά στοιχεία.
3. Δεν επιτρέπεται η χορήγηση προνοιακών παροχών όταν οι ανάγκες του ενδιαφερόμενου μπορούν να καλυφθούν από άλλα μέλη της οικογενείας του.
4. Η χορήγηση των προνοιακών παροχών διακόπτεται, όταν ο ενδιαφερόμενος έχει τη δυνατότητα να καλύψει μόνος του τις ανάγκες του.

Η αρχή της εξατομίκευσης αναφέρεται στην εξειδίκευση της ανάγκης των ενδιαφερόμενων να ενταχθούν σε προγράμματα προστασίας. Έτσι η ανάγκη χωρίζεται σε οικονομική και κοινωνική.

Από τη νομική πλευρά, η κυριότερη συνέπεια της αρχής της εξατομίκευσης είναι ότι τα όργανα διοίκησης πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους παρακάτω παράγοντες:

- Την οικογενειακή, επαγγελματική, κοινωνική και οικονομική κατάσταση του ατόμου
- Τα αιτία που έχουν οδηγήσει στην εμφάνιση της συγκεκριμένης ανάγκης.
- Τη δυνατότητα του ατόμου να καλύψει τη συγκεκριμένη ανάγκη.
- Την αποτελεσματική στήριξη του ατόμου με τρόπο που θα μηδενίσει τις πιθανότητες κοινωνικού στιγματισμού.

Το κοινωνικοπολιτικό κριτήριο συνδέεται με την δημιουργία δυο μοντέλων διάρθρωση των κοινωνικών υπηρεσιών. Αυτά είναι το υπολειμματικό και το θεσμικό μοντέλο⁶.

Το υπολειμματικό μοντέλο υποστηρίζει ότι τα κοινωνικά προβλήματα και οι ανάγκες του πληθυσμού δημιουργούνται από προσωπικές καταστάσεις ή αδυναμίες. Αυτό το σύστημα επικεντρώνεται στην προστασία ορισμένων ομάδων του πληθυσμού με βάση τα οικονομικά κριτήρια.

Το θεσμικό μοντέλο στηρίζεται στην άποψη ότι τα κοινωνικά προβλήματα και οι ανάγκες που δημιουργούνται απαιτούν την θέσπιση εξειδικευμένων μηχανισμών κάλυψης⁷. Επομένως το σύστημα κοινωνικής πρόνοιας είναι υποχρεωμένο να καλύψει τα ανάγκες ολόκληρου του πληθυσμού και όχι μόνο των λεγόμενων ευπαθών ομάδων.

---

6. Βλ. Ενδεικτικά: C. Walker, *Managing poverty- The Limit of Social Assistance*, Routledge, London 1993.

7. Γ. Αμιτσης, ό.π., 2001, σ. 45.

1.2 Οι Κοινωνικές Δομές.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι οι κοινωνικές δομές αποτελούν ένα ξεχωριστό πεδίο του συστήματος της κοινωνικής πρόνοιας. Είναι ένα σύνολο οργανωμένων δραστηριοτήτων δημόσιων, ιδιωτικών και εθελοντικών φορέων που επιδιώκουν να βοηθήσουν τα άτομα να ανταποκριθούν στις κοινωνικές και βιοτικές τους ανάγκες⁸.

Οι κοινωνικές δομές διέπονται από δυο κριτήρια, το πρώτο είναι το θεσμικό και το δεύτερο είναι το κοινωνικοπολιτικό.

Σύμφωνα με το θεσμικό κριτήριο οι κοινωνικές δομές χωρίζονται σε οργανωτικές και λειτουργικές⁹. Στις οργανωτικές υπηρεσίες περιλαμβάνονται οι φορείς του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα που παρέχουν υπηρεσίες σύμφωνα με τις θεσμοθετημένες αρμοδιότητες ενώ στην δεύτερη κατηγορία εντάσσονται οι φορείς σε περίπτωση χορήγησης αντίστοιχων υπηρεσιών. Σύμφωνα με το κοινωνικοπολιτικό κριτήριο οι κοινωνικές υπηρεσίες χωρίζονται σε κοινωνικές υπηρεσίες με την ευρεία και στενή έννοια. Στην πρώτη κατηγορία εντάσσονται όλες οι παροχές που εξασφαλίζουν αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης στα άτομα και στη δεύτερη κατηγορία εντάσσονται οι υπηρεσίες που αποβλέπουν στην κάλυψη ατόμων ή ομάδων με αυξημένα προβλήματα ή ανάγκες.

Καθώς επεξεργαζόμαστε τις κοινωνικές δομές παρατηρούμε ότι οδηγούν σε τρεις κύριες κατευθύνσεις. Η πρώτη είναι η κατεύθυνση του πεδίου εφαρμογής, η δεύτερη του περιεχομένου των δράσεων και η τρίτη της οργανωτικής δομής¹⁰.

Η πρώτη επικεντρώνεται στην κοινωνική προστασία, έτσι γίνεται διάκριση μεταξύ στις υπηρεσίες που επιδιώκουν να καλύψουν συγκεκριμένες ανάγκες (αποκατάσταση αναπήρων, βοήθεια σε περιπτώσεις φυσικών καταστροφών) και στα υπηρεσίες που επιδιώκουν την πρόληψη κάποιου κινδύνου (προστασία αστέγων)

Η δεύτερη διαχωρίζει τις υπηρεσίες που παρέχονται σε υπηρεσίες ανοικτής και κλειστής φροντίδας. Ανοικτή φροντίδα έχουμε όταν οι υπηρεσίες παρέχονται στο σπίτι του ενδιαφερόμενου ή σε εξειδικευμένους φορείς και κλειστή φροντίδα έχουμε όταν οι υπηρεσίες παρέχονται σε ιδρύματα και προϋπόθεση είναι η παραμονή των ενδιαφερομένων σε αυτά.

Η τρίτη διαχωρίζει τις υπηρεσίες ανάλογα με τους φορείς που τις παρέχουν , δηλαδή σε πρωτογενής και δευτερογενής υπηρεσίες. Πρωτογενής είναι οι υπηρεσίες που παρέχονται από τους φορείς του συστήματος πρόνοιας ή από εξειδικευμένους επαγγελματίες.

---

8. Κ. Πανουτσοπούλου, *Κοινωνική Πρόνοια- Ιστορική Εξέλιξη και Σύγχρονες Τάσεις*, Γρήγορης, Αθήνα 1984, σ.73.

9. Κ. Κρεμάλης, *ό.π.*, 1991 σ.72.

10. Γ. Αμιτσης, *ό.π.*, 2001 σ.50.

Δευτερογενής είναι οι υπηρεσίες που παρέχονται από φορείς που είναι εκτός του συστήματος πρόνοιας.

1.3 Το νομικό καθεστώς για τις κοινωνικές δομές.

Το ζήτημα της νομικής κατοχύρωσης των κοινωνικών δομών συνδέεται άμεσα με την άσκηση των δικαιωμάτων του ανθρώπου που βρίσκονται σε κατάσταση ανάγκης. Η θετική παρέμβαση του κράτους για την κάλυψη των αναγκών των ατόμων αυτών ενεργοποιείται με τη θεμελίωση του κοινωνικού δικαιώματος σε προνοιακές παροχές, έκφραση του οποίου είναι το δικαίωμα σε προνοιακές υπηρεσίες¹¹.

1.3.1. Η συνταγματική κατοχύρωση

Το δικαίωμα σε κοινωνικές δομές και υπηρεσίες δεν υπάρχει σε μια συγκεκριμένη διάταξη του παρόντος συντάγματος, όμως υπάρχουν πολλές διατάξεις οι οποίες αποτελούν το θεσμικό υπόβαθρο του δικαιώματος στην κοινωνική πρόνοια¹².

Συγκεκριμένα το άρθρο 21 θεωρείται σαν η κύρια βάση κατοχύρωσης του δικαιώματος στις κοινωνικές υπηρεσίες ειδικεύοντας ορισμένες ομάδες του πληθυσμού. Πιο αναλυτικά :

- Παιδιά, νέοι και οικογένειες. Οι ομάδες αυτές εξειδικεύονται στο άρθρο 21§ 1Σ όπου ορίζει ότι « *Η οικογένεια ως θεμέλιο της συντήρησης και προαγωγής του έθνους, καθώς και ο γάμος, η μητρότητα και η παιδική ηλικία τελούν υπό την προστασία του κράτους*».
- Πολύτεκνες οικογένειες και άτομα που πάσχουν από ανίατη σωματική ή πνευματική νόσο. Ειδικότερα το άρθρο 21§ 2Σ προβλέπει ότι « *Πολύτεκνες οικογένειες, ανάπηροι πόλεμου και ειρηνικής περιόδου θύματα πολέμου, χείρες ορφανά εκείνων που έπεσαν στο πόλεμο καθώς και όσοι πάσχουν από ανίατη πνευματική νόσο έχουν δικαίωμα φροντίδας από το κράτος*».
- Ηλικιωμένοι και άποροι συγκεκριμένα στο άρθρο 21§3Σ αναφέρεται ότι «*Το κράτος μεριμνά για την υγεία των πολιτών και παίρνει ειδικά μέτρα για την προστασία της νεότητας, του γήρατος, τις αναπηρίας και για την περίθαλψη των απόρων*».

---

11. Γ. Αμίτσης,ό.π. 2001, σ.55.

12.Κ. Κρεμαλής, ό.π.,1991, σ.156.

- Άτομα με αναπηρίες. Στο αναθεωρημένο Σύνταγμα του 2001 η νέα διάταξη του άρθρου 21§ 6Σ προβλέπει ότι « Τα άτομα με αναπηρίες έχουν δικαίωμα να απολαμβάνουν μέτρα που εξασφαλίζουν την αυτονομία, την επαγγελματική ένταξη και την συμμετοχή τους στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας».

Το άρθρο 1§1¹³ θεωρείται ως επικουρική νομική βάση για την αναγνώριση του δικαιώματος σε κοινωνικές υπηρεσίες

Το άρθρο 2§1¹⁴ επιβάλλει τη λήψη θετικών μέτρων για την προστασία των ατόμων που αδυνατούν να εξασφαλίσουν ένα αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης με της δικές τους δυνάμεις και την αμβληση μέτρων που προσβάλλουν την αξιοπρέπεια των ενδιαφερομένων.

Το άρθρο 5§1¹⁵ αποτελεί επικουρική νομική βάση για τη θέσπιση ενός συστήματος κοινωνικών υπηρεσιών που εισάγει δεσμεύσεις παρεμβατικού και αρνητικού χαρακτήρα¹⁶ στον κοινό νομοθέτη για την εξειδίκευση του δικαιώματος σε κοινωνικές υπηρεσίες.

Οι δεσμεύσεις παρεμβατικού χαρακτήρα υποχρεώνουν τον κοινό νομοθέτη να διερευνάει το περιεχόμενο των παραδοσιακών κοινωνικών υπηρεσιών ώστε να εξασφαλίζει την περίθαλψη και κοινωνικοποίηση των ενδιαφερομένων . Εστί οδηγούμαστε στο συνδυασμό υπηρεσιών ιδρυματικής αλλά και ανοικτής φροντίδας.

Οι δεσμεύσεις αρνητικού χαρακτήρα στοχεύουν στην απαγόρευση κάθε μέτρου που αποκλείει τους λήπτες από τη συμμετοχή τους σε πολιτικές και εκλογικές διαδικασίες.

Το άρθρο 25§ 1 που προβλέπει ότι: «*Τα δικαιώματα του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου και η αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου τελούν υπό την εγγύηση του Κράτους. Όλα τα κρατικά όργανα υποχρεούνται να διασφαλίσουν την ανεμπόδιση και αποτελεσματική άσκηση τους. Τα δικαιώματα αυτά ισχύουν και στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών στις οποίες προσιδιάζουν. Οι κάθε είδους περιορισμοί που μπορούν κατά το Σύνταγμα να επιβληθούν στα δικαιώματα αυτά πρέπει να προβλέπονται είτε απευθείας από το Σύνταγμα είτε από το νόμο, εφόσον υπάρχει επιφύλαξη υπέρ αυτού και να σέβονται την αρχή της αναλογικότητας*» αποτελεί μια νέα διάταξη για την κατοχύρωση της αρχής του κοινωνικού κράτους δικαίου και εισήχθηκε με την αναθεώρηση του Συντάγματος το 2001.

13. Το άρθρο αυτό προβλέπει ότι: « Το πολίτευμα της Ελλάδας είναι Προεδρευόμενη Κοινοβουλευτική Δημοκρατία».

14. Το άρθρο αυτό προβλέπει ότι: « Ο σεβασμός και η προστασία της αξιοπρέπειας του ανθρώπου αποτελούν την πρωταρχική υποχρέωση της πολιτείας».

15. Το άρθρο αυτό προβλέπει ότι: « Καθένας έχει δικαίωμα να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητά του και να συμμετάχει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας εφόσον δεν προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων και δεν παραβιάζει το Σύνταγμα και τα χρηστά ήθη».

16. Γ. Αμίτσης, *Η θεσμική κατοχύρωση των ελάχιστων ορίων διαβίωσης στην Ελληνική και Διεθνή έννομη τάξη*, Α.Ν. Σάκκουλος, Αθήνα 2001. σ.111.

Οι διατάξεις του Συντάγματος εξειδικεύονται και υλοποιούνται από τον κοινό νομοθέτη ο οποίος αναπτύσσει τις συνταγματικές ρυθμίσεις με τους παρακάτω τρόπους:

α) Οι κοινωνικές υπηρεσίες αντιστοιχούν σε ένα δημόσιο δικαίωμα προνοιακών παροχών, έτσι τα όργανα του κράτος μπορούν να παρέμβουν μειώσουν το ενδεχόμενο αμβλησης του νομικού χαρακτήρα του δικαιώματος¹⁷.

β) Ο κοινός νομοθέτης δεν προβλέπει συγκεκριμένα μέτρα ίδρυσης, απλά δίνει τις γενικές βάσεις ενός συστήματος υπηρεσιών, όπου στη συνέχεια εξειδικεύονται από τα όργανα κεντρικής, περιφερειακής και τοπικής διοίκησης.

γ) Ο κοινός νομοθέτης είναι ο μόνος που έχει την αρμοδιότητα να επιλέξει ένα ορισμένο οργανωτικό σχήμα για την άσκηση της κοινωνικής πρόνοιας, δεν έχει όμως τη δυνατότητα να απαγορεύσει και τη συμμετοχή ιδιωτικών ή εθελοντικών φορέων. Είναι μια βασική αρχή λειτουργίας του συστήματος κοινωνικής πρόνοιας που αναγνωριστική από τα διοικητικά δικαστήρια. (Η άρνηση του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας να χορηγήσει άδεια λειτουργίας παιδικών έξοχων σε ιδιώτη, με το επιχείρημα ότι τέτοιες υπηρεσίες εξασφαλίζονται αποκλειστικά από το κράτος, κρίθηκε αντισυνταγματική από το Συμβούλιο της Επικράτειας¹⁸).

δ) Η παροχή κοινωνικών υπηρεσιών δεν είναι αποκλειστικό δικαίωμα του δημόσιου τομέα. Ο κοινός νομοθέτης όμως δεσμεύεται από τις συνταγματικές διατάξεις να παρέχει τον κύριο ρόλο στο κράτος, όσον αφορά τη ρύθμιση, το συντονισμό, την αξιολόγηση του συστήματος κοινωνικών υπηρεσιών. Έτσι οι ιδιωτικοί και εθελοντικοί φορείς διέπονται από κάποιες προϋπόθεσης, όσον αφορά τη λειτουργία τους, καθώς και τη σχέση τους με τους φορείς του δημόσιου τομέα.

1.3.2. Το θεσμικό πλαίσιο.

Η απουσία ενός κώδικα κοινωνικών υπηρεσιών που θα περιλαμβάνει γενικές αρχές όσο και βασικές τεχνικές υλοποίησης των δράσεων παροχής κοινωνικών υπηρεσιών¹⁹, δεν εμπόδισε την εφαρμογή ενός θέσμιου πλαισίου για την ίδρυση φορέων κοινωνικών υπηρεσιών. Το πλαίσιο αυτό εντοπίζεται στις ρυθμίσεις του Ν.Δ.162/73 και των Ν. 2072/92, Ν2082/92 και Ν 2646/98.

Το Ν.Δ. 162/73 « περί μέτρων προστασίας υπερήλικων και χρονίως πασχόντων ατόμων», καθορίζει την αρμοδιότητα του Υπουργείου

17. Γ. Αμίτσης, ό.π.2001 σ.60.

18. Βλ. ΣτΕ 1795/93.

19. Γ. Αμίτσης, ό.π. σ. 63.

Κοινωνικών Υπηρεσιών για την προστασία των υπερηλίκων και των εκ χρόνιων παθήσεων πασχόντων ατόμων .

Το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας εξειδικεύεται στο άρθρο 2 του Νομοθετικού διατάγματος : Ιδρυματική περίθαλψη και κοινωνική βοήθεια κατ' οίκων που παρέχεται με τη μορφή ηθικής συμπαράστασης, οικονομικής ενισχύσεις ή άλλου είδους υλικής βοήθειας .Ο βασικός μηχανισμός που επιλέγεται για τη χορήγηση υπηρεσιών ανοικτής ή κλειστής φροντίδας είναι η σύσταση ιδρυμάτων με τη μορφή Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου που υπάγονται στην άμεση εποπτεία του Υπουργείου Κοινωνικών Υπηρεσιών. Οι κατηγορίες ιδρυμάτων είναι τρεις 1) οίκοι ευγηρίας 2) Θεραπευτήρια χρόνιων παθήσεων 3) κέντρα προστασίας του γήρατος.

Ο Ν. 3703/57 « περί συμπληρώσεως και τροποποίησης της Νομοθεσίας περί Πρεβεντορίων και παιδικών εξοχών» προέβλεψε ρητή εξουσιοδοτική διάταξη στο άρθρο 1§ 3 που επέτρεπε τη σύσταση ιδρυμάτων κοινωνικής πρόνοιας για την κάλυψη αντίστοιχων αναγκών. Τα ιδρύματα συστήνονταν με την έκδοση Βασιλικού Διατάγματος που καθόριζε το σκοπό, το είδος των παρεχομένων υπηρεσιών, τη διοίκηση τη διαχείριση των πόρων τη σύνθεση , τη βαθμολογική εξέλιξη του προσωπικού. Για το ίδρυμα επιλέγεται η μορφή Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου.

Το Ν.Δ.928/71 «περί καταργήσεως, συγχώνευσης, μετατροπής ή υπαγωγής ιδρυμάτων αρμοδιότητας του Υπουργείου Κοινωνικών Υπηρεσιών εις έτερα Ιδρύματα του αυτού Υπουργείου» κατοχύρωσε τη δυνατότητα μετατροπής ιδρυμάτων που είδη λειτουργούσαν αλλά χωρίς να εκπληρώνουν τους στόχους τους. Σκοπός του συγκεκριμένου ,ήταν ο εκσυγχρονισμός της λειτουργίας των παραδοσιακών ιδρυμάτων κλειστής περίθαλψης.

Ο Ν 2072/92 « για τη ρύθμιση του επαγγέλματος του ειδικού τεχνικού προθετικών και ορθωτικών κατασκευών και λοιπών ειδών αποκατάστασης και άλλες διατάξεις» εισάγει ρητή εξουσιοδοτική διάταξη στο άρθρο 11§ 1 που επιτρέπει την ίδρυση μονάδων κοινωνικής προστασίας. Η νέα διάταξη αναφέρεται και στη σύσταση Ν.Π.Ι.Δ. Συγκεκριμένα « Δύναται να ιδρύονται μονάδες κοινωνικής προστασίας με τη μορφή του νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου για την εξυπηρέτηση πάσης φύσεως σκοπών του τομέα κοινωνικής πρόνοιας υπαγόμενες στην εποπτεία και τον έλεγχο του Υπουργείου Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων»

Ο Ν 2082/92 « για την αναδιοργάνωση της κοινωνικής πρόνοιας και την καθιέρωση νέων θεσμών Κοινωνικής Προστασίας» φέρνει διαφοροποιήσεις όσον αφορά την άσκηση προνοιακής πολιτικής. Συγκεκριμένα το άρθρο 35, ορίζει το Π.Ι.Κ.Π.Α. ως το εκτελεστικό όργανο όλων των προγραμμάτων που εκπονούνται από το Υ.Υ.Π.Κ.Α.

Και αφορούν άτομα με ειδικές ανάγκες, ηλικιωμένους και παιδιά. Αυτό κυρίως αποσκοπεί στα παρακάτω:

- 1) διημέρευση βρεφών, νηπίων, παιδιών και έφηβων με ειδικές ανάγκες
- 2) ιδρυματική περίθαλψη ΑμεΑ και ηλικιωμένων σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία
- 3) την τοποθέτηση ΑμεΑ σε ανάδοχη οικογένεια
- 4) την υιοθεσία παιδιών με ειδικές ανάγκες

Και μια σειρά από άλλα μέτρα ,όπου δίνουν στο Π.Ι.Κ.Π.Α. τη δυνατότητα να υλοποιεί προγράμματα κοινωνικής προστασίας τα οποία σχεδιάζονται από την κεντρική διοίκηση.

Ο Ν. 2646/98 « *Ανάπτυξη του Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Φροντίδας*» εισάγει συγκεκριμένες αρχές άσκησης προνοιακής πολιτικής και εξειδικεύει την ανάπτυξη υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας.

1.3.3. Η επίδραση των Διεθνών Οργανισμών στο Ελληνικό Σύστημα.

Το Ελληνικό Σύστημα πρόνοιας ,όπως είναι φυσικό δέχθηκε επιρροές από διεθνείς οργανισμούς πιο συγκεκριμένα από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη του Συμβουλίου της Ευρώπης από τον οποίο ρυθμίζονται ζητήματα κοινωνικών υπηρεσιών.

Ο Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης²⁰ υιοθετήθηκε στις 18 Οκτωβρίου 1961 και τέθηκε σε ισχύ στις 26 Φεβρουαρίου 1965, ολοκληρώνοντας τις παρεμβάσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης στο πεδίο των δικαιωμάτων του ανθρώπου που είχαν εγκαινιασθεί το 1950 με την υιοθέτηση της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προστασία των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων και των θεμελιωδών Ελευθεριών²¹.

Οι διατάξεις του Χάρτη καλύπτουν το σύνολο των κοινωνικών δικαιωμάτων προστασίας του πληθυσμού, καθώς ο Χάρτης περιέχει δυο βασικές κατηγορίες δικαιωμάτων. Η πρώτη είναι : Το δικαίωμα του κάθε ανθρώπου στην υγεία, την κοινωνική ασφάλεια, κοινωνική πρόνοια και η δεύτερη είναι : δικαιώματα που αφορούν σε ορισμένες ομάδες του πληθυσμού, όπως παιδιά και νέοι, μητέρες, μετανάστες.

Τα δικαιώματα αυτά περιέχονται στο πρώτο μέρος του Χάρτη το οποίο αποτελείται από δεκαεννιά αρχές και δικαιώματα που πρέπει να αναγνωριστούν από τα συμβαλλόμενα κράτη και θα αποτελούν βασικούς στόχους της πολιτικής τους σχετικά με την κοινωνική προστασία, την εκπαίδευση και την απασχόληση.

20 Βλ. Ενδεικτικά : Γ. Αμίσης (επ.), *Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης- Το θεσμικό πλαίσιο*, 2000.

21. Βλ. Γ. Αμίσης / Α. Λαναράς (επ.), *Συλλογή Συμβάσεων του Συμβουλίου της Ευρώπης*, τ.Ι, 2000, σ.43-44.

Το περιεχόμενο αυτών των αρχών και των δικαιωμάτων εξειδικεύεται περισσότερο στο δεύτερο μέρος του Χάρτη και ειδικότερα στα άρθρα 13 και 14 .

Το άρθρο 13 τιτλοφορείται « Δικαίωμα για κοινωνική και ιατρική αντίληψη» και προβλέπει ότι τα συμβαλλόμενα μέρη έχουν την υποχρέωση να μεριμνούν ώστε :

1) Κάθε πρόσωπο που δεν διαθέτει επαρκείς πόρους και αδυνατεί να τους εξασφαλίσει με τις δικές του προσπάθειες ή από άλλες πηγές πρέπει να λαμβάνει βοήθεια και σε περίπτωση ασθένειας τη φροντίδα που απαιτεί η κατάσταση της υγείας του.

2) Τα πρόσωπα που λαμβάνουν τέτοια βοήθεια να μη στερούνται πολιτικά ή κοινωνικά δικαιώματα.

3) Κάθε πρόσωπο μπορεί να λαμβάνει από τις κατάλληλες δημόσιες ή ιδιωτικές υπηρεσίες τις συμβουλές και τη βοήθεια που πρέπει για την βελτίωση της κατάστασής του.

4) Να εφαρμόσουν τις διατάξεις των παραγραφών 1,2,3 αυτού του άρθρου με βάση την ίση μεταχείριση των υπηκόων του με τους υπηκόους των άλλων συμβαλλόμενων μερών σύμφωνα με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την ευρωπαϊκή σύμβαση για την κοινωνική και ιατρική αντίληψη που υπογράφηκε στο Παρίσι στις 11 / 12 / 1953.

Το άρθρο 14 τιτλοφορείται « Δικαίωμα για χρήση των προνοιακών υπηρεσιών» και προβλέπει ότι τα συμβαλλόμενα μέρη έχουν την υποχρέωση :

1) Να οργανώνουν υπηρεσίες, οι οποίες θα μπορούσαν να συμβάλουν στην ευημερία και ανάπτυξη και προσαρμογή των ατόμων και των ομάδων στο κοινωνικό περιβάλλον.

2) Να ενθαρρύνει τη συμμετοχή των ατόμων και των εθελοντικών οργανώσεων στην ίδρυση και λειτουργία παρομοίων υπηρεσιών.

Ο Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης επικυρώθηκε από την Ελληνική Πολιτεία το 1984, είκοσι χρόνια μετά τη θέση του σε ισχύ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Οργάνωση, δομή και λειτουργία κοινωνικών δομών για παιδιά και νέους.

Οι κοινωνικές δομές για τη συγκεκριμένη κατηγορία του πληθυσμού περιλαμβάνουν υπηρεσίες ανοικτής και κλειστής φροντίδας. Η διάκριση μεταξύ αυτή έχει υιοθετηθεί στη χώρα μας την δεκαετία του 1970.Απο το 1990, όμως το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας άρχισε να προωθεί προγράμματα ανοικτής φροντίδας²².

---

22. Γ. Αμίσης,ό.π.2001, σ.154.

Οι υπηρεσίες ανοικτής παιδικής προστασίας εξασφαλίζουν την φροντίδα των παιδιών από παιδικούς σταθμούς, νηπιαγωγεία παιδικές κατασκηνώσεις και αλλά που αφορούν παιδιά με αναπηρίες και θα τα δούμε αναλυτικότερα παρακάτω. Βασικό στόχο έχουν την επίβλεψη των παιδιών, τις ώρες που οι γονείς εργάζονται ή λείπουν από το σπίτι, μέσα σε ένα περιβάλλον δημιουργικό που θα τα βοηθήσει στο να αναπτυχθούν και να κοινωνικοποιηθούν ευκολότερα.

Οι υπηρεσίες κλειστής φροντίδας των παιδιών και νέων στην χώρα μας, εξασφαλίζεται μέσα από ένα δίκτυο φορέων του δημόσιου τομέα που στόχο έχει την κάλυψη ατόμων με κοινωνικά προβλήματα. Με βάση το περιεχόμενο έχουμε διάκριση των υπηρεσιών σε παιδιά με ειδικές ανάγκες, παιδιά με κοινωνικοοικονομικά προβλήματα και παιδιά με προβλήματα ένταξης και προσαρμογής.

Χαρακτηρίστηκα αναφέρουμε την λειτουργία οκτώ παιδουπόλεων σε διάφορες πόλεις της Ελλάδας, όπου φιλοξενούν παιδιά από 6-18 ετών που παρουσιάζουν έντονα κοινωνικοοικονομικά προβλήματα. Τη λειτουργία Στέγης έφηβων και νέων κοριτσιών που παρέχει ημιαυτόνομη προστασία σε κορίτσια από 15-21 ετών. Τη λειτουργία προγράμματος προστασία « παιδιών στο δρόμο», που εφαρμόζεται σε παιδιά που επαιτούν στα φανάρια²³. Ακόμη υπάρχουν τηλεφωνικές γραμμές κοινωνικής βοήθειας, ξενώνες σύντομης φιλοξενίας, συμβουλευτικές υπηρεσίες και αλλά. Παρακάτω θα αναφέρουμε τις κυριότερες κοινωνικές δομές για παιδιά και νέους.

2.1 Παιδικοί Σταθμοί

2.1.1 Ανάγκη Δημιουργίας

Η αναγκαιότητα της προσχολικής αγωγής είχε επισημανθεί από την αρχαιότητα, αλλά άρχισε να γίνεται αντιληπτή από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα, με την βιομηχανική επανάσταση, όπου η επάνδρωση με εργατικό δυναμικό των εργοστάσιων απομάκρυνε σιγά σιγά τις γυναίκες από τα σπίτια τους. Ακόμη ο θεσμός του παραδοσιακού πατέρα, έπαψε να υφίσταται, άρχισε να αναλαμβάνει και αυτός την κηδεμονία των παιδιών του και χρειάζονταν ένα στήριγμα. Επίσης τα διαζύγια, η μικρές ή ακόμη και οι μονογονεϊκες οικογένειες έκαναν επιτακτική την ανάγκη δημιουργίας παιδικών σταθμών.

Η ίδρυση των προσχολικών αυτών ιδρυμάτων έχει σαν στόχο τη σωματική, συναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη του παιδιού, καθώς και την ομαλή ένταξη του στο κοινωνικό περιβάλλον.

---

23. Στο ίδιο, σ. 180.

Ο ρόλος των Π.Σ. είναι :

- Να βοηθούν τους εργαζόμενους γονείς στην ασφάλεια και προστασία των παιδιών τους
- Να προσφέρουν σημαντική παιδαγωγική βοήθεια στους γονείς (η νηπιαγωγός συμπεριλαμβάνει στο έργο της και την ενημέρωση των γονέων για τον τρόπο σωστής αγωγής των παιδιών)
- Να προφυλάσσουν τη σωματική και ψυχική υγεία του παιδιού
- Να δημιουργεί απαραίτητες προϋπόθεσης για την ομαλή μετάβαση του παιδιού στο σχολικό περιβάλλον²⁴.
- Να παρέχει στο παιδί ένα ευχάριστο περιβάλλον, στο οποίο θα έχει την ευκαιρία να παίζει να κινείται, να ασχολείται με το σχέδιο, το τραγούδι και να αισθάνεται ευτυχισμένο.

2.1.2. Νομοθεσία

Σύμφωνα με το ΦΕΚ 158/21/9/1992 ορίζεται στο άρθρο 12 ότι αρμόδιοι για την ίδρυση και λειτουργία παιδικών, βρεφονηπιακών ή βρεφικών σταθμών είναι μόνο το Υπουργείο Υγείας Πρόνοιας.

Επίσης στο άρθρο 13 ορίζεται ότι οι παιδικοί, βρεφονηπιακοί σταθμοί που ιδρύονται και λειτουργούν από το Υπουργείο Υγείας Πρόνοιας αποτελούν αποκεντρωμένες δημόσιες υπηρεσίες του ΥΥΠ και υπάγονται στην αρμοδιότητα των Διευθύνσεων Πρόνοιας ή υγείας του νόμου όπου είναι η έδρα λειτουργίας τους²⁵.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση έχει το δικαίωμα ίδρυσης Π.Σ. με την έγκριση όμως του Υπουργείου Υγείας Πρόνοιας και με τη μορφή Νομικών Προσώπων Δημόσιου Δικαίου (ΝΠΔΔ). Οι Π.Σ. αυτοί επιχορηγούνται από τον κρατικό προϋπολογισμό, ενώ εποπτεύονται από την Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Με το νόμο 2503 του 1997 ορίζεται ότι οι ΚΠΣ μεταβιβάζονται στους Δήμους και τις Κοινότητες, εφόσον έχουν πληθυσμό άνω των 4000 κατοίκων στη διοικητική περιφέρεια των οποίων βρίσκονται και λειτουργούν ως δημοτικά ή κοινοτικά νομικά πρόσωπα. Η μετάβαση γίνεται με απόφαση του Υπουργείου Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Η παραπάνω μεταφορά των Π.Σ. μπορεί να γίνει ακόμα και αν οι κάτοικοι είναι κάτω από 4000, αλλά χρειάζεται κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Υγείας και πρόνοιας. Η

24.Βλ. άρθρο 1, Υ.Α. Γ2α / ΟΙΚ./4108/1988 «Κανονισμός λειτουργίας Κρατικών Παιδικών και Βρεφονηπιακών Σταθμών», Φ.Ε.Κ. 546, τ. Β, Αθήνα 2.2.1988 και

Βλ. άρθρο 2, «Πρότυπος Κανονισμός Λειτουργίας Δημοτικών και κοινοτικών Νομικών προσώπων Δημοσίου Δικαίου Παιδικών και Βρεφονηπιακών Σταθμών» Φ.Ε.Κ. 497, τ. Β, Αθήνα 22.4.2002.

25. Εφημερίδα της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας, Νόμος υπ' αριθμ. 2082, «Αναδιοργάνωση της Κοινωνικής Πρόνοιας και καθιέρωση νέων θεσμών Κοινωνικής Προστασίας», Αθήνα 21/9/1992.

απόφαση δημοσιεύεται στην εφημερίδα τις κυβέρνησης και λαμβάνεται μετά από απόφαση του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

Οι πόροι και τα έσοδα των Π.Σ. για την αντιμετώπιση κάθε είδους αναγκών λειτουργίας συντήρησης, καθώς και για τη μισθοδοσία του προσωπικού είναι από επιχορηγήσεις. Συγκεκριμένα:

1. Η ετήσια επιχορήγηση του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας.
2. Η ετήσια επιχορήγηση του Δήμου ή της Κοινότητας.
3. Οι μηνιαίες οικονομικές εισφορές που τυχών επιβάλουν στις οικογένειες των φιλοξενούμενων παιδιών, δηλ. τα τροφεία και η πρόσθετη εισφορά για τη μεταφορά των παιδιών.
4. Οι πρόσδοδοι από την περιούσια του και το προϊόν εκποίησης περιουσιακών στοιχείων.
5. Οι κάθε είδους επιχορηγήσεις, εισφορές, δωρεές, κληρονομίες και κληροδοτήσεις²⁶.

2.1.3 Διαδικασία ίδρυσης.

Αρμόδιο για την ίδρυση και λειτουργία των παιδικών σταθμών, όπως αναφέραμε παραπάνω είναι το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας.

Η διαδικασία ίδρυσης σύμφωνα με τις διατάξεις είναι η εξής²⁷:

1. Πρόταση του δημάρχου ή του προέδρου της κοινότητας για την ίδρυση Π.Σ. στην περιοχή στο δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο.
2. Απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου για την ίδρυση του Π.Σ.
3. Απογραφή των παιδιών που θα λειτουργήσει ο Π.Σ.
4. Αξιολόγηση και ανάλυση των αποτελεσμάτων της απογραφής
5. Κατάθεση της απόφασης του συμβουλίου στην περιφέρεια του νομού.
6. Έγκριση τη σχετικής απόφασης από το ΥΥΠ.
7. Ίδρυση του σταθμού.
8. Υποχρεωτική απόσπαση μιας νηπιαγωγού για την οργάνωση του νέου παιδικού σταθμού.

---

26. Ι.Θεωδору, « Οι επιχειρήσεις και τα Νομικά Πρόσωπα των Ο.Τ.Α., Δημοτικές και Κοινοτικές επιχειρήσεις, Παιδικό Σταθμοί, Σχολικές Επιτροπές», Έλλην, Αθήνα 1999, σ. 351-354.

27. Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, Νόμος υπ' αριθμ. 2082 «Αναδιοργάνωση της Κοινωνικής Πρόνοιας και Καθιέρωση νέων Θεσμών Κοινωνικής Προστασίας», Αθήνα 21/9/1992.

2.1.4. Διοίκηση των παιδικών σταθμών

Τα διοικητικά συμβούλια είναι τριμελή. Εάν έχει γίνει μεταβίβαση των Π.Σ. στους ΟΤΑ, τότε διορίζονται ύστερα από απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου. Εάν δεν έχει γίνει μεταβίβαση στους ΟΤΑ, τότε τα τριμελή διοικητικά συμβούλια ορίζονται από τον οικείο νομάρχη²⁸.

Το Δ.Σ. καλείται σε συνεδρίαση από τον πρόεδρο ή από τον γραμματέα και βρίσκεται σε απαρτία όταν παρίσταται και τα τρία μέλη αυτού. Η πρόσκληση στην οποία αναγράφονται και τα θέματα συζήτησης είναι έγγραφη ή τηλεφωνική. Αν κάποιο μέλος του Δ.Σ. δεν προσκληθεί, τότε θεωρείται ότι η συγκρότηση του δεν είναι νόμιμη.

Οι συνεδριάσεις του Δ.Σ. διακρίνονται σε τακτικές, που συγκαλούνται μια φορά το μήνα με πράξη του Δ.Σ. και σε έκτακτες, που συγκαλούνται εφόσον το ζητήσει ο πρόεδρος του Δ.Σ. ή ύστερα από γραπτή αίτηση των δυο μελών αυτού. Η γραπτή αυτή αίτηση περιλαμβάνει τα θέματα που θα αποτελέσουν αντικείμενο συζήτησης και συγκαλείται η έκτακτη συνεδρίαση υποχρεωτικά σε πέντε μέρες.

Σε κάθε συνεδρίαση τηρούνται από το γραμματέα πρακτικά, τα οποία καταχωρούνται σε σφραγισμένο βιβλίο πρακτικών.

Όσον αφορά τις αποφάσεις, μπορεί να είναι ομόφωνες, εάν έχουν ψηφιστεί από δυο μέλη ή να υπάρχει ισοψηφία, όποτε υπερισχύει εκείνη που ψήφισε ο πρόεδρος.

Το τριμελές Δ.Σ. έχει τις παρακάτω αρμοδιότητες²⁹:

- Διαχειρίζεται την περιούσια και φροντίζει για την διασφάλιση των δικαιωμάτων και την ικανοποίηση των υποχρεώσεων του παιδικού σταθμού.
- Φροντίζει για την είσπραξη των πόρων του Π.Σ.
- Καταρτίζει τον προϋπολογισμό του σταθμού και τον υποβάλλει για έγκριση ένα μήνα από την έναρξη του οικονομικού έτους στην αρμοδία νομαρχία.
- Συντάσσει τον ισολογισμό και απολογισμό και τον υποβάλλει για έγκριση στη νομαρχία.
- Φροντίζει για την εκτέλεση έργων και εργασιών και καθορίζει την ποσότητα, το είδος, καθώς και τον τρόπο προμήθειας.
- Εγκρίνει το σιτιστολόγιο.
- Συγκροτεί επιτροπή για την καταστροφή του φθαρμένου υλικού του Π.Σ.

28. Εφημερίδα της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας, υπουργικές αποφάσεις και εγκρίσεις υπ' αριθμ. Π2β/2827 « Πρότυπος κανονισμός λειτουργίας Δημοτικών Νομικών προσώπων Παιδικών και Βρεφονηπιακών σταθμών», άρθρο 5, Αθήνα 30/6/1997.

29. Όπως παραπάνω.

- Καθορίζει ποιος θα καταλαμβάνει τη θέση του μάγειρα και ποιος του βοηθού μάγειρα
- Ασκεί πειθαρχική εξουσία στο βοηθητικό προσωπικό και στο προσωπικό καθαριότητας – βοηθητικών εργασιών.
- Παίρνει αποφάσεις για διαγραφή και εγγραφή παιδιών.

2.1.5. Διαδικασίες εγγραφής και τρόποι λειτουργίας Π.Σ.

Βασικές προϋποθέσεις για τις εγγραφές παιδιών στους παιδικούς σταθμούς είναι οι εξής³⁰:

1. Η ηλικία των παιδιών να κυμαίνεται από 3 έτη και άνω.
2. Ο τόπος κατοικίας των παιδιών να είναι κοντά στην περιοχή που εδρεύει ο Π.Σ., χωρίς να αποκλείεται και η εγγραφή παιδιών που διαμένουν σε άλλη περιοχή.
3. Η έγκριση της εγγραφής των παιδιών από το Δ.Σ. ύστερα από έλεγχο των υποβληθέντων δικαιολογητικών και μετά από εγγραφή εισήγηση του διευθυντή.
4. Οι γονείς των παιδιών να εργάζονται ή να είναι οικονομικά αδύνατοι ή να έχουν ανάγκη φροντίδας από διάφορα κοινωνικά αιτία, όπως π.χ. παιδιά ορφανά από ένα ή δυο γονείς, παιδιά άγαμων μητέρων, διαζευγμένων ή σε διάσταση γονέων, παιδιά που προέρχονται από γονείς με σωματική ή πνευματική αναπηρία, πολύτεκνες οικογένειες κ.τ.λ.
5. Τα παιδιά που εγγράφονται θα πρέπει να είναι σωματικά, πνευματικά και ψυχικά υγιή, καθώς και αρτιμελή.
6. Η εγγραφή γίνεται έπειτα από αίτηση των ενδιαφερομένων.

Για να πραγματοποιηθεί η εγγραφή των παιδιών απαιτούνται τα παρακάτω δικαιολογητικά³¹:

- αίτηση γονέα
- ληξιαρχική πράξη γέννησης
- βεβαίωση γιατρού δημόσιου Ν.Π.Δ.Δ.
- δήλωση οικογενειακής κατάστασης
- εκκαθαριστικό σημείωμα της εφορίας
- κάθε στοιχείο που κρίνεται απαραίτητο από το Δ.Σ.

30. Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας Υπουργικές Αποφάσεις και εγκρίσεις αριθμ.Π2Β/2827 « Πρότυπος Κανονισμός Λειτουργίας Δημοτικών Νομικών Προσώπων Παιδικών και Βρεφονηπιακών Σταθμών», άρθρο 7, Αθήνα 30/6/1997.

31. ό.π. άρθρο 7

Σχήμα 1^ο : Δικαιολογητικά εγράφης

Πηγή : Ίδια η ερευνά

Στον τρόπο λειτουργίας των παιδικών σταθμών περιλαμβάνεται το ωράριο, η ιατρική παρακολούθηση, τα οικονομικά στοιχεία, το προσωπικό. Αναλυτικότερα έχουμε.

Ωράριο λειτουργίας Π.Σ.³².

Η λειτουργία των παιδικών σταθμών έχει ώρα έναρξης, κατά τη χειμερινή περίοδο τις 7: 00 π.μ. και κατά τη θερινή στις 6: 45 π.μ., ενώ ώρα κλεισίματος είναι η 16:00 μ.μ. Οι ώρες αυτές μπορούν να παραταθούν με απόφαση του νομάρχη, σε περίπτωση που οι μητέρες εργάζονται σε αγροτικές εποχιακές εργασίες ή αν υπάρχουν κάποιες άλλες ανάγκες.. Οι Π.Σ. λειτουργούν καθημερινά με εξαίρεση τις ημέρες αργίας και τις παρακάτω περιπτώσεις:

- από 24 Δεκεμβρίου έως 5 Ιανουαρίου.
- από Μ.Πεμπτη μέχρι Κυριακή του Θωμά.
- ανήμερα του εορτασμού του Πολιούχου του Δήμου ή της Κοινότητας που λειτουργεί ο σταθμός
- στις εθνικές εορτές ή τοπικές γιορτές που έχουν καθιερωθεί ως

³² ό.π. άρθρο 11

- αργία στην περιοχή.
- το μήνα Αύγουστο.

Όσον αφορά την προσέλευση των παιδιών, ξεκινά από τις 7:00 π.μ. κατά το χειμερινό ωράριο και από τις 6:45 π.μ κατά το θερινό και λήγει στις 8:30 π.μ. η αποχώρηση πραγματοποιείται από τις 15:45 μ.μ έως και 16: μ.μ. ή και πιο νωρίς από τις παραπάνω ώρες εφόσον το επιθυμεί ο γονέας.

Ιατρική παρακολούθηση³³

Κάθε δεκαπενθήμερο πραγματοποιείται ιατρική επίσκεψη στους Π.Σ. για την παρακολούθηση των παιδιών που φιλοξενούνται σ' αυτούς. Για κάθε παιδί τηρείται ξεχωριστή καρτέλα, η οποία ενημερώνεται από το γιατρό για την υγεία του. Επίσης η συμβολή του προσωπικού στη διατήρηση της υγιεινής είναι απαραίτητη, για την υγεία των παιδιών.

Οικονομικά στοιχεία³⁴

Όσον αφορά τους οικονομικούς πόρους του Π.Σ. με απόφαση που δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως στις 30 Ιουλίου 1997, ορίζεται ότι το Διοικητικό Συμβούλιο του Π.Σ. με τη σύμφωνη γνώμη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, μπορεί να επιβάλλει στις οικογένειες των φιλοξενούμενων παιδιών μηνιαία οικονομική εισφορά.

Τα έσοδα και τα έξοδα του Π.Σ. καθορίζονται από τον προϋπολογισμό, ο οποίος καταρτίζεται και υποβάλλεται στο Δ.Σ. για έγκριση, με τη σύμφωνη γνώμη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Επίσης ο Π.Σ. μπορεί να αντλήσει πόρους από δωρεές, εισφορές ιδιωτών, κληροδοτήματα και από ενοριακούς ναούς.

Προσωπικό

Για την καλύτερη οργάνωση και λειτουργία ενός Π.Σ. απαιτείται η στελέχωση του με το κατάλληλο προσωπικό. Το προσωπικό που απαιτείται για τη στελέχωση των Π.Σ. είναι το εξής³⁵ :

1. Παιδαγωγικό προσωπικό.

33.ό.π.άρθρο 13

34. ό.π. άρθρο 9

35.Εφημερίδα της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας Νόμος υπ' αριθμ. 1431 περί « Ρύθμιση θεμάτων φορέων κοινωνικής πρόνοιας – παιδικής προστασίας και άλλες διατάξεις», άρθρο 7,Αθίνα 16/4/1984.

ό π άρθρο 5.

- φροντίζει για τη σωστή ψυχοσωματική υγεία και ψυχοκινητική εξέλιξη του παιδιού.
- εισηγείται τις ανάγκες εφοδιασμού των αιθουσών με παιχνίδια είδη καθαριότητας κτλ.
- βοηθά τα παιδιά για την ικανοποίηση των ατομικών αναγκών τους.
- ενημερώνει τον παιδίατρο για την υγεία των παιδιών.
- τηρεί βιβλίο παρουσίας παιδιών.
- βοηθά τα παιδιά να αναπτύξουν την προσωπικότητά τους και να δημιουργήσουν ικανότητα συγκέντρωσης, αυτενέργειας εμπιστοσύνης στον εαυτό τους.

2. Βοηθητικό προσωπικό

- βοηθά το παιδαγωγικό προσωπικό και εκτελεί τις οδηγίες που παίρνει από αυτό.

3. Κοινωνικός λειτουργός

- συμβάλει στην πρόληψη ή στην αντιμετώπιση των προβλημάτων των παιδιών και των οικογενειών τους, εφόσον φυσικά ζητηθεί ή είναι αναγκαίο.

4. Διαχειριστής του νομικού προσώπου

- είναι υπεύθυνος για την προμήθεια, την καλή φύλαξη, τη συντήρηση των αναγκαίων τροφίμων για τη λειτουργία του Π.Σ. καθώς και για τη λοιπή του περιουσία.
- συντάσσει τις μισθολογικές καταστάσεις
- τηρεί όλα τα βιβλία διαχείρισης
- πραγματοποιεί τις πληρωμές και εισπράξεις που αφορούν τον Π.Σ.
- τηρεί γενικά όλους τους λογαριασμούς
- συνεργάζεται με τον προϊστάμενο για την κατάρτιση του προϋπολογισμού, απολογισμού, ισολογισμού
- πραγματοποιεί όποια εργασία διοίκησης και διαχείρισης του ανατεθεί

5. Μαγειρισσα ή Μάγειρας

- είναι υπεύθυνος για την παρασκευή του φαγητού σύμφωνα με το διαιτολόγιο
- παραλαμβάνει καθημερινά την αναγκαία ποσότητα υλικών για το ημερήσιο φαγητό
- τακτοποιεί τα μαγειρικά σκεύη και φροντίζει για την καλή κατάσταση τους
- προτείνει μέτρα για την καλή λειτουργία του μαγειρείου

6. Βοηθό μαγείρου ή μαγείρισσας ή τραπεζοκόμο

- φροντίζει για τη διανομή του φαγητού και τη συγκέντρωση των ειδών εστίασης κατά το τέλος του
- βοηθά τον μάγειρα ή μαγείρισσα στην προετοιμασία του

- φαγητού
7. Προσωπικό καθαριότητας
  8. Παιδίατρος
  9. Ψυχολόγος
  10. Οδηγός

	Νήπια	έως 25	25-50	51-75	100-125
Προσωπικό					
Διοικητικό					
Διαχειριστής	1	1	1	1	1
Εκπαιδευτικό					
Νηπιαγωγός	1	2	3	4	5
Βοηθητικό					
Μάγειρας	1	1	2	2	2
Βοηθομαγ.	2	2	3	4	4
Πλυντήρια	1	1	1	1	1
Οδηγοί	1	1	1	1	1
Ιατρικό					
Ιατρός	1	1	1	1	1
ΣΥΝΟΛΟ	8	9	12	14	1

Πίνακας 1⁹⁵ : Αναλογία προσωπικού ανά νήπια

Πηγή: Ν. 1431 περί « Ρύθμισης θεμάτων φορέων κοινωνικής πρόνοιας – παιδικής προστασίας και άλλες διάταξης».

2.2. Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών

Στην Ελλάδα, μέσω των κοινωνικών προγραμμάτων για την προστασία της οικογένειας, της μητρότητας, του παιδιού, δίνεται μεγάλη βαρύτητα στα βρέφη και τα νήπια. Πολυάριθμοι οι δημόσιοι παιδικοί σταθμοί αλλά και οι ιδιωτική. Ελλειπείς είναι οι δημόσιες δομές για την φύλαξη παιδιών σχολικής ηλικίας οι οποίες περιορίζονται σε κατασκηνώσεις και κέντρα νεότητας για εφήβους. Τα Κ.Δ.Α.Π. θεωρούνται νέα δομή κοινωνικών υπηρεσιών η οποία αριθμεί 12 χρόνια ύπαρξης.

Από το 1994 όταν μπήκαν τα πρώτα θεμέλια για τη δημιουργία των Κ.Δ.Α.Π. στην Ελλάδα έχουν συσταθεί και λειτουργούν περίπου στα 110 κέντρα.

Σκόπιμο είναι να δούμε τους λόγους τους οποίους οδήγησαν στη δημιουργία Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης στην Ελλάδα.

Ίσως οι σημαντικότεροι λόγοι που οδήγησαν στη δημιουργία Κ.Δ.Α.Π. στην χώρα μας ήταν:

- Η ανυπαρξία των κοινωνικών υπηρεσιών στήριξης γονέων με παιδιά σχολικής ηλικίας.
- Η δυσκολία συμμετοχής των παιδιών στις υπάρχουσες δομές.
- Η δυσκολία ένταξης των γονέων και ίδιους των μητέρων στην αγορά εργασίας λόγω των επιβαρημένων οικογενειακών και επαγγελματικών ευθυνών.
- Η αναγκαιότητα ενεργούς συμμετοχής των ατόμων στο κοινωνικό και οικονομικό γίγνεσθαι.
- Η σπουδαιότητα της δημιουργικής απασχόλησης στην καλλιέργεια ικανοτήτων και δεξιοτήτων και στην προσωπική ανάπτυξη των παιδιών.
- Η αναγκαιότητα αντιμετώπισης των προβλημάτων μέσω της λειτουργίας « συστημάτων και δομών» και όχι μέσω ασυντόνιστων αποσπασματικών ενεργειών.
- Η αναγκαιότητα στήριξης των παιδιών από ευαισθητοποιημένο, ειδικά καταρτισμένο προσωπικό που να αξιοποιεί τα σύγχρονα παιδαγωγικά μέσα.

Στο ξεκίνημα τους τα Κ.Δ.Α.Π. υποστηρίχθηκαν από το σχεδιασμό και την υλοποίηση των κοινωνικών πρωτοβουλιών NOW (1994-1995) Και ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ-NOW(1996-1997). Στη συνέχεια εντάχθηκαν στα Εθνικά Σχέδια Δράσης. « Συνεχιζόμενη κατάρτιση και προώθηση της Απασχόλησης» Β ΚΠΣ(1994-2000). «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση» Γ ΚΠΣ(2000-2006)³⁶.

Η λειτουργία των Κ.Δ.Α.Π. Στην Ελλάδα αποτελεί νέο θεσμό κοινωνικής πολιτικής. Σκοπός των Κέντρων είναι να απασχολούν παιδιά ηλικίας 6 – 12 ετών για ορισμένο χρονικό διάστημα της ημέρας, εκτός σχολικού ωραρίου, η αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου τους με την ατομική – οργανωμένη δραστηριότητα ή μέσα από οργανωμένες ομάδες εργαστηρίων, καθώς και η εξυπηρέτηση των γονέων.

Τα Κέντρα αυτά δύνανται να διασυνδέονται με τις εκπαιδευτικές μονάδες, τις κοινωνικές υπηρεσίες των ΟΤΑ και των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, τους φορείς και τις υπηρεσίες πολιτιστικής, αθλητικής, περιβαλλοντικής κ.α. τοπικής παρέμβασης και ανάπτυξης. Στο Κέντρο εξασφαλίζεται η υγιεινή και ασφαλή παραμονή των παιδιών σε κτίριο

36. Α. Κεραμιανάκη, Πτυχιακή Εργασία, *Σχεδιασμός Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών στο Δήμο Χανίων*, Καλαμάτα 2003, σ. 11.

προσαρμοσμένο σύμφωνα με τις οριζόμενες στο άρθρο 3 τεχνικές προδιαγραφές καθώς και την καθαριότητα των χώρων.

2.2.1. Διαδικασία ίδρυσης Κ.Δ.Α.Π.

Για τη λειτουργία των Κ.Δ.Α.Π. είναι απαραίτητη η έκδοση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας από την οικεία Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση³⁷.

Η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας χορηγείται από τη Διεύθυνση ή το τμήμα Κοινωνικής Πρόνοιας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης του τόπου εγκατάστασης του Κέντρου, μετά την υποβολή των παρακάτω δικαιολογητικών :

1. Αίτηση του νομικού προσώπου που να αναγράφει τα στοιχεία του κατά νόμου υπεύθυνου αυτού, ην επωνυμία του κέντρου, την έδρα, το μέγιστο αριθμό φιλοξενούμενων παιδιών και το συγκεκριμένο κόπο τη μονάδας
2. Καταστατικό του νομικού προσώπου.
3. Βεβαίωση ορισμού υπεύθυνου του νομικού προσώπου.
4. Πιστοποιητικό ποινικού μητρώου του προσώπου, στο όνομα του υπευθύνου που θα εκδοθεί η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας που θα αναφέρει ότι δεν έχει καταδικαστεί αμετάκλητα σε οποιαδήποτε ποινή για κακούργημα ή για ένα από τα πλημμελήματα της κλοπής κ.α.
5. Πιστοποιητικό της Εισαγγελίας Πλημμελειοδικών της κατοικίας του αιτούντος ότι δεν διώκεται ή υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1986.
6. Υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/1986 ότι δεν έχει τεθεί υπό απαγόρευση ή δικαστική αντίληψη.
7. Μισθωτήριο συμβόλαιο θεωρημένο από το αρμόδιο ΔΟΥ ,σε περίπτωση ενοικίασης του κτιρίου του κέντρου.
8. Παραχωρητήριο ή απόφαση παραχώρησης των χώρων που θα στεγαστεί το Κέντρο.
9. Οικοδομή άδεια ή άλλο πιστοποιητικό ή βεβαίωση νομιμότητας υφισταμένου κτιρίου, από την αρμόδια πολεοδομία ή Πολεοδομικά γραφεία.
10. Βεβαίωση της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας.
11. Υπεύθυνη δήλωση του Ν.1599/1986 του νομικού προσώπου για :
  - α) την επάρκεια ύδρευσης, ηλεκτροδότησης, τηλεφωνικής σύνδεσης, θέρμανση, αποχέτευσης των χώρων που θα απασχολούνται τα παιδιά και

---

37. Βλ. ΦΕΚ. 1397/Β/2001

β) τον αριθμό των παιδιών που θα φιλοξενοούνται, το ωράριο λειτουργίας, τα τμήματα που θα λειτουργήσουν, τις παρεχόμενες υπηρεσίες και τον Εσωτερικό Κανονισμό του Κέντρου.

Εκδίδεται άδεια ίδρυσης και λειτουργίας με απόφαση του νομάρχη, ύστερα από γνωμοδότηση της κατά νόμο αρμοδίας επιτροπής καταλληλότητας ότι το Κέντρο πληρεί τους όρους και τις προϋπόθεσης της παρούσας απόφασης.

Το κτίριο του Κέντρου πρέπει να είναι σύμφωνο με τις διατάξεις του Γενικού Οικοδομικού Κώδικα του Κτιριολογικού Κανονισμού – Κατηγορία Χρήσης Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας, καθώς και τον εκάστοτε ισχύοντα κανονισμό πυροπροστασίας.

Το Κέντρο οφείλει να διαθέτει τουλάχιστον :

1. Μια αίθουσα απασχόλησης επιφάνειας 30τ.μ. για 15 παιδιά. Εάν το Κέντρο διαθέτει αίθουσα μουσικοκινητικής αγωγής και θεατρικού παιχνιδιού, η απαιτούμενη επιφάνεια για ταυτόχρονη απασχόληση 15 παιδιών είναι 40 τ.μ.
2. Μια αίθουσα κατασκευών επιφάνειας 30 τ.μ. για 15 παιδιά.
3. Γραφείο εκπαιδευτών επιφάνειας 15 τ.μ.
4. Αποθήκη.
5. Δυο τουλάχιστον τουαλέτες.

Οι χώροι παραμονής των παιδιών πρέπει να έχουν κατάλληλο φυσικό Φωτισμό απαγορευμένου του φωτισμού και του αερισμού διαμέσου φωταγωγών.

Στους χώρους του Κέντρου πρέπει να εξασφαλίζεται η ασφαλής πρόσβαση και παραμονή των παιδιών. Ιδιαίτερη προσοχή δίδεται στο είδος και το ύψος των κιγκλιδωμάτων, τα ανοίγματα των παραθύρων, τις τζαμαρίες, τα κλιμακοστάσια, την ηλεκτρική εγκατάσταση κ.τ.λ. Στους χώρους υγιεινής οι τοίχοι επενδύονται με πλακάκια πορσελάνης. Όλα τα υλικά που χρησιμοποιούνται στις κατασκευές πρέπει να είναι μη τοξικά.

2.2.2. Διαδικασία εγγραφής και τρόποι λειτουργίας.

Τα κριτήρια επιλογής παιδιών είναι κατά κύριο λόγο η οικονομική κατάσταση. Προηγούνται τα παιδιά των οικογενειών με χαμηλά εισοδήματα, των πολύτεκνων οικογενειών, των μονογονεϊκών οικογενειών, των γονέων με σωματική – πνευματική αναπηρία.

Για την εγγραφή των παιδιών υποβάλλονται τα παρακάτω δικαιολογητικά:

1. Αίτηση γονέα ή κηδεμόνα.
2. Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης.

3. Βεβαίωση γιατρού του Δημόσιου, ΝΠΔΔ ή Ασφαλιστικού οργανισμού για την καλή υγεία του παιδιού.
4. Αντίγραφο της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος τρέχοντος έτους ή εκκαθαριστικό σημείωμα εφορίας της προηγούμενης χρονιάς. Σε περίπτωση που δεν υποχρεούται να υποβάλλει φορολογική δήλωση, προσκομίζει βεβαίωση της οικείας Δ.Ο.Υ.

Όσον αφορά το ωράριο λειτουργίας τα Κέντρα υποχρεούνται να προσαρμόζουν τη λειτουργία τους ανάλογα με το ωράριο λειτουργίας των σχολείων της περιοχής. Κατά την υποβολή της αίτησης για χορήγηση άδεια ίδρυση και λειτουργίας θα αναφέρεται το ωράριο λειτουργίας του Κέντρου.

Κάθε κέντρο απασχολεί το ακόλουθο προσωπικό :

1. Εξειδικευμένο προσωπικό, για την δημιουργικοί απασχόληση, ανάλογα με τις δραστηριότητες που θα αναπτυχθούν ενδεικτικά αναφέρουμε δάσκαλο, γυμναστή, καθηγητή μουσικής, καθηγητή πληροφορικής, ζωγράφο, θεατρολόγο κ.τ.λ.
2. Προσωπικό καθαριότητας- βοηθητικών εργασιών.

Η αναλογία εξειδικευμένου προσωπικού και παιδιών είναι 2 άτομα ανά 25 παιδιά. Από το εξειδικευμένο προσωπικό του Κέντρου, με απόφαση του φορέα ορίζεται Διευθυντής/ντρια, πτυχιούχος ΠΕ ή ΤΕ με τη μεγαλύτερη εμπειρία στο σχετικό αντικείμενο.

Τα νομικά πρόσωπα στο όνομα των οποίων θα εκδοθεί η άδεια, ευθύνονται για την άρτια οργάνωση και απρόσκοπτη λειτουργία αυτών και υποχρεούνται να συμμορφώνονται με τις, κάθε φορά, παρεχόμενες οδηγίες από την εποπτεύουσα αρχή.

Σε κάθε Κέντρο τηρούνται τα βιβλία συμβάντων, βιβλία παρουσίας παιδιών και βιβλία ή κατάσταση παρουσίας του προσωπικού του Κέντρου.

Ο έλεγχος για την καλή λειτουργία των Κέντρων διενεργείται από τις αρμόδιες Υπηρεσίες της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του Ν. 2345/95 «οργανωμένες υπηρεσίες παροχής προστασίας από φορείς κοινωνικής πρόνοιας και άλλες διατάξεις».

2.3 Δημοτική επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης.

Η Δ.Ε.Π.Α. είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου, το οποίο διέπεται από τις διατάξεις των άρθρων 205 έως 22 του νόμου 1065/1980,

όπως τροποποιήθηκαν και συμπληρώθηκαν από τις διατάξεις των άρθρων 28, 35, 46 του νόμου 1416/1984.

Σκοπός της επιχείρησης είναι η εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου προγράμματος πολιτιστικής ανάπτυξης σε κάθε πόλη της Ελλάδας, με ειδικότερους στόχους τη δημιουργία της απαραίτητης πολιτιστικής υποδομής, τη διάδοση και ανάπτυξη της καλλιτεχνικής παιδείας, τη στήριξη και διάδοση της σύγχρονης καλλιτεχνικής και πνευματικής δημιουργίας και την εξασφάλιση των συνθηκών που θα επιτρέψουν την άσκηση και ανάπτυξη των ατομικών δημιουργικών ικανοτήτων στο χώρο, τη μουσική, τον κινηματογράφο και τις εικαστικές τέχνες.

Η προβολή, ανάπτυξη και διάδοση των τεχνών αυτών και η ανάπτυξη της συνεργασίας με τους πολιτιστικούς φορείς και τα ερασιτεχνικά συγκροτήματα της πόλης, για την ενίσχυση της ερασιτεχνικής δημιουργίας και τη διεύρυνση των πρωτοβουλιών και των παρεμβάσεων τους. Η κατασκευή και διαχείριση χώρων κοινωνικών και πολιτιστικών λειτουργιών και λοιπών υπηρεσιών, καθώς και η πραγματοποίηση επενδύσεων για την ευρύτερη ανάπτυξη της περιοχής.

Διοίκηση

Κάθε ΔΕΠΑ διοικείται από εντεκαμελες (11) Διοικητικό Συμβούλιο και τα μέλη ορίζονται από το Δημοτικό Συμβούλιο κάθε πόλης, ως εξής:

- Τρεις αιρετοί εκπρόσωποι του δήμου, στον οποίο εδρεύει η επιχείρηση,
- Ένας εκπρόσωπος των εργαζομένων, εάν η επιχείρηση απασχολεί περισσότερους από είκοσι εργαζόμενους.
- Πέντε εκπρόσωποι κοινωνικών φορέων.
- Δυο μέλη, που είναι δημότες ή κάτοικοι της πόλης.

Έδρα της κάθε επιχείρησης είναι ο Δήμος του Νομού που ανοικει κάθε φορά. Και τα περιουσιακά της στοιχεία τα καθορίζει ο κάθε δήμος κρίνοντας από τις ανάγκες που υπάρχουν.

Οικονομικά

Σε κάθε Δ.Ε.Π.Α. διατίθεται από το Δήμο που ανήκει ένα ποσό που χρησιμοποιείτε ως κεφάλαιο για την σύσταση της επιχείρησης. Τα έσοδα είναι από δίδακτρα, εισπράξεις από καλλιτεχνικές εκδηλώσεις και χορηγίες.

2.4 Κοινωνικός Φορέας

Η οργάνωση, διοίκηση και οι προϋποθέσεις ίδρυσης του Κοινωνικού Φορέα, με βάση τις υπουργικές αποφάσεις, δημοσιεύθηκαν στο ΦΕΚ 250/12-4-1993.

Σκοπός του νομικού αυτού προσώπου είναι:

- Η αντιμετώπιση κοινωνικών προβλημάτων
- Αγωγή και προαγωγή υγείας
- Η ενημέρωση η πρόληψη και η πρόνοια

Για την επιτυχία των σκοπών του πρέπει να συνεργάζεται με όλους τους φορείς και παράγοντες (κρατικούς, κοινωνικούς, συλλόγους, ενώσεις, σωματεία κ.τ.λ.)

Όργανα Διοίκησης

Επειδή θα υπάρχουν πολλοί τομείς δράσης του Κοινωνικού Φορέα, κρίνεται απαραίτητο να διοικείται από εντεκαμελες Διοικητικό Συμβούλιο που θα απαρτίζεται από:

1. Τον Δήμαρχο ή τον οριζόμενο από αυτών αντιδήμαρχο, ως πρόεδρο του.
2. Δυο δημοτικούς συμβούλους
3. Οκτώ πολίτες

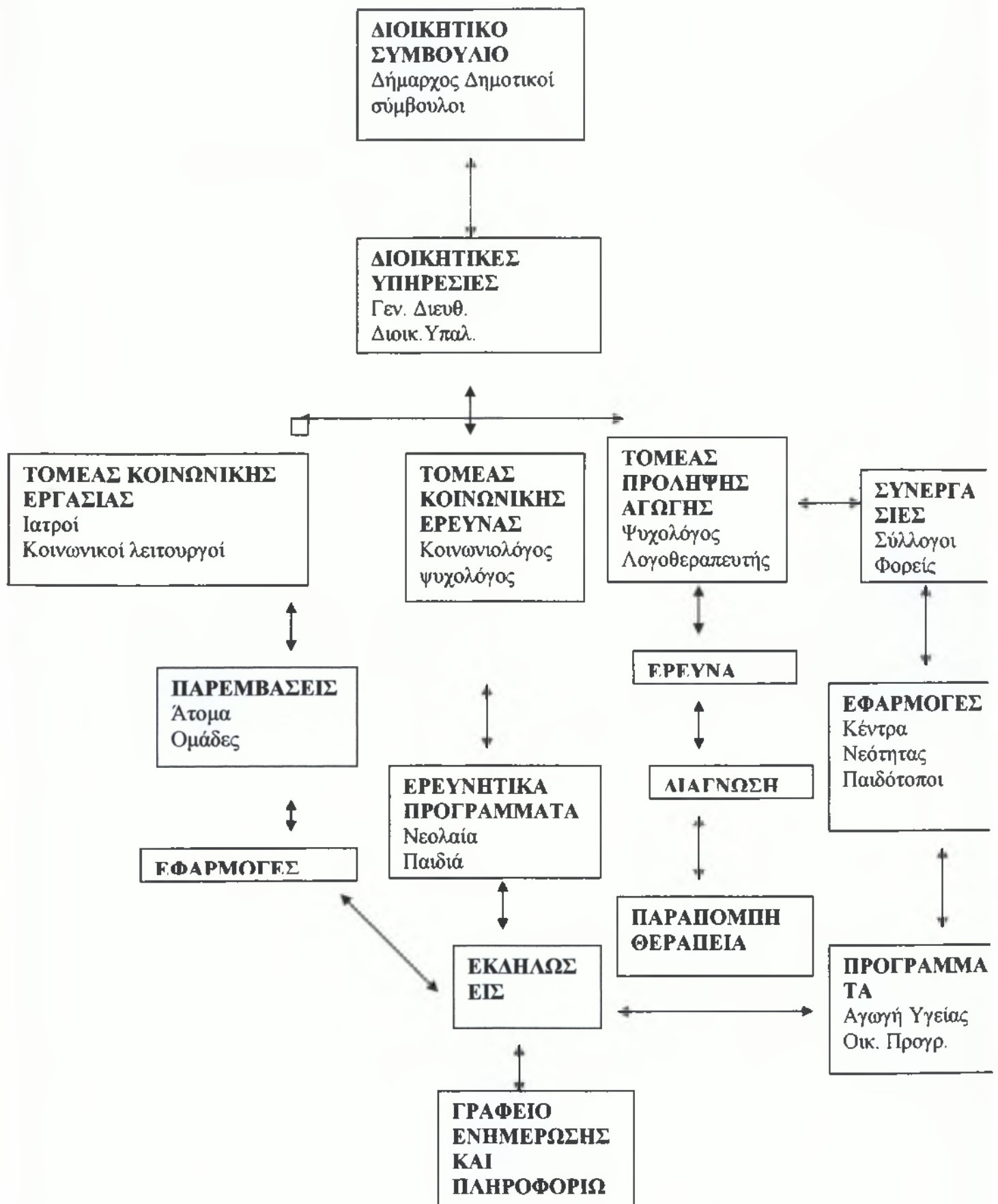
Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ορίζονται από το δημοτικό συμβούλιο και η θητεία τους ακολουθεί τη θητεία της δημοτικής αρχής. Τον πρόεδρο όταν απουσιάζει ή κωλύεται αναπληρώνει ο αντιπρόεδρος, ο οποίος εκλέγεται από τα μέλη του διοικητικού Συμβουλίου για μια τετραετία.

Οικονομικά

Οι πόροι και η περιουσία του Κοινωνικού Φορέα έχουν ως εξής:

1. Ετήσια επιχορήγηση από το δήμο.
2. Επιχορήγηση και κάθε άλλη παροχή του κράτους, είτε απ'ευθιας προς το Ν.Π. ,είτε προς το Δήμο για το Ν.Π.
3. Κάθε είδους εισφορές, δωρεές, κληρονομίες, κληροδοσίες, συνδρομές πολιτών, οργανισμών, σωματείων κ.τ.λ.

Σχήμα 2^ο: Οργανόγραμμα Λειτουργίας Κοινωνικής Υπηρεσίας Πηγή :Ίδια Έρευνα

2.5 Οργανισμός Αθλητισμού και Νεολαίας

Η οργάνωση, διοίκηση και οι προϋποθέσεις ίδρυσης του Οργανισμού Αθλητισμού και Νεολαίας, με βάση τις υπουργικές αποφάσεις, δημοσιεύθηκαν στο ΦΕΚ 1045/23-12-1991.

Σκοπός του Ο.Α.Ν. είναι:

- Η δημιουργία και λειτουργία αθλητικών κέντρων και γυμναστηρίων, χώρων αθλοπαιδιών και γυμναστικής έτσι που να καλύπτονται οι αυξημένες ανάγκες για άθληση των συμπολιτών μας και ιδιαίτερα των νέων.
- Ανάπτυξη του μαζικού αθλητισμού για να μπορεί να καλύψει τις ανάγκες κατά ηλικία, ενδιαφέροντα κ.τ.λ. Η καλλιέργεια των σωματικών και πνευματικών ικανοτήτων, η καλλιέργεια του φίλαθλου συναγωνιστικού πνεύματος, μακριά από φανατισμούς, ανταγωνισμούς και κερδοσκοπικούς στόχους, η κοινωνικοποίηση των συμπολιτών μας.

Για την επιτυχία των σκοπών του Οργανισμού Αθλητισμού και Νεολαίας πρέπει να υπάρχει συνεργασία με όλους τους φορείς και παράγοντες (κρατικούς, αθλητικές ενώσεις, συλλόγους κ.τ.λ.)

Όργανα Διοίκησης

Επειδή υπάρχουν πολλοί τομείς δράσης κρίνεται απαραίτητο ο Ο.Α.Ν. να διοικείται από εντεκαμελες (11) Διοικητικό Συμβούλιο που θα απαρτίζεται από:

1. Ο Δήμαρχος ή ο ορισμένος από αυτόν Αντιδήμαρχος ή Δημοτικός Σύμβουλος ως πρόεδρος.
2. Δυο Δημοτικοί Σύμβουλοι.
3. Οκτώ πολίτες.

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου εκλέγονται από το Δημοτικό Συμβούλιο και ακολουθεί τη θητεία της Δημοτικής αρχής. Τον πρόεδρο όταν απουσιάζει ή κολλιέται αντικαθιστά ο Αντιπρόεδρος που εκλέγεται από τα μέλη του Δ.Σ. για μια τετραετία. Το νομικό πρόσωπο εκπροσωπείται από τον πρόεδρο και σε περίπτωση κολλήματος από των αντιπρόεδρο.

Οικονομικά

Οι πόροι του Οργανισμού Αθλητισμού και Νεολαίας είναι :

1. Ετήσια επιχορήγηση του δήμου 15.000.000.δρχ τουλάχιστον
2. Επιχορήγηση και κάθε άλλη παροχή του Κράτους είτε απευθείας στο Ο.Α.Ν. είτε προς το Δήμο για το νομικό πρόσωπο.

3. Κάθε είδους εισφορές , δωρεές, κληρονομίες, κληροδοσίες, συνδρομές πολιτών, οργανισμών, σωματείων κ.τ.λ.
4. Εισπράξεις από το αντίτιμο των πραγμάτων ή των υπηρεσιών που παρέχει το Νομικό πρόσωπο.
5. Πρόσοδοι από τη δική του περιουσία.

Η περιουσία του Ο.Ν.Α. δύναται να είναι διάφοροι αθλητικοί χώροι, όπως κέντρα αθλητικών και πολιτιστικών εκδηλώσεων, γήπεδα ποδοσφαίρου , κέντρα μαζικού αθλητισμού, παιδικές χαρές κ.α

2.6 Παιδικές Εξοχές

Το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας, βάση των διατάξεων του Νόμου 749/1948 (ΦΕΚ 200/48 τα Α) « Περί Παιδικών Εξοχών και Ειδικών Εστίων σίτισης Παιδών» και του Νόμου 1727/1957 (ΦΕΚ 101/51 τ.Α) με τον οποίο τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε ως ο άνω νόμος, προγραμματίζει κάθε χρόνο τη λειτουργία Παιδικών Έξοχων σε όλους σχεδόν τους νόμους της Ελλάδας.

Στις Παιδικές Εξοχές φιλοξενούνται παιδιά ηλικίας από 6 έως 16 ετών . Η επιλογή των παιδιών που έχουν ανάγκη παραθερισμού καθώς και ο έλεγχος της υγείας των παιδιών, διενεργούνται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας και τα Κέντρα Υγείας.

Όργανα Διοίκησης

Οι Παιδικές Εξοχές διοικούνται από τριμελές Διοικητικό Συμβούλιο³⁸. Το Δ.Σ.³⁹ ορίζεται από τον εκάστοτε Νομάρχη και είναι

- Πρόεδρος
- Αντιπρόεδρος
- Οικονομικός Σύμβουλος

Το κάθε μέλος έχει και από ένα αναπληρωματικό.

Το Δ.Σ. έχει την ευθύνη της διοίκησης της Παιδικής Εξοχής και της διαχείρισης της πάσης φύσεως περιουσίας αυτής. Για το σκοπό αυτό διατηρεί τα εξής βιβλία και στοιχεία:

1. Πρωτόκολλο εισερχόμενων και εξερχόμενων εγγράφων
2. Φάκελο αλληλογραφίας

38 Βλ. ΦΕΚ 436/Β/1982

39.Οι Διοικητικές Επιτροπές μετονομάστηκαν σε Διοικητικά Συμβούλια με την υπ' αριθμό Φ.104/Γ2γ/4446/24-6-82 (ΦΕΚ 436/Β/82) Κοινή απόφαση των Υπουργών Προεδρίας και Κοινωνικών Υπηρεσιών.

3. Φάκελο Νομοθεσίας
4. Φάκελο Βασικών Εγκυκλίων
5. Σφραγίδα
6. Βιβλίο Πρακτικών
7. Κάθε άλλο βιβλίο ή στοιχείο προβλεπόμενο από τις ισχύουσες διατάξεις.

Το Δ.Σ. ενώπιον των Δημόσιων ή άλλων αρχών εκπροσωπεί ο Πρόεδρος και σε περίπτωση κολλήματος ο αντιπρόεδρος.

Το Δ.Σ. ελέγχει τους επί μέρους υπηρεσιακούς παράγοντες της Π.Ε. για την καλή εκτέλεση των καθηκόντων τους, όπως αυτά ορίζονται για τον καθένα από αυτούς από την επικείμενη νομοθεσία. Για τον σκοπό αυτό επιβάλλεται τα μέλη του Δ.Σ. να λαμβάνουν γνώση της νομοθεσίας που αφορά τις Π.Ε. καθώς και των εκάστοτε εγκυκλίων και συλλογικών συμβάσεων.

Το Δ.Σ. καλείται σε συνεδρίαση κατόπιν έγγραφης πρόσκλησης από τον Πρόεδρο. Το Δ.Σ. συνεδριάζει δυο φορές το μήνα τακτικός και εκτάκτως όταν αυτό κριθεί αναγκαίο. Για να είναι έγκυρες οι αποφάσεις του Δ.Σ. πρέπει να έχει κατά τη συνεδρίαση του νομική σύνθεση και απαρτία.

Ο Πρόεδρος του Δ.Σ. ελέγχει και παρακολουθεί τη διαχείριση και την αποθήκη τροφίμων μέσω του Οικονομικού συμβουλίου, ο οποίος προκειμένου να υπογράψει επιταγή αναλήψεως χρημάτων, οφείλει να εξετάσει την κανονική διάθεση των προηγούμενων αναλήψεων. Κατά τις συνεδριάσεις του Δ.Σ. ο Οικονομικός σύμβουλος θέτει υπόψη του προέδρου τις εκάστοτε προς εξόφληση δαπάνες, οι οποίες καταχωρούνται στα πρακτικά με τα αντίστοιχα χρηματικά ποσά και εισηγείται την εξόφληση τους.

Ο Αντιπρόεδρος και Διοικητικός Σύμβουλος, έχουν τη δυνατότητα να επιλύουν, προσωρινά, διάφορα μικροζητήματα και θέματα επείγουσας φύσεως και να θέτουν την λύση υπόψη στο Δ.Σ. κατά την πρώτη συνεδρίαση του, το οποίο αποφασίζει οριστικά.

Επειδή οι Παιδικές Εξοχές δεν έχουν μόνιμο υπαλληλικό προσωπικό, ώστε να οριστεί από αυτό υπεύθυνος εισηγητής των θεμάτων στο Δ.Σ., ο εισηγητής των θεμάτων θα είναι, ο Αντιπρόεδρος για τα διοικητικά και ο Οικονομικός Σύμβουλος για τα οικονομικά.

Ο Πρόεδρος δύναται να εισηγηθεί οποιοδήποτε θέμα. Οι εισηγήσεις είναι γραπτές ή προφορικές. Οι γραπτές εισηγήσεις, καθώς και οι καταστάσεις που περιλαμβάνουν οικονομικά στοιχεία, καταχωρούνται στα πρακτικά των συνεδριάσεων⁴⁰.

40. Ελληνική Δημοκρατία, Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας Δ/ση Επιθεώρησης, «Παιδικές εξοχές. Οδηγίες για τον τρόπο λειτουργίας και ελέγχου των Παιδικών Εξοχών Αρμοδιότητα Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας και Σύλλογής της σχετικής νομοθεσίας», Αθήνα 1982, σ.6.

Αποφάσεις Διοικητικού Συμβουλίου

Το Διοικητικό Συμβούλιο με απόφαση του καθορίζει τα έξις⁴¹:

1. Καθορίζει το ανώτατο χρηματικό ποσό που θα έχει ο διαχειριστής εκάστοτε στο χρηματοκιβώτιο της Παιδικής Έξοχης.
2. Καθορίζει το ανώτατο ύψος χρηματικού ποσού για την εκτέλεση από το Διαχειριστή επειγούσης φύσεως δαπανών, χωρίς προέγκριση του Δ.Σ. και στις οποίες θα φέρει ο οικονομικός σύμβουλος στην πρώτη συνεδρίαση του προς έγκριση.
3. Ορίζει ένα από τα μέλη του το οποίο θα εκτελεί χρέη Γραμματέα.
4. Συγκροτεί, κατά το χρονικό διάστημα που δεν λειτουργεί η παιδική εξοχή, επιτροπή διενέργειας πρόχειρων μειοδοτικών διαγωνισμών και παραλαβής υλικών και εργασιών, μόνο για τις περιπτώσεις που υπάγονται στο εδ. Α του άρθρου 86 του Ν.Δ. 321/69, αποτελούμενη από μέλη αυτού και των φύλακα της Κατασκήνωσης.

Οικονομικά

Οι πόροι των Παιδικών Εξοχών είναι οι εξής:

1. Ετήσια επιχορήγηση του δήμου περίπου στα 170000 ευρώ
2. Κάθε είδους επιχορηγήσεις ,εισφορές, δωρεές, κληρονομίες, κληροδοτήσεις κ.τ.λ.

Προσωπικό

Το προσωπικό που συνήθως υπάρχει στις Παιδικές Κατασκηνώσεις είναι:

Όσον αφορά την φιλοξενία των παιδιών είναι :

- 1 μόνιμος γιατρός
- 1 μόνιμος νοσοκόμος/μα
- Γυμναστής
- Επιμελητής
- Ομαδάρχης
- Συντονιστής

---

41. ό.π. σελ.7.

- Ειδικοί Συνεργάτες (οι οποίοι διδάσκουν λογοτεχνία, χειροτεχνία ,ζωγραφική κ.τ.λ)

Όσον αφορά την συντήρηση της Κατασκήνωσης είναι:

- Διαχειριστής
- Βοηθός Διαχειριστή
- Αποθηκάριος
- Μάγειρας
- Βοηθός Μάγειρα
- Ειδικός Τεχνίτης
- Άτομα για γενικό καθαρισμό

2.7 Κέντρα Εκπαίδευσης Κοινωνικής Υποστήριξης και Κατάρτισης ΑμεΑ (ΚΕΚΥΚΑμεΑ)

Σύμφωνα με το Ν.2646/1998 τα ΚΕΚΥΚΑμεΑ είναι κέντρα που λειτουργούν σε στο πλαίσιο ενός πανελλαδικού δικτύου υποστήριξης των ατόμων με αναπηρίες⁴². Το δίκτυο αποτελεί καινοτομική δράση στον τομέα της κοινωνικής πρόνοιας και συνιστά ένα νέο, αποκεντρωμένο μοντέλο παροχής υπηρεσιών, εξασφαλίζοντας υπηρεσίες έγκαιρης διάγνωσης, κοινωνικής υποστήριξης, λειτουργικής αποκατάστασης και προεπαγγελματικής κατάρτισης, με στόχο την πληρέστερη δυνατή ένταξη των ΑμεΑ στον κοινωνικό και οικονομικό ιστό.

Η ίδρυση των Κέντρων είχε είδη προβλεφθεί από το 1994 στο πλαίσιο του υποπρογράμματος « Πρόνοια» του Ε.Π. «Υγεία –Πρόνοια που είχε ενταχθεί στο Β Ελληνικό Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης. Εξαιτίας όμως της έλλειψης ειδικού νομοθετικού και κανονιστικούπλαισίου, το Υπουργείο Δεν είχε προχώρηση στην έναρξη τα λειτουργίας του.

Σκοπός⁴³ των ΚΕΚΥΚΑμεΑ είναι:

- Έγκαιρη διάγνωση και αξιολόγηση της φυσικής ,ψυχολογικής και κοινωνικής κατάστασης των ατόμων με αναπηρίες, με σκοπό τον εντοπισμό και τη καταγραφή των εξατομικευμένων αναγκών και δυνατοτήτων κάθε ατόμου και το σχεδιασμό εξατομικευμένου προγράμματος για την κάλυψη των βιοψυχοκοινωνικών αναγκών του και την παροχή εν τέλη, ολοκληρωμένης φροντίδας.
- Πληροφόρηση και ενημέρωση των ατόμων με αναπηρίες και των οικογενειών τους για γενικότερα θέματα που σχετίζονται με την αναπηρία και τις και τις πολιτικά που σχεδιάζονται ή

42.Βλ. άρθρο 13 παρ. 1β του Ν. 2646/1998.

43.ό.π. άρθρο 3.

- υλοποιούνται σε σχέση με αυτήν και συμβουλευτική καθοδήγηση σε ειδικότερα θέματα που αφορούν στις δυνατότητες κάλυψης των εξατομικευμένων αναγκών τους μέσα από υφιστάμενες δομές,
- φορείς, υπηρεσίες και προγράμματα που απευθύνονται σε άτομα με αναπηρίες.
  - Ανάπτυξη προγραμμάτων και δραστηριοτήτων για την διασφάλιση ενός αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης των ατόμων με αναπηρίες και των οικογενειών τους και την προώθηση της ισότιμης συμμετοχής τους στην οικονομική και κοινωνική ζωή.
  - Παροχή υπηρεσιών κλινικής φροντίδας και ειδικής περίθαλψης για την υποστήριξη ατόμων με αναπηρίες.
  - Ανάπτυξη δραστηριοτήτων για την άμβλυνση και σταδιακή εξάλειψη προκαταλήψεων και στερεοτύπων εις βάρος των ατόμων με αναπηρίες και των οικογενειών τους και την άμβλυνση και σταδιακή εξάλειψη φαινομένων κοινωνικού και οικονομικού αποκλεισμού.

Δικτύωση, συνεργασία και συντονισμός με τοπικές υπηρεσίες και δομές κοινωνικής φροντίδας, καθώς και με αντιπροσωπευτικές οργανώσεις των ίδιων των ατόμων με αναπηρίες και των οικογενειών τους αλλά και την ευρύτερη κοινωνία, με απώτερο σκοπό, αφενός την διασφάλιση πλήρους πρόσβασης των ατόμων με αναπηρίες και των οικογενειών τους σε αγαθά και υπηρεσίες που τους αφορούν και αφετέρου την συγκέντρωση και επεξεργασία στοιχείων για την γενική κατάσταση των ατόμων με αναπηρίες στη γεωγραφική εμβέλεια δράσης των ΚΕΚΥΚΑμεΑ, τα οποία θα τροφοδοτούν τον γενικό σχεδιασμό κοινωνικής πολιτικής και τον επαναπροσδιορισμό των συστημάτων κοινωνικής φροντίδας έτσι που να ανταποκρίνονται στις υπάρχουσες ανάγκες με συντονισμένο και ολοκληρωμένο τρόπο

- Πρόληψη αναπηριών σε επιμέρους ή σε όλους τους τομείς ανάπτυξης και εξέλιξης (κινητικό, νοητικό, κοινωνικό, ψυχικό) με παρεμβατικά προγράμματα στην κοινότητα.

Όργανα Διοίκησης

Σύμφωνα με το άρθρο 4 Όργανα Διοίκηση του ΚΕΚΥΚΑμεΑ προβλέπεται να είναι:

1. Πρόεδρος και
2. Η Επιτροπή Διοίκησης.

Που λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3106/2003⁴⁴.

---

44. Βλ. άρθρο 4 του Ν 3106/2003.

Ξενώνες

Σύμφωνα με το άρθρο 5 στους ξενώνες παρέχεται προσωρινή φιλοξενία σε άτομα με αναπηρίες αυτοεξυπηρετούμενα ή μη αυτοεξυπηρετούμενα με το συνοδό τους, προκειμένου να διευκολυνθεί η συμμετοχή ατόμων με αναπηρίες που μένουν σε μεγάλη απόσταση από το ΚΕΚΥΚΑμεΑ.

Διάκριση Υπηρεσιών

Το ΚΕΚΥΚΑμεΑ απαρτίζεται από τις ακόλουθες Διεύθυνσης και Τμήματα:

1. Διεύθυνση Διοικητικής και Οικονομικής Υποστήριξης
  - Τμήμα Οργανωτικής Ανάπτυξης
  - Τμήμα Οικονομικής Υποστήριξης
  - Τεχνικό Τμήμα
2. Διεύθυνση Παροχής Υπηρεσιών Κοινωνικής Φροντίδας
  - Τμήμα Ενημέρωσης, Κοινωνικής Υποστήριξης και Κατάρτισης
  - Τμήμα Κλινικής Φροντίδας
  - Τμήμα Φιλοξενίας
3. Αυτοτελές Γραφείο Οργάνωσης και Πληροφορικής.

Οι αρμοδιότητες των Υπηρεσιών είναι οι εξής:

Διεύθυνση Διοικητικής και Οικονομικής Υποστήριξης

Το Τμήμα Οργανωτικής Ανάπτυξης είναι αρμόδιο για τη χειρισμό κάθε θέματος που έχει σχέση με την υπηρεσιακή κατάσταση του προσωπικού του ΚΕΚΥΚΑμεΑ και φροντίζει για κάθε θέμα που έχει σχέση με την γραμματειακή στήριξη, σύμφωνα με τις αποφάσεις της διοίκησης, την τήρηση πρωτοκόλλου, την διακίνηση της αλληλογραφίας και την αντιμετώπιση κάθε προβλήματος για την διεκπεραίωση του έργου του ΚΕΚΥΚΑμεΑ.

Το Τμήμα Οικονομικής Υποστήριξης είναι αρμόδιο για το χειρισμό κάθε θέματος οικονομικής φύσης που αναφέρεται σε έσοδα και έξοδα, κατάρτιση προϋπολογισμού κ.α.

Το Τεχνικό Τμήμα φροντίζει για τη συντήρηση και κανονική λειτουργία του τεχνολογικού εξοπλισμού του ΚΕΚΥΚΑμεΑ και επιλαμβάνεται κάθε θέμα τεχνικής φύσης.

Διεύθυνση Παροχής Υπηρεσιών Κοινωνικής Φροντίδας

Το Τμήμα Ενημέρωσης, Κοινωνικής Υποστήριξης και Κατάρτισης είναι αρμόδιο για την υποδοχή και ενημέρωση ατόμων με αναπηρίες, κοινωνική και ψυχολογική στήριξη ατόμων με αναπηρίες και των οικογενειών τους, προγράμματα φυσικοθεραπείας, εργοθεραπείας, λογοθεραπείας, εκπαίδευσης και προετοιμασίας για ημιαυτόνομη ή αυτόνομη διαβίωση, επαγγελματικό προσανατολισμό, συμβουλευτική

καθοδήγηση και στήριξη, ανάπτυξη πολιτιστικών, ψυχαγωγικών και αθλητικών δραστηριοτήτων, δημιουργία δικτύων αλληλεγγύης και αλληλοϋποστηρίξεις, οργάνωση επιμορφωτικών σεμινάρια για επαγγελματίες που απασχολούνται στο ΚΕΚΥΚΑμεΑ, διεξαγωγή ερευνών και ανάπτυξη συστημάτων καταγραφής και παρακολούθησης.

Το Τμήμα Κλινικής Φροντίδας είναι αρμόδιο για την παροχή υπηρεσιών κλινικής φροντίδας και ειδικής περίθαλψης για την υποστήριξη ατόμων με αναπηρίες

Το Τμήμα Φιλοξενίας είναι αρμόδιο για την ευθύνη οργάνωσης και λειτουργίας του Ξενώνα.

Αυτοτελές Γραφείο Οργάνωσης και Πληροφορικής

Φροντίζει για την οργάνωση και λειτουργία της μηχανοργάνωσης, της επεξεργασίας και τήρησης μηχανογραφικών στατιστικών στοιχείων, της παροχής πληροφοριών στη υπηρεσίες του ΚΕΚΥΚΑμεΑ και στους άλλους αρμόδιους φορείς και κάθε άλλη συναφή εργασία.

Προσωπικό

Οι θέσεις του προσωπικού διακρίνονται κατά κλάδο και ειδικότητα ως εξής:

Ιατρικό προσωπικό

Κατηγορία Π.Ε.

Κλάδος Π.Ε. γιατρών ειδικοτήτων

Φυσιατρος ή ορθοπαιδικός

Παθολόγος ή νευρολόγος

Ειδικό επιστημονικό προσωπικό

Κατηγορία Π.Ε.

Κλάδος Π.Ε. Ψυχολόγων

Κλάδος Π.Ε. Κοινωνιολόγων

Κλάδος Π.Ε. Ειδικών Παιδαγωγών

Κλάδος Π.Ε. Φυσικής αγωγής

Κατηγορία Τ.Ε.

Κλάδος Τ.Ε. Φυσιοθεραπευτών

Κλάδος Τ.Ε. Λογοθεραπευτών

Κλάδος Τ.Ε. Κοινωνικής Εργασίας

Κλάδος Τ.Ε. Εργοθεραπευτών

Νοσηλευτικό προσωπικό

Κατηγορία Τ.Ε.

Κλάδος Τ.Ε. Νοσηλευτών

Κλάδος Τ.Ε. Επισκεπτριών Υγείας

Διοικητικό προσωπικό

Κατηγορία Π.Ε.

Κλάδος Π.Ε. Διοικητικό – Οικονομικού

Κατηγορία Τ.Ε.

Κατηγορία Τ.Ε. Διοικητικού Οικονομικού

Κλάδος Τ.Ε. Λογιστικής

Κλάδος Τ.Ε. Πληροφορικής

Κατηγορία Δ.Ε.

Κλάδος Δ.Ε.

Κλάδος Δ.Ε. Διοικητικού – Οικονομικού

Κλάδος Δ.Ε. Χειριστών Η/Υ

Βοηθητικό προσωπικό

Κατηγορία Δ.Ε.

Κλάδος Δ.Ε. Επιμελητών Πρόνοιας – Κοινωνικών Φροντιστών

Κλάδος Δ.Ε. Τεχνικού – Οδηγοί

Κατηγορία Υ.Ε.

Κλάδος Υ.Ε. Φίλικών – Νυχτοφυλάκων

Κλάδος Καθαριότητας

Κλάδο Υ.Ε. Γενικών Καθηκόντων

Στη Διευθύνει Διοικητικής και Οικονομικής Υποστήριξης προϊστάται υπάλληλος του κλάδου Π.Ε. Διοικητικού – Οικονομικού.

Στη Διεύθυνση Παροχής Υπηρεσιών Κοινωνική Φροντίδας προϊστάται υπάλληλος του κλάδου Π.Ε. Γιατρών ή Π.Ε. Κοινωνιολόγων ή Τ.Ε. Κοινωνικής Εργασίας.

Των Τμημάτων Οργανωτικής Ανάπτυξης και Οικονομικής Υποστήριξης προϊστάται υπάλληλοι του κλάδου Π.Ε. Διοικητικού–Οικονομικού ή Τ.Ε. Διοικητικού –Οικονομικού και εν έλλειψη, υπάλληλος κατηγορίας Δ.Ε. του κλάδου Δ.Ε. Διοικητικού – Λογιστικού

Στο Τεχνικό Τμήμα προϊστάται υπάλληλος του κλάδου Δ.Ε. Τεχνικού.

Στο Αυτοτελές Γραφείο Πληροφορικής και Οργάνωσης προϊστάται υπάλληλος της κατηγορίας Τ.Ε. Πληροφορικής ή Δ.Ε. Χειριστών Η/Υ.

Προσόντα διορισμού του προσωπικού ορίζονται τα προβλεπόμενα στις διατάξεις του Π.Δ/τος 50/2001 (ΦΕΚ 39/Α), όπως αυτό ισχύει κάθε φορά για το προσοντολόγιο των υπαλλήλων του Δημοσίου.

Οικονομικά

Τα έσοδα του ΚΕΚΥΚΑμεΑ προκύπτουν από :

1. Επιχορηγήσεις από τον τακτικό κρατικό προϋπολογισμό.
2. Εισπράξεις από νοσήλια και λοιπές αμοιβές για παροχή υπηρεσιών.

Έσοδα από δωρεές, κληροδοτήματα, εκποιήσεις περιουσιακών στοιχείων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Κοινωνικές δομές για παιδιά και νέους στο Δήμο Καλαμάτας

3.1. Οι Παιδικοί Σταθμοί στο Δήμο Καλαμάτας

Η καθιέρωση του θεσμού των Παιδικών Σταθμών οφείλεται στα σύγχρονα κοινωνικά αιτήματα και ιδίως στην έξοδο της μητέρας από το σπίτι για εργασία, αλλά και στη διαπίστωση της επιστήμης για την ανάγκη κάποιας συστηματικής καθοδήγησης του μικρού παιδιού από πρόσωπα ειδικά προπαρασκευασμένα για την αγωγή του.

Η πόλη της Καλαμάτας είναι μια πόλη αρκετά ανεπτυγμένη με κρατικές υπηρεσίες, τουριστικές επιχειρήσεις, οικογενειακές επιχειρήσεις, αγροτικές επιχειρήσεις, βιομηχανίες μικρού και μεσαίου μεγέθους κ.α.

Όλα τα παραπάνω, σε συνδυασμό με τις σημερινές απαιτήσεις της οικογένειας που επιβάλουν και στους δυο γονείς να εργάζονται συνέβαλε στην ανάγκη προσφοράς ημερήσιας φροντίδας στα παιδιά.

Οι Δημοτικοί Παιδικοί Σταθμοί της πόλης της Καλαμάτας οι οποίοι είναι κυρίαρχα χώροι αγωγής και ασφαλούς διαμονής για παιδί προσχολικής ηλικίας σκοπό έχουν:

- Να παρέχουν ενιαία προσχολική αγωγή σύμφωνα με τα πλέον σύγχρονα επιστημονικά δεδομένα.
- Να βοηθούν τα παιδιά να αναπτυχθούν ολόπλευρα, σωματικά, νοητικά, συναισθηματικά και κοινωνικά.
- Να βοηθούν τα παιδιά της προσχολικής ηλικίας στην ομαλή μετάβαση τους από το οικογενειακό το σχολικό περιβάλλον.

- Να προετοιμάζουν κατάλληλα τα παιδιά νηπιακής ηλικίας για την είσοδο τους στο Δημοτικό Σχολείο, μέσα από ειδικά προγράμματα που ανταποκρίνονται στο εξελικτικό στάδιο της ηλικίας τους .
- Να εξυπηρετούν τους γονείς και παράλληλα να τους ευαισθητοποιούν πάνω ε θέματα σύγχρονης παιδαγωγικής και ψυχολογίας.
- Να παρέχονται ημερήσια διατροφή και φροντίδα στα παιδιά που φιλοξενούν, τηρώντας τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας.

Αναλυτικότερα μέχρι σήμερα, τέλη 2005, στην πόλη της Καλαμάτας λειτουργούν οι παρακάτω Παιδικόί Σταθμοί:

ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΗΛ. FAX.
Α Παιδικός Σταθμός	Βας. Σοφίας 15 (Ταξιάρχες)	2721022371
Β Παιδικός Σταθμός	Τέρμα Πολυδουρη Παλαιό Νοσοκομείο	2721023229
Γ Παιδικός Σταθμός	Περιοχή Τέντας	2721022279
Δ Παιδικός Σταθμός	Λεϊκών 24	2721023341
Ε Παιδικός Σταθμός	Τριών Ναυαρχων και Χίου (Νησάκι)	2721084221
Στ Παιδικός Σταθμός	Λακωνικής και Αύρας	2721087388
Ζ Παιδικός Σταθμός	Εθνικού Σταδίου (Παράλια)	2721082722

Πίνακας 2^{ος}. « Δημοτικοί Παιδικόί Σταθμοί Καλαμάτας»
Πηγή : Ίδια η έρευνα.

Διοίκηση Παιδικών Σταθμών Δήμου Καλαμάτας

Όπως αναφέρεται και παραπάνω οι Παιδικόί Σταθμοί με το Νόμο 2503 του 1997, μεταβιβάστηκαν στους δήμους, με την προϋπόθεση ο Δήμος να έχει πληθυσμό άνω των 4.000 κατοίκων, έτσι και στην Καλαμάτα οι Π.Σ. είναι Νομικά Πρόσωπα Δημόσιου Δικαίου και ανήκουν στο Δήμο Καλαμάτας. Και οι επτά (7) Π.Σ. που λειτουργούν

στην πόλη υπάγονται σε μια διοίκηση. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου έχουν ως εξής:

1. Πρόεδρος, ο οποίος είναι συνήθως Δημοτικός Σύμβουλος
2. Αντιπρόεδρος
3. Εκπρόσωπος εργαζόμενων
4. Γραμματέας
5. Διευθύντρια- Εισηγήτρια

Η χρηματοδότηση των Π.Σ. από το Υπουργείο Υγείας και το Υπουργείο Εσωτερικών. Μετά από δυο χρόνια η χρηματοδότηση θα περάσει στο Δήμο Καλαμάτας.

Προσωπικό / Παιδιά

Κάθε παιδικός σταθμό φιλοξενεί περίπου πενήντα (50) παιδιά από δύομισι (2,5) ετών έως και το Δημοτικό σχολείο. Σε κάθε Π.Σ. αναλογούν περίπου δυο Νηπιαγωγοί και δυο Βοηθοί Νηπιαγωγών, δηλ. ένας ανά είκοσι πέντε παιδιά (1/25) και ένας βοηθός ανά είκοσι πέντε παιδιά. Στους περισσότερους ,όμως Παιδικούς Σταθμούς δεν υπάρχει βοηθός νηπιαγωγών. Επίσης υπάρχει ένας μάγειρας ανά Π.Σ. και δυο καθαρίστριες. Ο νόμος για την ίδρυση των Π.Σ. προβλέπει και έναν γιατρό ανά Π.Σ. ο οποίος δεν υπάρχει σε κανένα Π.Σ. της πόλης. Επομένως στο σύνολο των επτά (7) Π.Σ. που λειτουργούν στην Καλαμάτα έχουμε κατά προσέγγιση:

- 350 φιλοξενούμενα παιδιά
- 14 Νηπιαγωγοί
- 14 Βοηθοί Νηπιαγωγοί
- 7 μάγειροι
- 14 καθαρίστριες

Όταν κρίνεται απαραίτητο μπορεί να προσληφθεί προσωπικό με συμβάσεις ορισμένου χρόνου, για να καλυφθούν κάποιες ανάγκες.

Για την εγγραφή των παιδιών στους Π.Σ. απαιτείται:

- πιστοποιητικό γέννησης
- Βεβαίωση γιατρού από δημόσιο νοσοκομείο
- Και οι δυο γονείς να είναι εργαζόμενοι

Σύμφωνα με την διεύθυνση των Π.Σ. γίνονται ορισμένες εξαιρέσεις σε περιπτώσεις πολύτεκνων ή περιπτώσεις που οι γονείς αντιμετωπίζουν προβλήματα υγείας (ψυχικά ή σωματικά).

Η προσέλευση των παιδιών ξεκινά από της επτά το πρωί έως της εννιά (7π.μ-9π.μ.) και η αναχώρηση από τις δωδεκάμισι έως τέσσερις το μεσημέρι (12:30 μ.μ.- 4μ.μ).

Το καθημερινό πρόγραμμα έχει ως έξεις: Στις εννέα σεββίρεται πρωινό, στις δέκα δεκατιανο συνήθως φρούτο και στις δώδεκα το μεσημεριανό. Από τις δέκα μέχρι της δώδεκα γίνεται η διδασκαλία, όπου περιλαμβάνει τραγούδι, ποιήματα, χορό, γυμναστική, μαθήματα που αφορούν εποχές, γιορτές, ζώα, φρούτα και ότι άλλο κρίνει σκόπιμο ο νηπιαγωγός. Επίσης πραγματοποιούνται εκδρομές σε χώρους πολιτισμού ή πάρκα, η μεταφορά των παιδιών γίνεται με λεωφορεία. Ακόμα όποτε δημιουργηθεί κάποιο πρόβλημα πραγματοποιείται συγκέντρωση γονέων. Στους χώρους των Π.Σ. υπάρχει η δυνατότητα τα παιδιά να κοιμούνται, όμως μετά τον μεγάλο σεισμό στην Καλαμάτα αυτό το μέτρο έχει καταργηθεί άτυπα, άλλοι λόγοι είναι η έλλειψη χωρών στα κτίρια και το γεγονός ότι οι γονείς παίρνουν τα παιδιά τους νωρίτερα από την καθορισμένη ώρα.

Κτιριακή υποδομή

Στους περισσότερους Π.Σ. η κτιριακή υποδομή κρίνεται σχετικά ικανοποιητική οι χώροι που υπάρχουν συνήθως είναι:

- 1 αίθουσα υποδοχής.
- 1 αίθουσα αναχώρησης.
- 1 αίθουσα διδασκαλίας.
- 1 τραπεζαρία.
- Διάφοροι βοηθητικοί χώροι.

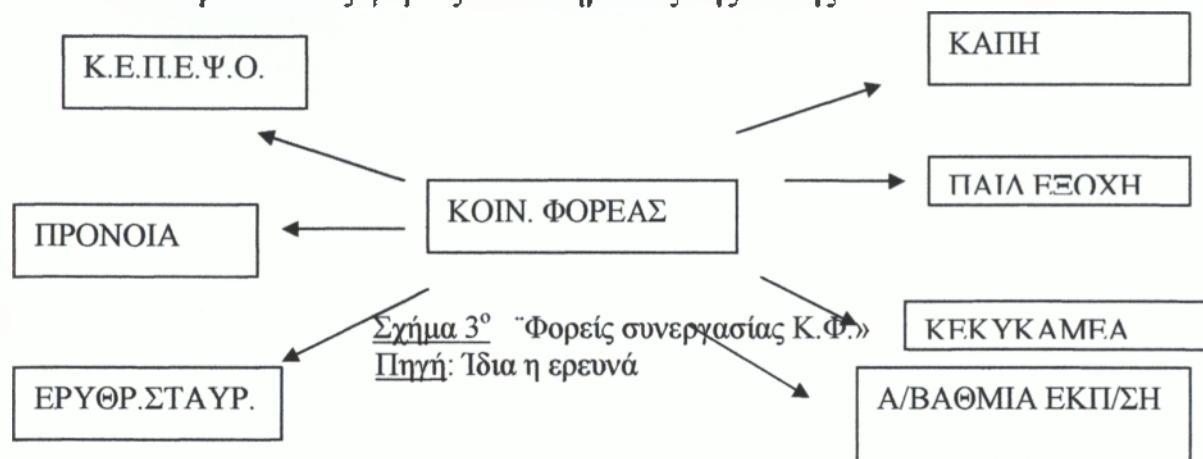
3.2. Κοινωνικός Φορέας Δήμου Καλαμάτας.

Ο Κοινωνικός Φορέας του Δήμου Καλαμάτας είναι Νομικό πρόσωπο Δημόσιου Δικαίου και συστήθηκε το έτος 1993 (ΦΕΚ 250/12-4-93). Το έτος 1996 συγκροτήθηκε το πρώτο Διοικητικό Συμβούλιο και έκτοτε συνεχίζει μέχρι σήμερα την εφαρμογή και υλοποίηση προγραμμάτων κοινωνικής πολιτικής. Ο Κοινωνικός Φορέας εξαρτάται και εποπτεύεται και χρηματοδοτείται από το Δημοτικό Συμβούλιο. Ο Κ.Φ. ξεκίνησε το πρόγραμμα δράσης του το 1996 με προσωπικό δυο ατόμων αποσπασμένο από το Δήμο Καλαμάτας.

Ο Κ.Φ. Καλαμάτας στεγάζεται σ' ένα σύγχρονο κτίριο στην πρώτη πάροδο Αναγνωσταρά 20 στη Στοά Λόντου και σήμερα (2005) διοικείται από εντεκαμελες (11μελες) Διοικητικό Συμβούλιο. Που αποτελείται από :

- Πρόεδρο, η οποία είναι δημοτική σύμβουλος.
- Αντιπρόεδρο, ο οποίος είναι Δημοτικός Σύμβουλος.
- Ένα δημοτικό σύμβουλο.
- Οκτώ (8) Πολίτες , οι οποίοι έχουν κοινωνικές ευαισθησίες και κοινωνική δράση.

Αντίστοιχα υπάρχουν και τα αναπληρωματικά μέλη. Για την καλύτερη λειτουργία του φορέα κρίνεται απαραίτητη η συνεργασία του με άλλους φορείς και υπηρεσίες της πόλης.

Ο Κοινωνικός Φορέας μεταξύ των προγραμμάτων του αναπτύσσει αρκετά προγράμματα για παιδιά και νέους της πόλης που σκοπό έχουν τη στήριξη των νέων στο αναπτυξιακό τους έργο, καθώς επίσης και η πρόληψη των προβλημάτων που σχετίζονται με την ψυχοκοινωνική ανάπτυξη του ατόμου στην παιδική και εφηβική ηλικία.

Αναλυτικότερα τα προγράμματα που υλοποιεί ο Κοινωνικός Φορέας είναι:

Πρόγραμμα « Αγαπώ το Σχολείο και το Καλοκαίρι»

Σκοπός του είναι η δημιουργική απασχόληση των παιδιών – μαθητών , ηλικίας 6-12 ετών κατά την διάρκεια των διακοπών τους.

Ταυτόχρονα την διευκόλυνση των γονέων που εργάζονται και δεν έχουν τη δυνατότητα συμμετοχής σε καλοκαιρινές διακοπές ή κατασκηνωτικά προγράμματα.

Το πρόγραμμα αυτό έχει ξεκινήσει από το 1998 και υλοποιείται σε επιλεγμένα Δημοτικά σχολεία της πόλης για τα παιδιά που οι γονείς τους εργάζονται.

Συγκεκριμένα το Καλοκαίρι του 2005 επιλέχθηκαν για την εφαρμογή του προγράμματος τα εξής Δημοτικά σχολεία:

- Το 21^ο Δημοτικό που μπορεί να συμμετέχουν και τα παιδιά του 3^ο και 4^ο Δημοτικού.
- Το 7^ο και 26^ο συστεγαζόμενα Δημοτικά.

- Το 2^ο που μπορεί να συμμετέχουν και παιδιά του 1^{ου}, 12^{ου} και 17^{ου} Δημοτικού.

Το πρόγραμμα διαρκεί περίπου από 1^η Ιουλίου έως και 10 Αυγούστου , από τις 8: 30π.μ έως τις 1: 30 μ.μ. και χώρος διεξαγωγής είναι ο χώρος των σχολείων.

Ειδικότερα οι μικροί μαθητές έχουν την ευκαιρία να απασχοληθούν με ποικίλες δραστηριότητες όπως:

- Ομαδικά παιχνίδια, ζωγραφική
- Κατασκευές από διάφορα υλικά.
- Αφήγηση λογοτεχνικών βιβλίων και παραμυθιών
- Συζητήσεις προτεινομένων θεμάτων (υγιεινή διατροφή, κυκλοφοριακή αγωγή, περιβάλλον, καθαριότητα)
- Μουσικόκινητικά παιχνίδια, παντομίμα, επιτραπέζια, κολλάζ σταυρόλεξα.
- Πραγματοποίηση εκπαιδευτικών επισκέψεων σε μουσεία, δημόσιες υπηρεσίες, εκδρομές.
- Πλήθος άλλων δραστηριοτήτων που τα παιδιά δεν μπορούν να κάνουν στο σπίτι.

Δεδομένο ότι οι περισσότεροι γονείς εργάζονται και τα παιδιά είτε θα έβλεπαν τηλεόραση ή θα έπαιζαν ηλεκτρονικά στο σπίτι είτε θα έπαιζαν μόνα τους στο δρόμο η υλοποίηση του προγράμματος είναι σημαντική.

Πρόγραμμα « Παιδικές Κατασκηνώσεις Δήμων Αγλαντζίας και Καλαμάτας»

Σκοπός είναι στα πλαίσια ανταλλαγής παιδιών , πάνω σε ετήσια βάση στις παιδικές κατασκηνώσεις υλοποιείται το παραπάνω πρόγραμμα για παιδιά Δημοτικών σχολείων ηλικίας 11-12 ετών. Στα πλαίσια της συμφωνίας Αδελφοποίησης των Δήμων Αγλατζίας – Καλαμάτας.

Ο Δήμος Καλαμάτας αναλαμβάνει την φιλοξενία παιδιών του αδελφοποιημένου Δήμου της Κύπρου, στις εγκαταστάσεις τις κατασκήνωσης Αγίας Μαρίας Ταΐγγετου περίπου κατά το διάστημα του Ιουλίου. Φιλοξενούνται περίπου είκοσι (20) παιδιά και τρεις (3) συνοδοί.

Κατά την διάρκεια της φιλοξενίας ο Δήμος αναλαμβάνει την κάλυψη των εξόδων καθώς και την πραγματοποίηση εκδρομών και ξενάγησης σε διάφορους αρχαιολογικούς χώρους, χώρους πολιτισμού, βιβλιοθήκες, μουσεία κ.τ.λ. (η μεταφορά γίνεται από λεωφορεία που διαθέτει ο Δήμος).

Πρόγραμμα « Φιλοξενία Παιδιών από την Πρωιν Γιουγκοσλαβία»

Ο Κοινωνικός Φορέας Καλαμάτας σε συνεργασία με τον Ελληνικό Ερυθρό Σταυρό Αθηνών, κατά την περίοδο των εορτών του Πάσχα, Χριστουγέννων και καλοκαιρινών διακοπών πραγματοποιεί πρόγραμμα φιλοξενίας παιδιών ηλικίας από οκτώ (8) έως δεκαέξι (16) ετών από ανάδοχες οικογένειες του Δήμου Καλαμάτας.

Πρόγραμμα « Λειτουργίας Παιγνιοθηκης»

Ένας από τους στόχους για το άμεσο μέλλον του Κοινωνικού Φορέα είναι και η λειτουργία παιγνιοθυκης .

Ο Κ.Φ. σε συνεργασία με το Κ.Ε.Π.Ε.Ψ.Ο πρόκειται να υλοποιήσει το πρόγραμμα λειτουργίας παιγνιοθυκης , με παιχνίδια των παιδιών (πρωτότυπα δημιουργήματα).

Σκοπός είναι να παρέχει σ' όλους την δυνατότητα δημιουργικής απασχόλησης, της επινόησης, της δημιουργικότητας και της φαντασίας μέσα από το παιχνίδι για το οποίο έχουν όλοι δικαίωμα. Η δημιουργική απασχόληση των παιδιών και των νέων στον ελεύθερο χρόνο τους ως μέσω πρόληψης σχετίζεται με την ψυχοκοινωνική τους ανάπτυξη.

Τέλος στα πλαίσια του προγράμματος ενίσχυσης απόρων οικογενειών ο Κοινωνικός Φορέας κάθε Χριστούγεννα, Πάσχα, έναρξη σχολικής χρονιάς , προσφέρει στα παιδιά των άπορων οικογενειών παιχνίδια, ρούχα άλλα και σχολικά είδη.

3.3. Οργανισμός Αθλητισμού και Νεολαίας του Δήμου Καλαμάτας.

Με το σύνθημα « ποτέ δεν είναι αργά να αρχίσει κάποιος να αθλείται. Αλλά πάντα είναι πολύ νωρίς για να σταματήσει», ο Οργανισμός Αθλητισμού και Νεολαίας του Δήμου Καλαμάτας, που ξεκίνησε τη λειτουργία του πριν από δεκαπέντε (15) χρόνια περίπου (1991), στόχο έχει την ανάπτυξη του μαζικού αθλητισμού σ' όλες τις ηλικίες, αλλά κυρίως στα παιδιά και τους νέους, με απώτερο σκοπό την καλλιέργεια της αθλητικής συνείδησης και την προαγωγή της σωματικής υγείας, μακριά από τους σύγχρονους κινδύνους (φανατισμούς, ουσίες κ.τ.λ.)

Ο αθλητισμός είναι δικαίωμα όλων και κυρίως των παιδιων, γιατί εκτός των άλλων βοηθά στην κοινωνικοποίηση και την πνευματική τους ανάπτυξη.

Οι εγκαταστάσεις του Ο.Ν.Α.Δ.Κ. βρίσκονται στο κλειστό γυμναστήριο «Τέντα». Ο Οργανισμός ανήκει στον Δήμο Καλαμάτας και διοικείται από εντεκαμελές (11) διοικητικό συμβούλιο το οποίο απαρτίζεται από⁴⁵:

- Πρόεδρο, ο οποίος είναι ο Δήμαρχος ή Δημοτικός σύμβουλος.
- Δυο (2) Δημοτικούς συμβούλους
- Οκτώ (8) πολίτες, οι οποίοι έχουν ευαισθησίες στα θέματα του αθλητισμού.

Η χρηματοδότηση του Ο.Ν.Α.Δ.Κ. γίνεται από το Δήμο και την Γενική Γραμματεία Αθλητισμού και ανέρχεται στα 200.000Ευρο το χρόνο.

Απασχολεί δεκαπέντε (15) γυμναστές και τέσσερα (4) άτομα προσωπικό.

Οι εγγραφές και οι δηλώσεις συμμετοχής στα προγράμματα, γίνονται ύστερα από συνεννόηση των ενδιαφερομένων με τους γυμναστές. Τα προγράμματα που πραγματοποιούνται και έχουν σχέση με τα παιδιά είναι:

- Αθλητισμός στην προσχολική ηλικία
Τόπος διεξαγωγής είναι η «Τέντα» και 13^ο Δημοτικό Σχολείο
- Αθλητισμός και παιδιά.
  - Γνωριμία με τα αθλήματα,
Τόπος διεξαγωγής : 1^ο , 3^ο, 4^ο, 11^ο, 13^ο, 18^ο, 19^ο, 22^ο, 24^ο Δημοτικό σχολείο
  - Στίβος
Τόπος διεξαγωγής Δημοτικό στάδιο
  - Τένις
Τόπος διεξαγωγής «Τέντα»
  - Ιστιοπλοΐα
Τόπος διεξαγωγής Ναυτικός Όμιλος Καλαμάτας.
- Αθλητισμός στην εφηβική ηλικία.

Σ' αυτό το πρόγραμμα γίνεται και προετοιμασία των παιδιών για Τ.Ε.Φ.Α. και Στρατιωτικές Σχολές στο Δημοτικό Στάδιο της πόλης.

- Αθλητισμός για ΑμεΑ
Τόπος διεξαγωγής «Τέντα».

Το χρηματικό αντίτιμο είναι 10 ευρώ το μήνα, όσον αφορά τα κορίτσια.

---

45 Βλ. ΦΕΚ 1045/Β/23-12-1991.

Σήμερα ο Οργανισμός Αθλητισμού και Νεολαίας του Δήμου Καλαμάτας φιλοξενεί 1300 άτομα περίπου.

3.4. Οι Παιδικές Εξοχές στο Δήμο Καλαμάτας

Η ανάγκη των παιδιών να περνούν δημιουργικά το χρόνο τους κατά τους καλοκαιρινούς μήνες , όπου τα σχολεία είναι κλειστά, αλλά και η ανάγκη των γονιών να εμπιστευτούν τα παιδιά τους σ' ένα ασφαλές μέρος που θα τους προσφέρει, εκτός από διακοπές, παιχνίδι, διασκέδαση και άλλες δραστηριότητες, αλλά θα τα βοηθήσει στο να αρχίσουν να αποκτούν κοινωνικότητα και υπευθυνότητα, οδήγησε στο θεσμό των Παιδικών Εξοχών.

Ο θεσμός των Παιδικών Εξοχών είναι πολύ παλιός και όπως είδαμε και παραπάνω ξεκινά από το 1957.

Σκοπός είναι να φιλοξενεί παιδιά που έχουν ανάγκη παραθερισμού, και οι οικογένειες τους δεν έχουν τη δυνατότητα να τους το προσφέρουν λόγω οικονομικών προβλημάτων αλλά και έλλειψης χρόνου.

Διοίκηση

Στο Δήμο Καλαμάτας λειτουργεί μια Παιδική Εξοχή με την ονομασία « Αγία – Μαρίνα» και βρίσκεται στον Ταΰγετο. Ανήκει στον Δήμο Καλαμάτας και το Διοικητικό Συμβούλιο είναι τριμελές και αποτελείται από:

- Πρόεδρο, ο οποίος είναι κάποιος με κοινωνική δράση
- Αντιπρόεδρος, κάποιος από την Τοπική Αυτοδιοίκηση
- Οικονομικός Σύμβουλος, ο οποίος είναι υπάλληλος της πρόνοιας

Η χρηματοδότηση της Π.Ε. γίνεται από το Δήμο με ειδικό Κονδύλι από το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και ανέρχεται στα 170.000 ευρώ το χρόνο, επίσης υπάρχουν και έσοδα από συνδρομές, επιχορηγήσεις, καθώς και ένα ποσό που συγκεντρώνεται από συνδρομές των φιλοξενούμενων παιδιών(υπό προϋποθέσεις).

Προσωπικό / Παιδιά / Δραστηριότητες.

Το προσωπικό της Παιδικής Εξοχής « Αγίας – Μαρίνας» χωρίζεται σε εποχιακό και μόνιμο.

Το εποχιακό έχει ως εξής:

- Συντονιστής.
- Ομαδάρχης, ο οποίος είναι ένας ανά δέκα παιδιά (1/10)
- Επιμελητής, ο οποίος επιμελείται μέχρι έξι ομάδες (1/6).
- Γυμναστής, και αυτός έχει έξι ομάδες (1/6).
- Ειδικοί συνεργάτες, οι οποίοι είναι άτομα που διδάσκουν λογοτεχνία, χειροτεχνία, θέατρο κ.τ.λ.

Το μόνιμο προσωπικό έχει ως εξής:

- Ένας μόνιμος γιατρός
- Μια νοσοκόμα
- Ένας διαχειριστής.
- Ένας βοηθός Διαχειριστή.
- Ένας αποθηκάριος.
- Ένας μάγειρας.
- Ένας βοηθός μάγειρα.
- Ένας φύλακας.
- Τρεις με τέσσερις εργάτες γενικών καθηκόντων.
- Ένας ειδικός τεχνίτης.
- Οκτώ άτομα γενικού καθαρισμού.

Παρακάτω θα δούμε ότι στην Π.Ε. φιλοξενούνται και ΑμεΑ, κατά την περίοδο αυτή λοιπόν το προσωπικό διαμορφώνεται ανάλογα με τις ανάγκες, δηλ. υπάρχουν συνοδοί των παιδιών, ένας ανά πέντε άτομα (1/5), οι οποίοι είναι ψυχολόγοι ή κοινωνικοί λειτουργοί. Και το εργατικό προσωπικό μειώνεται ανά δυο με τρία άτομα περίπου.

Η «Αγία – Μαρίνα» έχει τρεις περιόδους, οι οποίες έχουν δεκαπέντε μέρες(15) η κάθε περίοδο, την τρίτη περίοδο φιλοξενεί ΑμεΑ από το Νόμο Μεσσηνίας, αλλά και από άλλους νομούς με τους οποίους συνεργάζεται η Παιδική Εξοχή. Οι ηλικίες είναι από έξι έως δεκαέξι ετών, για τα κορίτσια και έξι έως δώδεκα ετών για τα αγόρια και φιλοξενούνται περίπου στα 250 άτομα την κάθε περίοδο, με εξαίρεση την τρίτη περίοδο όπου φιλοξενούνται 100 ΑμεΑ.

Οι αιτήσεις ξεκινούν από τέλη Απριλίου και κατατηθούνται στη Νομαρχία Καλαμάτας στην Διεύθυνση Πρόνοιας. Τα δικαιολογητικά που απαιτούνται είναι:

- Μια καρτέλα , όπου συμπληρώνονται τα στοιχεία της οικονομικής κατάστασης του υποψηφίου κατασκηνωτή, την κατάσταση της υγείας του, όπου πιστοποιείται από γιατρό δημοσίου ή ιδιώτη.

- Φορολογική δήλωση, η οποία αν δεν ξεπερνά τα 2.500.00 δρχ το χρόνο και αν δεν είναι πολύτεκνη η οικογένεια πληρώνει 30 ευρώ, τα οποία χρησιμοποιούνται για έργα συντήρησης της κατασκήνωσης.

Οι αιτήσεις συγκεντρώνονται στην Δ/ση Πρόνοιας αξιολογούνται και γίνεται η επιλογή των παιδιών. Όταν γίνει η επιλογή ειδοποιούνται οι ενδιαφερόμενοι και προμηθεύονται ένα χαρτί το οποίο γράφει τα στοιχεία τους την ώρα και τον τόπο αναχώρησης και τον αριθμό του λεωφορείου που θα το μεταφέρει στον χώρο της κατασκήνωσης.

Κατά προσέγγιση η Α περίοδο ξεκινά 9 Ιουλίου και τελειώνει 23 Ιουλίου. Η Β περίοδος ξεκινά 24 Ιουλίου και διαρκεί μέχρι 7 Αυγούστου. Και η Γ περίοδος ξεκινά 8 Αυγούστου και τελειώνει 23 του ίδιου μήνα.

Τα παιδιά μέχρι και 12 ετών φιλοξενούνται στον ίδιο χώρο, από 12- 16 φιλοξενούνται χωριστά. Η κατανομή επίσης γίνεται με βάση τους φίλους και τους συγγενείς.

Υποχρεωτικά εφόδια που πρέπει να έχουν τα παιδιά είναι: 4 σεντονία, 2 μαξιλαροθήκες, 3 πετσέτες, 5 αλλαξιές εσώρουχων, ένα πουλόβερ, πυτζάμες, μακρύ και κοντό παντελόνι, κάλτσες, οδοντόβουρτσα, μια σακούλα για τα άπλυτα. Διάφορα είδη αξίας, όπως χρήματα παιχνίδια, μουσικά όργανα δίνονται στο αρχηγείο για φύλαξη.

Το ημερήσιο πρόγραμμα περιλαμβάνει εγερτήριο στις 8:15 το πρωί, πρωινό, τακτοποίηση θαλάμων, γενική καθαριότητα, αθλητισμό, ζωή στη φύση, δημιουργική απασχόληση, μελέτη. Στις 13:30 είναι το γεύμα κι αργότερα τα παιδιά μπορούν να απασχοληθούν σε εκδηλώσεις, όπως ζωγραφική, πυλό, θέατρο, ποδόσφαιρο, γυμναστική, εκδρομές, συζήτηση, μέχρι τις 22:30, όπου είναι η βραδινή ανάπαυση.

Στους γονείς δίνεται η δυνατότητα να επισκέπτονται τους κάθε Τετάρτη δυο ώρες το απόγευμα και κάθε Σαββατοκύριακο δυο ώρες το πρωί και δυο το απόγευμα.

Κτιριακή υποδομή.

Η «Αγία – Μαρίνα» αποτελείται από 100 στρέμματα περιφραγμένης γης η οποία ανήκει στο Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Οι χώροι της εξοχής αποτελούνται από:

- Μια αίθουσα δραστηριοτήτων.
- Ένα αρχηγείο.
- Ένα γήπεδο ποδοσφαίρου.
- Μια παιδική χαρά.
- Ένα σύγχρονο Ιατρείο.
- Ένα θέατρο 10000 θέσεων

- Θαλάμους διαμονής κατασκηνωτών.
- Σύγχρονο Μαγειρείο και Εστιατόριο.
- Λουτρά με ζεστό νερό.
- Αποθήκη τροφίμων.

3.5. Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης Καλαμάτας.

Η ΔΕΠΑΚ ιδρύθηκε στις 17 Απριλίου 1985, σύμφωνα με το ΦΕΚ Ν 204. Είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου⁴⁶. Συστάθηκε με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Καλαμάτας και απόφαση του Υπουργείου Εσωτερικών.

Ειδικότεροι στόχοι της Επιχείρησης είναι⁴⁷:

- Η δημιουργία της απαραίτητης πολιτιστικής υποδομής.
- Τη διάδοση και την ανάπτυξη της καλλιτεχνικής παιδείας στους τομείς της μουσικής, του χορού, του κινηματογράφου και των εικαστικών τεχνών.
- Η στήριξη και η διάδοση της σύγχρονης καλλιτεχνικής και πνευματικής δημιουργίας και η εξασφάλιση των συνθηκών που θα επιτρέψουν την άσκηση και ανάπτυξη των ατομικών δημιουργικών ικανοτήτων στους αντίστοιχους τομείς.
- Η προβολή, η ανάπτυξη και η διάδοση αυτών των τεχνών με τη διοργάνωση, παραγωγή και παρουσίαση πολιτιστικών εκδηλώσεων καθώς και άλλων επιμορφωτικών και ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων.
- Η δημιουργία και ανάπτυξη της αναγκαίας υποδομής για τη βελτίωση της ποιότητας της ζωής και τη δημιουργική αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου των κατοίκων της Καλαμάτας και ιδιαίτερα των νέων.
- Η ανάπτυξη της συνεργασίας με τους μαζικούς πολιτιστικούς φορείς και τα ευρύτερα ερασιτεχνικά συγκροτήματα της Καλαμάτας

Η Επιχείρηση διοικείται από εντεκαμελες Διοικητικό Συμβούλιο που τα μέλη του ορίζονται μαζί με αναπληρωτές από το Δημοτικό Συμβούλιο. Τα μέλη είναι ως εξής:

- Τρεις αιρετοί εκπρόσωποι του Δήμου.
- Ένας εκπρόσωπος των εργαζομένων.
- Πέντε εκπρόσωποι κοινωνικών φορέων της πόλης, (Μορφωτικός, Λύκειο Ελληνίδων, Κοινηματογραφική Λέσχη,)

46. Διεπεται από τις διατάξεις των άρθρων 205-225 του Ν.1065/80 ΤΟΥ Δημοτικού Κοινοτικού Κώδικα, όπως τροποποιήθηκαν και συμπληρώθηκαν με τις διατάξεις των άρθρων 28,35-39,42και46 του Ν1416/82.

47. Βλ. ΦΕΚ.204/Β/17/6/1985.

- Δυο μέλη, δημότες Καλαμάτας, οι οποίοι έχουν σχετικές γνώσεις και πείρα.

Η επιχείρηση έχει διάρκεια ζωής 99 χρόνια.

Οικονομικά

Οι πόροι της ΔΕΠΑΚ προέρχονται κυρίως από⁴⁸:

- Το Υπουργείο Πολιτισμού.
- Τις Υπηρεσίες Νέας Γενιάς
- Τον τακτικό προϋπολογισμό του Δήμου Καλαμάτας.
- Τα έσοδα της επιχείρησης από εκδηλώσεις, δίδακτρα κ.τ.λ.

Επίσης είναι δυνατή η χρηματοδότηση από άλλους φορείς του Δημόσιου Τομέα, τα προγράμματα δημόσιων επενδύσεων, διεθνείς οργανισμούς και άλλα νομικά ή φυσικά πρόσωπα. Ακομη υπάρχουν κάποια περιουσιακά στοιχεία τα οποία διέθεσε ο Δήμος αυτά είναι:

- Το Ά Γυμνάσιο Καλαμάτας που στεγάζεται το Ωδείο
- Το κτίριο Ζουμπούλια που στεγάζεται η Σχολή Χορού.
- Το Δημοτικό Αναψυκτήριο.
- Το Δημοτικό Πάρκο Σιδηροδρόμων.

Όλα αυτά αποτιμήθηκαν και αποτέλεσαν το κεφάλαιο της επιχείρησης μαζί με 12.000.000 δρχ που διέθεσε ο Δήμος. Σήμερα τα αναψυκτήρια έχουν ενοικιασθεί σε ιδιώτες.

Για την καλύτερη λειτουργία της επιχείρησης κρίθηκε αναγκαίο να ψηφιστούν οι παρακάτω κανονισμοί:

1. Εσωτερικός κανονισμός υπηρεσιων της ΔΕΠΑΚ.

Με τον κανονισμό αυτό καθορίζονται η οργάνωση, η διάρθρωση και οι αρμοδιότητες των υπηρεσιών της επιχείρησης και το ανώτατο όριο του προσωπικού της. Ο κανονισμός αυτός αποτελεί τον ποιο αποφασιστικό παράγοντα στη συγκρότηση της βάσης για την υλοποίηση των στόχων της. Η άσκηση της πολιτιστικής πολιτικής της ΔΕΠΑΚ έχει ευρύ αποκεντρωτικό χαρακτήρα δηλ. οι δραστηριότητες της στεγάζονται σε διάφορα κτίρια διασκορπισμένα στην πόλη και οι πολιτιστικές της παρεμβάσεις καλύπτουν όλες τις μορφές τη τέχνης. Επίσης περιλαμβάνει επιμορφωτικές πρωτοβουλίες, όπως σεμινάρια, διαλέξεις κ.τ.λ. και ψυχαγωγικές εκδηλώσεις, όπως διάφορες καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, παραστάσεις, προβολές, εκθέσεις.

Για τους ποιο πάνω λόγους, η συγκρότηση, η διάρθρωση και η στελέχωση με επιστημονικό, καλλιτεχνικό, υπαλληλικό και βοηθητικό προσωπικό των Διευθύνσεων της ΔΕΠΑΚ μελετήθηκαν για να καλύψουν τις άμεσες ανάγκες με την ίδρυση της αλλά και μέλλουσες δηλ. αυτές που

48.Βλ. Προγραμματική Σύμβαση Κεφ. Η άρθρο 45.11/5/1985.

θα δημιουργηθούν μέσα από τις δυνατότητες και προοπτικές στα επόμενα χρόνια.

Για το λόγο αυτό, ο εσωτερικός κανονισμός Υπηρεσιών θεωρείται απαραίτητο εργαλείο για την λειτουργία της ΔΕΠΑΚ. Και είναι ο πρώτος κανονισμός που συντάχθηκε και ψηφίσθηκε από το διοικητικό συμβούλιο και εγκρίθηκε από το Δημοτικό Συμβούλιο, σύμφωνα με όσα ορίζει ο νόμος.

2. Κανονισμός Διαχείριση της ΔΕΠΑΚ.

Προσδιορίζει των τρόπο διαχείρισης των οικονομικών δραστηριοτήτων της επιχείρησης, δηλ. αναφέρεται σε διαδικασία εισπράξεων, πληρωμών, σύνταξης προϋπολογισμού, ισολογισμού και τρόπος εκτέλεσης έργων και προμηθειών.

Συντάχθηκε και ψηφίσθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο και εγκρίθηκε από το Δημοτικό σύμφωνα με όσα ορίζει ο νόμος.

3. Κανονισμός Προσωπικού τις ΔΕΠΑΚ.

Σκοπός του κανονισμού αυτού είναι η ρύθμιση των εργασιακών σχέσεων των απασχολούμενων στη ΔΕΠΑΚ και οι σχέσεις της με τους συνεργάτες της, οι οποίες βασίζονται στις αρχές της αμοιβαίας εμπιστοσύνης, της καλής και της ειλικρινούς συνεργασίας. Οι διατάξεις του κανονισμού στηρίζονται στις βασικές αρχές των εργαζομένων στον ιδιωτικό τομέα, με συμβάσεις ορισμένου ή αορίστου χρόνου.

Η Επιχείρηση διαλύεται:

- Με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών του και απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.
- Όταν λήξη ,χωρίς να παραταθεί η διάρκεια της επιχειρήσεις.
- Σε περίπτωση πτώχευσης της Επιχείρησης.

Δραστηριότητες.

Τομέας μουσικής.

Ο Τομέας Μουσικής έχει σαν κεντρικό πυρήνα το Δημοτικό Ωδείο, στεγασμένο σ' ένα πολύ όμορφο παραδοσιακό κτίριο του 19^{ου} αιώνα ειδικά διαμορφωμένο και εξοπλισμένο για τις ανάγκες ενός σύγχρονου Ωδείου, Σήμερα συγκεντρώνει γύρω στους 800 μαθητές και απασχολεί 40 καθηγητές, καλύπτουν το σύνολο σχεδόν των κλασικών μαθημάτων και οργάνων⁴⁹. Νέες μέθοδοι διδασκαλίας, απαλλαγμένες από το γνωστό

49.ό.π.Κεφ. Γ άρθρο 13

ακαδημαϊκισμό και σχολαστικισμό, προπαρασκευαστικά τμήματα βασισμένα στις ενεργητικές μεθόδους, έμφαση στην Ελληνική μουσική, παραδοσιακή και Βυζαντινή συγκρότηση φωνητικών και οργανικών ομάδων, συχνές μαθητικές επιδείξεις, προσδίδουν στο Ωδείο ένα έφορο και δημιουργικό κλίμα. Επίσης διοργανώνονται σεμινάρια και διαλέξεις που βρίσκουν αρκετή ανταπόκριση στους νέους.

Το Ωδείο Καλαμάτας έχει δημιουργήσει Συμφωνική Ορχήστρα από μαθητές του Ωδείου. Έχουν δημιουργηθεί όλες οι τάξεις μουσικών οργάνων και τα πτυχία έχουν μεγάλο κύρος στην καλλιτεχνική αγορά.

Τομέας Χορού.

Ο Τομέας Χορού στηρίζει την λειτουργία του στη Σχολή Χορού, στην οποία μπορεί να φοιτήσει κάθε παιδί απο τριών ετών και πάνω⁵⁰. Η σχολή συγκεντρώνει περίπου στους 450 μαθητές, ενώ οι δάσκαλοι είναι 23. Ιδιαίτερη σημασία δίνεται στην επικοινωνία του δασκάλου με το πολύ μικρό παιδί, γιατί αυτό θα παίξει καθοριστικό ρόλο στην μετέπειτα εξέλιξη του και το ενδιαφέρον που θα δείξει αργότερα για το χορό συγκεκριμένα, αλλά και γενικότερα για τα καλλιτεχνικά δρώμενα. Για τα παιδιά που δείχνουν ιδιαίτερα προσόντα και που μελλοντικά θα μπορούσαν να ασχοληθούν επαγγελματικά με το χορό, λειτουργεί από την ηλικία των 9 ετών ειδικό προπαρασκευαστικό τμήμα το « φυτώριο». Έτσι η επαγγελματική και ερασιτεχνική ενασχόληση συνδυάζονται αρμονικά. Η Σχολή Χορού δεν έχει μονομερή προσανατολισμό. Τα μαθήματα κλασικού μπαλετου συμπληρώνονται με μαθήματα σύγχρονου χορού ρυθμικής κ.τ.λ.

Τομέας Εικαστικών.

Ο Τομέας Εικαστικών⁵¹ προσφέρει τους ενδιαφερόμενους διάφορα εργαστήρια μικτών υλών κεραμικής κ.τ.λ. που λειτουργούν σε ιδανικές συνθήκες σε ένα παραδοσιακό κτίριο μεγάλης αισθητικής αξίας με 11 δασκάλους έμπειρους. Συγκεντρώνει περίπου στους 150 μικρούς μαθητές που τους δίνει την ευκαιρία, ανεξάρτητα αν έχουν ταλέντο ή όχι, να εκφραστούν και να αναπτύξουν την ευαισθησία τους και τις δημιουργικές τους δυνατότητες.

Τομέας Ψυχαγωγίας και ελεύθερου χρόνου.

Ο τομέας αυτός έχει δυο σκέλη: της ψυχαγωγίας και του ελεύθερου χρόνου.

---

50. ό.π.Κεφ Β άρθρο 5.

51. ό.π.Κεφ Δ άρθρο 21.

Το σκέλος της ψυχαγωγίας περιλαμβάνει τις καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, οι οποίες καλύπτουν τις δραστηριότητες εκείνες που δεν συνδέονται άμεσα με την καλλιτεχνική έκφραση και που ωστόσο βοηθούν στη βελτίωση των όρων ζωής, ιδιαίτερα των νέων.

Από αυτή την άποψη οι προβλεπόμενοι χώροι και οι δραστηριότητες τους λειτουργούν σαν προθάλαμος για την πολιτιστική ανάπτυξη. Ο τομέας αυτός έχει απαραίτητη συνεργασία με τον τομέα μουσικής, χορού, εικαστικών, διότι οι καλλιτεχνικές εκδηλώσεις της ΔΕΠΑΚ είναι ποικιλόμορφες.

Το άλλο σκέλος του τομέα, ο ελεύθερος χρόνος δηλ. κεντρικό πυρήνα έχει το δημοτικό πάρκο σιδηρόδρομων, όπου κατά τους καλοκαιρινούς κυρίως μήνες πραγματοποιούνται εκδηλώσεις.

Κτιριακή υποδομή

Για την καλύτερη λειτουργία της ΔΕΠΑΚ είναι απαραίτητη η εξασφάλιση της αναγκαίας υποδομής σε κτιριακό, τεχνικό και λοιπό εξοπλισμό. Πιο συγκεκριμένα, όπως είδαμε και παραπάνω, ο Δήμος Καλαμάτας έχει παραχωρήσει στη ΔΕΠΑΚ:

- Το κτίριο που βρίσκεται στη διασταύρωση των οδών Καισαρη και Αναγνωσταρά και ονομάζεται «Ζουμπουλιο Μέγαρο» και στεγάζει τη σχολή χορού.
- Το κτίριο του παλιού πρώτου Γυμνασίου Αρρένων για να στεγαστεί το Δημοτικό Ωδείο.
- Η χρησιμοποίηση με ενοίκιο από τη ΔΕΠΑΚ του κτιρίου στην οδό Γεωργουλη 13 για να στεγαστεί του εργαστήρι εικαστικών τεχνών.
- Η χρησιμοποίηση της Κεντρικής Σκηνης του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Καλαμάτας για της ανάγκες του κινηματογραφικού τμήματος της ΔΕΠΑΚ.
- Η παραχώρηση του Δημοτικού Αναψυκτήριου.
- Η παραχώρηση του Δημοτικού πάρκου Καλαμάτας (ΟΣΕ).
- Η αγορά του απαραίτητου εξοπλισμού για τη λειτουργία όλων των τμημάτων της ΔΕΠΑΚ.

3.6. Δημοτική Φιλαρμονική Καλαμάτας

Στις αρχές του 20^{ου} αιώνα στη Μεσσηνιακή πρωτεύουσα ακμάζει μια αστική τάξη, όπου πολίτες της Καλαμάτας έχουν σπουδάσει σε άλλες Ευρωπαϊκές πόλεις έχουν έρθει σε επαφή με τον εκεί πολιτισμό και έχουν εντυπωσιασθεί, έτσι λοιπόν το 1890 δημιουργείται τμήμα Φιλαρμονικής

από το σύλλογο «Ορφέα». Η προσπάθεια πολλές φορές δοκιμάστηκε, για λόγους οικονομικούς, αλλά και έλλειψης ενδιαφέροντος από τους Καλαματιανούς.

Το νομικό καθεστώς της φιλαρμονικής την εποχή εκείνη δεν ήταν άλλο από εταιρεία, δηλ. ιδιώτες που το κράτος τους έδινε τη δυνατότητα να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους με σκοπό την ανάπτυξη και λειτουργία της φιλαρμονικής.

Επί μια εικοσαετία η φιλαρμονική ταλαντεύονταν από πολλά προβλήματα, ώσπου δημιουργήθηκαν δυο φιλαρμονικές, μέχρι το 1911, όπου ο Δήμαρχος συγχωνεύει τις δυο φιλαρμονικές σε μια.

Σήμερα η Φιλαρμονική εξακολουθεί να υπάγεται στο Δήμο Καλαμάτας και σκοπός της είναι να παρέχει δωρεάν μουσική παιδία.

Αποτελείται από επταμελές διοικητικό συμβούλιο, όπου πρόεδρος είναι ο Δήμαρχος ο οποίος ορίζει αντιπρόεδρο ένα Δημοτικό Σύμβουλο.

Η Φιλαρμονική επιχορηγείται με 400.000 ευρώ το χρόνο από το Δήμο, μέσω του πολιτιστικού τέλους.

Το προσωπικό είναι εξήντα (60) άτομα τα οποία είναι μερικής απασχόλησης.

Κάθε χρόνο απασχολεί περίπου στα 50-60 παιδιά το εκπαιδευτικό μέρος. Οι ηλικίες των παιδιών ξεκινούν από 5 ετών και τα μαθήματα γίνονται δωρεάν.

Τα παιδιά έχουν να επιλέξουν ανάμεσα σε πνευστά (ξύλινα, χάλκινα) και σε κρουστά. Τα όργανα που διδάσκονται είναι αυτά που συμμετέχουν στην μπάντα.

Δραστηριότητες είναι κυρίως συναυλίες, πολιτιστικές ανταλλαγές με άλλου δήμους (Τρίπολης, Κέρκυρας) συμμετοχή στο φεστιβάλ Φιλαρμονικών στα Φιλιατρά κάθε Ιούνιο, συμμετοχή σε άλλες πολιτιστικές εκδηλώσεις.

3.7. Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών Δήμου Καλαμάτας.

Σκοπός του Κέντρου είναι η δημιουργική απασχόληση των παιδιών και η φύλαξη τους εκτός σχολικού ωραρίου, για να μπορέσουν να απελευθερωθούν οι γυναίκες και να βγουν πιο εύκολα στην αγορά εργασίας.

Το Κέντρο μέχρι και σήμερα δεν έχει ξεκινήσει. Η λειτουργία του πρόκειται να πραγματοποιηθεί μέσω της Δημοτικής Επιχείρησης Τουριστικής Ανάπτυξης (ΔΕΤΑΚ) η οποία θα ασχολείται με τα διοικητικά του κέντρου.

Το Κέντρο αρχικά πρόκειται να φιλοξενεί μέχρι είκοσι πέντε (25) παιδιά, ηλικίας από έξι έως δώδεκα (6-12) ετών. Ο χώρος που θα στεγάζει το κέντρο έχει οριστεί το παλαιό δημοτικό σχολείο στη Μικρά

Μαντινια. Τα παιδιά σε πρώτη φάση θα ασχολούνται με την πληροφορική κυρίως, αλλά θα υπάρχουν και άλλες δραστηριότητες.

Το Κέντρο πρόκειται να λειτουργεί από τις τρεις το μεσημέρι μέχρι τις εννιά το βράδυ (3μ.μ-9μ.μ) και την καλοκαιρινή περίοδο θα λειτουργεί και πρωινές ώρες.

Οι προϋποθέσεις για να γίνουν δεκτά τα παιδιά στο Κέντρο είναι , να ανήκουν στο Δήμο Καλαμάτας, ενώ θα προτιμούνται παιδιά οικονομικά αδύναμων οικογενειών, πολύτεκνων, άγαμων μητέρων, διαζευγμένων, παιδιά που έχουν χάσει τους γονείς του ή παιδιά από γονείς με σωματική ή πνευματική αναπηρία.

Το πρόγραμμα είναι πενταετές. Ο προϋπολογισμός του Κέντρου ανέρχεται τα 181.715 Εύρο για τρία χρόνια και για τα επόμενα δυο χρόνια θα χρηματοδοτείται από το Δήμο Καλαμάτας. Το πρόγραμμα εντάσσεται στο Ευρωπαϊκό πρόγραμμα Ο.Π.Α.Α.Χ. και χρηματοδοτείται 75% από την Ε.Ε. και 25% από τις Δημόσιες Επενδύσεις.

3.8. ΚΕΚΥΚΑμεΑ Καλαμάτας και Ειδικό Σχολείο.

Το ΚΕΚΥΚΑμεΑ πρόκειται για αποκεντρωμένη μονάδα Κοινωνικής Φροντίδας του ΔΥΠΕ Πελοποννήσου (Διοίκηση Υγειονομικής Περιφέρειας Πελοποννήσου), το οποίο άνοιξε την πόρτα του στα ενδιαφερόμενα άτομα το Δεκέμβρη του 2003. Επιδίωξη του είναι να επιτύχει την ισότιμη ένταξη των ατόμων με αναπηρίες στην κοινωνία, την βελτίωση της προσβασιμότητας των ατόμων αυτών στην καθημερινότητα της πόλης, αλλά και την ευαισθητοποίηση για την εξάλειψη των προκαταλήψεων. Το Ειδικό Σχολείο ιδρύθηκε το 1982 και σκοπό έχει την κοινωνική ένταξη και ενσωμάτωση των παιδιών που φιλοξενεί.

Για να καταλάβουμε καλύτερα τον ρόλο του ΚΕΚΥΚΑμεΑ και του Ειδικού Σχολείου και την προσφορά τους στα παιδιά με αναπηρίες θα πρέπει πρώτα να αναφερθούμε και να κατανοήσουμε κάποιες έννοιες, οι οποίες για ορισμένους είναι απλά λέξεις, αλλά για τα παιδιά αυτά αποτελεί καθημερινό βίωμα.

3.8.1. Κοινωνικός Στιγματισμός και Κοινωνικός Αποκλεισμός.

Το «στίγμα»⁵² ως έννοια σηματοδοτεί την κατάδειξη μιας ιδιαιτερότητας ή διαφορετικότητας που φέρει ένα άτομο σε σχέση με τα υπόλοιπα μέλη της κοινωνικής ομάδας που ανήκει. Όπως π.χ. η σωματική δυσπλασία ως βίωμα του φέροντα σε αντιδιαστολή με την αντίδραση του συνόλου. Η εν λόγω έννοια συνοδεύεται από τον κοινωνικό στιγματισμό που αποτελούσε ανέκαθεν πράξη ποινής, έστω και με την έννοια της περιθωριοποίησης του φέροντα.

Ο στιγματισμός⁵³, εν γένει είναι η αδυναμία του στιγματισμένου να ανταποκριθεί στις αξιώσεις του παρατηρητή. Κατ' επέκταση ο κοινωνικός στιγματισμός είναι το δημοκρατικό έλλειμμα μιας κοινωνίας απέναντι στα πρόσωπα που την απαρτίζουν. Επομένως οι σύγχρονες δημοκρατικές κοινωνίες έχουν την υποχρέωση να σεβαστούν έννομα και να υπερασπιστούν δια έργων τις αρχές της αναγνώρισης και σεβασμού των ανθρώπων. Δηλαδή να κατοχυρώσουν την ισότιμη συμμετοχή στα κοινωνικά δρώμενα όπως αυτά καθορίζονται με βάση την αρχή της ισότητας των ευκαιριών και της ισότιμης μεταχείρισης με άξονα την αναγνώριση θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων.

Στο ελληνικό παράδειγμα και συγκεκριμένα στο ελληνικό σύνταγμα περιλαμβάνονται μια σειρά από διατάξεις που συναπαρτίζουν ένα νομικό πλαίσιο ικανό να εξοπλίσει με δικαιώματα τα άτομα με αναπηρίες. Χαρακτηρίστηκε η νέα διάταξη της παρ. 6 του άρθρου 21 αναφέρει : « Τα άτομα με αναπηρίες έχουν δικαίωμα να απολαμβάνουν μέτρων που εξασφαλίζουν την αυτονομία, την επαγγελματική ένταξη και την συμμετοχή τους στην κοινωνική, οικονομική ζωή της χώρας». Δηλαδή ορίζεται ρητά η υποχρέωση της πολιτείας να ικανοποιήσει την ανεμπόδιστη ανάπτυξη της προσωπικότητας και την συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία στα πλαίσια του κοινωνικού συνόλου. Μια σειρά μάλιστα διεθνών διακηρύξεων, και κυρίως διεθνών και περιφερειακών συμβάσεων έρχονται να ενισχύσουν την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου που διασφαλίζει το σύνταγμα μας. Η Ελλάδα είναι από τις πρώτες χώρες που με νομοθετική πράξη (Ν.2430/96), υιοθέτησε τους πρότυπους κανόνες του Ο.Η.Ε. για την εξίσωση των ευκαιριών για τα άτομα με ειδικές ανάγκες.

Όμως, κάθε άλλο παρά δίκαιη μεταχείριση των ατόμων με αναπηρίες συναντάμε. Άλλωστε η γλώσσα που χρησιμοποιούμε

52. Δ.Γ. Μαργιλιός, « Η στάση του υποκειμένου, ως απαραίτητη προϋπόθεση απαλοιφής του κοινωνικού στιγματισμού», περ. *Τετράδια Ψυχιατρικής*, αρ.80, Οκτώβριος-Δεκέμβριος 2002 σ.67-71.

53. Δ.Γ. Μαργιλιός, *Η προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία ως κοινωνική υποχρέωση, αλλά και ως πόλος ανάπτυξης της τοπικής κοινωνίας. Μια πρόταση εφαρμογής στο Νόμο Μεσσηνίας. Μια πρόταση από τον Πρόεδρο της Επιτροπής διοίκησης του Κ.Α.Φ.Κ.Α. Φυλατρών- Μεσσηνίας*. Δ.Γ. Μαργιλιός στο 1^ο Πανελλήνιο Επιστημονικό Συνέδριο «Αξιοποίηση Ανθρώπινου Δυναμικού στο Δίκτυο Δομών για άτομα με Αναπηρία», 31/1-1/2/2004 Κ.Α.Φ.Κ.Α.Φυλατρών, σ.2.

προκειμένου να αναφερθούμε σε κάποιον άνθρωπο με αναπηρία απεικονίζει τις αντιλήψεις μας για τα χαρακτηριστικά, τις επιθυμίες και τις ανάγκες που ενδεχομένως να έχει αυτός ο άνθρωπος. Αυτό είναι αλήθεια ανεξάρτητα το πώς χρησιμοποιούμε την γλώσσα συνειδητά ή ασυνειδητά. Οι περιγραφές που χρησιμοποιούμε έχουν αρνητική επίδραση στη δημιουργία των πρώτων εντυπώσεων για τα χαρακτηριστικά του συγκεκριμένου ανθρώπου και των προσδοκιών που η κοινωνία μπορεί να έχει από αυτόν τον άνθρωπο.

Πέρα από τον κοινωνικό στιγματισμό, τα άτομα με αναπηρίες αντιμετωπίζουν και τον κοινωνικό αποκλεισμό ο οποίος είναι συνυφασμένος με την οποιαδήποτε δραστηριότητα του ως κοινωνικό πρόσωπο (Ως όρος ο Κοινωνικός Αποκλεισμός αναπτύσσεται σε κοινή και επιστημονική χρήση, ουσιαστικά στη δεκαετία 1990-2000. Αποτελεί ένα εξαιρετικά σύνθετο φαινόμενο⁵⁴ που περιβάλλει ως απειλή τόσο το κοινωνικό υποκείμενο όσο και την κοινωνία γενικότερα). Αυτό φαίνεται από την έλλειψη μέτρων για το πιο απλό, που έχει να κάνει με την πρόσβαση τους, τόσο σε υπηρεσίες του δημόσιου όσο και του ιδιωτικού τομέα. Σε αρκετές περιπτώσεις παρατηρείται ακόμη και έλλειψη της γνωστής ράμπας. Αυτή η έλλειψη πρόβλεψης παρατηρείται ακόμη στα μέσα μεταφοράς, στους χώρους ψυχαγωγίας, στα πάρκα, στους χώρους πάρκιν κ.α. Βέβαια⁵⁵ άτομα με αναπηρίες δεν είναι μόνο αυτά που έχουν κινητικά προβλήματα, αλλά και αυτά που έχουν αισθητηριακά προβλήματα, όπως τυφλοί ή κωφοί. Οι βασικές αρχές στο σχεδιασμό προσπελάσιμων δημόσιων κτιρίων και χώρων για άτομα με αισθητηριακά προβλήματα αποτελεί μέχρι και σήμερα πολυτέλεια.

Κοινωνικό αποκλεισμό⁵⁶ δοκιμάζουν επίσης και τα μέλη των οικογενειών με ΑμεΑ, ιδιαίτερα μητέρες αναπήρων παιδιών απομονώνονται από το περιβάλλον τους, ενώ δεν είναι σπάνιες οι περιπτώσεις που η αναπηρία οδηγεί τη μονογονεϊκότητα.

Οι οικογένειες των ΑμεΑ, έχουν ελλιπή ενημέρωση γύρω από το οικονομικό, κοινωνικό, πολιτικό και πολιτιστικό γίνεσθαι. Η ανυπαρξία λόγου και ενός εξειδικευμένου δικτύου πληροφόρησης σχετικά με τις ανάγκες και την αντιμετώπιση των ΑμεΑ πρακτικά ισοδυναμεί με την κατάργηση των αναγκών, το στιγματισμό και την κήρυξη σε αφάνεια. Ελλιπής ενημέρωση παρατηρείται ακόμα και για θέματα που τους αφορούν, όπως, για παράδειγμα, το δικαίωμα τους για αναπηρικά

---

54. Α. Δυτρας και Π. Παντελόγλου, *Φορείς και Δίκτυα Καταπολέμησης του Κοινωνικού Αποκλεισμού*, Παντοίο Πανεπιστήμιο, Αθηνά 1999, σ. 15

55. Δ. Γ. Μαγριτλής, *ό.π.*, 2004, σ. 4.

56. Μ. Καλλα, Ν. Πολεμικού και Γ. Φιλίππου, (επιμ.), *Άτομα με Ειδικές Ανάγκες (Εισηγήσεις και ανακοινώσεις από το Διεπιστημονικό Ευρωπαϊκό Συμπόσιο, « Άτομα με Ειδικές Ανάγκες- Σύγχρονες κατευθύνσεις κι απόψεις σε προβλήματα πρόληψης, παρέμβαση, αντιμετώπισης»*, Πανεπιστήμιο Αιγαίου/ Παιδαγωγικά Τμήματα- Ελληνική Ψυχολογική Εταιρεία. Ρόδος, Μάιος 1992) Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1994, τόμος Β, σ. 899.

επιδόματα. Στην καλύτερη περίπτωση είναι παθητικοί αποδέκτες ενός επιδόματος, καθώς η όλη κατάσταση αποδυναμώνει την ικανότητα τους να διεκδικήσουν πιο ανθρώπινους και αξιοπρεπείς όρους επιδότησης. Τα επιδόματα είναι ανεπαρκή και δεν είναι ικανά να ανταποκριθούν στις δαπάνες που συνεπάγεται η αναπηρία.

3.8.2. ΚΕΚΥΚΑμεΑ Καλαμάτας.

Όπως είδαμε και πιο πάνω, σκοπός του Κέντρου είναι η ισότιμη ένταξη των ατόμων με αναπηρίες στην κοινωνία. Για αυτό το λόγο σε καθημερινή βάση⁵⁷ υπάρχει ένα πλούσιο πρόγραμμα ομαδικών δραστηριοτήτων δημιουργικής απασχόλησης, εκπαίδευσης και κοινωνικοποίησης το οποίο προάγει την ομαδικότητα την αυτοφροντίδα και την ανάπτυξη δεξιοτήτων. Πιο συγκεκριμένα τα εγγεγραμμένα μέλη του ΚΕΚΥΚΑμεΑ ανάλογα με την ηλικία τους και μετά από αξιολόγηση των δυνατοτήτων τους από την εργοθεραπεύτρια, έχουν τη δυνατότητα επιλογής συμμετοχής σε 15 ομάδες οι οποίες αναλυτικότερα είναι οι παρακάτω:

- Τρεις ομάδες Κοινωνικών Δεξιοτήτων για παιδιά και νέους και ενήλικες, οι οποίες πλαισιώνονται από μια Επισκέπτρια Υγείας, μια εργοθεραπεύτρια και δυο εθελοντές. Στις ομάδες αυτές απασχολούνται 19 μέλη συνολικά, ηλικίας από 8 έως 30 ετών. Στόχος αυτών των ομάδων είναι η προετοιμασία των ΑμεΑ για την ημιαυτόνομη διαβίωση μέσα από εκπαιδευτικούς κύκλους που αφορούν καθημερινά θέματα, όπως αυτοεξυπηρέτηση, αυτοπροστασία, προσανατολισμό, αντίληψη χρόνου, τόπου, και χώρου.
- Τρεις ομάδες Γυμναστικής για παιδιά, νέους και διαβητικούς, οι οποίες στελεχώνονται από μια γυμνάστρια και απασχολούν 22 μέλη συνολικά.
- Μια ομάδα Κοινωνικοποίησης η οποία πλαισιώνεται από την εκπαιδευτρια κοινωνική λειτουργό του Κέντρου και δυο εθελοντές. Συμμετέχουν μέλη ηλικίας 15 έως 30 ετών και στόχος της ομάδας είναι η καλλιέργεια της ομαδικότητας, η ενθάρρυνση και η στήριξη της συμμετοχής των ΑμεΑ στην πολιτιστική και κοινωνική ζωή του τόπου καθώς και η προετοιμασία των μελών στο να μπορέσουν να λειτουργήσουν αργότερα σαν ομάδα ομότιμων που διεκδικεί και θα έχει μια όσο το δυνατόν πιο ισότιμοι ένταξη στο κοινωνικό σύνολο. Στα πλαίσια αυτής της ομάδας τα μέλη παίζουν συζητούν τις ανησυχίες τους, οργανώνουν

57. Αναφορά Δράσεων του Κ.Ε.Κ.Υ. ΑμεΑ. Μεσσηνίας στο ΠΕΣΥ Πελοποννήσου. Καλαμάτα 18/5/2004.

- τις δραστηριότητες που τους ενδιαφέρουν και επισκέπτονται χώρους και πρόσωπα που θα ήθελαν να γνωρίζουν ή να στηρίζουν.
- Μια ομάδα Θεατρικού Παιχνιδιού. Η ομάδα απευθύνεται σε παιδιά με κινητικές και νοητικές αναπηρίες με την καθοδήγηση εκπαιδευτή- παιδαγωγού με θεατρική εμπειρία και την υποστήριξη εθελοντή με ανάλογη θεατρική εμπειρία, βοηθούν τα παιδιά να εκφραστούν, να αποστηθίσουν και να αποδίδουν ρόλους. Στην ομάδα συμμετέχουν 8 μέλη και λειτουργεί στα πλαίσια συνεργασίας με τη δημοτική επιχείρηση του Περιφερειακού Θεάτρου του Δήμου Καλαμάτας.
  - Δυο ομάδες Μουσικοθεραπείας, οι οποίες απασχολούν 12 μέλη και καθοδηγούνται από μια μουσικοθεραπευτρια με ειδικότητα ψυχολόγου και εμπειρία στο χώρο της μουσικοθεραπείας των ΑμεΑ. Στόχος της μουσικοθεραπείας είναι να βοηθήσει το άτομο μέσα από τη μουσική να αντιληφθεί τις δυνατότητες του, να αναδείξει τα talέντα του και να διαμορφώσει τις κατάλληλες συνθήκες, ώστε να νιώσει ικανό και να ενισχυθεί ο αυτοσεβασμός του.
  - Δυο ομάδες κεραμικής νέων και ενηλίκων, οι οποίες απασχολούν 12 μέλη και πλαισιώνονται από δυο εκπαιδύτριες και δυο εθελοντές. Η συνύπαρξη και η συνεργασία μέσα στην ομάδα προάγουν την ομαδικότητα και την κοινωνικοποίηση.
  - Μια ομάδα χειροτεχνίας που απασχολεί 10 μέλη, καθοδηγείται από μια εκπαιδύτρια χειροτέχνησα και υποστηρίζεται από μια εθελόντρια. Οι σκοποί ταυτίζονται με τις προηγούμενης ομάδας καθώς και εδώ προάγονται η ομαδικότητα και η έκφραση μέσω της δημιουργίας.
  - Δυο ομάδες δημιουργικής απασχόλησης στις οποίες συμμετέχουν συνολικά 12 μέλη και υποστηρίζονται αποκλειστικά από 4 εθελοντές παιδαγωγούς προσχολικής αγωγής. Η διαφορά των ομάδων αυτών σε σχέση με αυτές της κεραμικής και της χειροτεχνίας είναι η ελεύθερη έκφραση και δημιουργία ανάλογα με τις ανάγκες του ΑμεΑ.
  - Μια ομάδα παραδοσιακών χορών, όπου συμμετέχουν 10 παιδιά και νέοι, υποστηρίζεται από μια δασκάλα παραδοσιακών χορών και τέσσερις εθελοντές. Σκοπός και αυτού του μαθήματος είναι η ελεύθερη έκφραση, η διασκέδαση αλλά και η ενθάρρυνση των ΑμεΑ να συμμετέχουν σε κοινωνικές εκδηλώσεις.

Προσωπικό

Το Κέντρο ξεκίνησε αρχικά με προσωπικό το οποίο είχε μετακινηθεί από το νοσοκομείο Καλαματας, το Κέντρο Υγείας Μεσσήνης και το ΚΑΦΚΑ Φιλιατρών. Σημαντική είναι η συμβολή των εθελοντών στη λειτουργία του και στην εξυπηρέτηση των ατόμων με αναπηρίες, οι οποίοι είναι 55 στο σύνολο από τους οποίους οι 35 προσφέρουν τις υπηρεσίες τους σε μόνιμη βάση, δηλαδή καθημερινά. Το προσωπικό που εργάζεται στο Κέντρο είναι:

- Μια Κοινωνική Λειτουργός.
- Μια Επισκέπτρια Υγείας.
- Ένας Ψυχολόγος.
- Μια Κεραμιστριά.
- Μια Χειροτέχνησα.
- Μια Εργοθεραπευτριά.
- Μια Γυμνάστριά.

Πρωταρχικός σκοπός του προσωπικού του Κέντρου είναι να έρθει σε επαφή και συνεργασία με τους φορείς, να καταγράψει τις ανάγκες και τα δεδομένα και πάνω απ' όλα να ευαισθητοποιήσει την τοπική κοινωνία.

Κτιριακή Υποδομή

Το κτήριο ξεκίνησε να κατασκευάζεται από το 1999, σε χώρο έκτασης 4.302τ.μ που είχε παραχωρήσει ο Δήμος Καλαμάτας στο Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας. Το Κτίριο έχει συνολική έκταση περίπου 1.200 τ.μ. από τα οποία τα 1.000 τ.μ είναι παλαιό κτίριο και τα 200 τ.μ. είναι το νέο κτήριο, χαρακτηρίζεται σύγχρονο με μεγάλους χώρους διοίκησης και διάγνωσης οι οποίοι είναι οι εξής:

- Γραφείο Συνεντεύξεων.
- Γραφεία Επιστημονικού Προσωπικού.
- Εξεταστήρια των υποψήφιων για θεραπεία.
- Εργαστήρια Λογοθεραπείας Εργοθεραπείας, μασάζ.
- Αίθουσα γυμναστικής.
- Αίθουσα αυτόνομης διαβίωσης.

3.8.3 Ειδική Αγωγή.

Η ειδική Αγωγή, με την παλαιά της ονομασία « Θεραπευτική Αγωγή», ορίζεται από την Ρόζα Ιμβριώτη⁵⁸ ως η « επιστήμη που φροντίζει για τη μόρφωση, τη διδασκαλία και πρόνοια όλων των παιδιών που η σωματική και ψυχική τους εξέλιξη εμποδίζεται αδιάκοπα από τους παράγοντες ατομικούς και κοινωνικούς:

1. Αδυναμίες στις αισθήσεις(τυφλά παιδιά ή με βλάβες στην όραση, κωφά ή με βλάβες στην ακοή και κωφάλαλα.)
2. Σταμάτημα στην εξέλιξη του κεντρικού νευρικού συστήματος.
3. Νευροπαθητική και ψυχοπαθητική σύσταση, σωματικές αρρώστιες, αναπηρία, ελαττώματα που οφείλονται στο περιβάλλον (δύσκολα, απειθάρχητα παιδιά.)»

Για τον Κ. Καλαντζή⁵⁹, η ειδική αγωγή είναι ένας « κύκλος ειδικών χειρισμών και μεθόδων, ειδικών μορφών εργασίας, ειδικών διδακτικών περιεχομένων και υλικού, ειδικού παιδαγωγικού κλίματος και ζωής».

Τέσσερα χρόνια αργότερα αναφέρει την ειδική αγωγή στο ρόλο της νέας βοήθειας. « Η Ειδική Αγωγή είναι ένας νέος επιστημονικός κλάδος(δεν χρησιμοποιείται πια ο όρος θεραπευτική αγωγή για να μην συνδέεται με την ιατρική επιστήμη) που με ειδικά μέσα και μεθόδους διδασκαλίας και διαπαιδαγωγήσεως προσπαθεί να ολοκληρώσει, να μεθορμασει ή να εναρμονίσει, μέσα στα όρια της μορφής και του βαθμού των εξελικτικών δυνατοτήτων, την καθυστερημένη ή διαταραγμένη προσωπικότητα των μειονεκτικών παιδιών και να τα εξοπλίσει με γνώσεις και δεξιότητες, ώστε να γίνουν ικανά, ανάλογα με τις δυνάμεις τους, να ενταχθούν στο κοινωνικό σύνολο και να νιώθουν ευτυχισμένα».⁶⁰

Ο ίδιος, εννέα χρόνια μετά βλέπει την αναγκαιότητα της αποκατάστασης που προήλθε από τις νέες διαγνωστικές και θεραπευτικές δυνατότητες και ελπίζει για αλλαγές στο χώρο της ειδικής αγωγής στα γραπτά του δεν αναφέρεται πια ο όρος « Θεραπευτική Παιδαγωγική» και αναφέρει ότι το ίδιο προβληματικό παιδί δεν είναι « άρρωστο», αλλά ένας άνθρωπος, όπως εγώ και εσύ, με ειδικές όμως δυσκολίες και ανάγκες που ακριβώς για αυτό χρειάζεται τη βοήθεια μας. Το «σύμπτωμα» δεν το βλέπει χωριστά απ' τον όλο άνθρωπο. Η στροφή προς την « προσωπικότητα» δημιουργεί την απαίτηση μιας εξελικτικής βοήθειας της

58.Ρ.Ιμβριώτη, *Ανώμαλα και καθυστερημένα παιδιά*,Ελληνική Εκδοτική Εταιρεία Α.Ε. Αθήνα 1937, σ. 7.

59. Κ.Καλατζής, *Διδακτική των Ειδικών Σχολείων*. Για νοητικά καθυστερημένα παιδιά, Καραβιάς-Ρουσόπουλος, Αθήνα 1972, σ. 22.

60.Κ.Καλατζής, *Το πρόβλημα των μειο νεκτοκων παιδιών και εφήβων και η αντιμετώπιση τους*, Αθήνα 1979, σ.7.

καθυστερημένης ή διαταραγμένης προσωπικότητας με σκοπό την καθοδήγηση της και τη βελτίωση της ζωής.

Η Ειδική Αγωγή, λοιπόν γίνεται « εξελικτική βοήθεια και βοήθεια ζωής». Και το Ειδικό Σχολείο « Σχολείο Μαθητείας για τη ζωή». Η νέα αυτή βοήθεια συνειδητοποιήθηκε τώρα ως « κοινωνικοεκπαιδευτικό» πρόβλημα, διακηρύχθηκε ως « ανθρώπινο δικαίωμα» του παιδιού αυτού και η παροχή της ως « χρέος της κοινωνίας και του κράτους».

Άλλοι πάλι ορίζουν την Ειδική Αγωγή ως την «...επιστήμη της αγωγής αυτών των παιδιών που η εξέλιξη τους βρίσκεται, λόγω των ατομικών και κοινωνικών παραγόντων, σε διαρκεί παρακώλυση», ή ότι « η Ειδική Αγωγή ασχολείται με τα παιδιά που αποτελούν εξαιρέσεις από τον κανόνα, δηλαδή με ειδικά παιδιά που αποτελούν εξαιρέσεις από τον κανόνα, δηλαδή με ειδικά παιδιά, στα οποία η γενική και ομοιογενής εκπαίδευση παρουσιάζεται ως ακατάλληλη και ανάρμοστη».⁶¹

Η Tomlinson⁶² δίνει μια κοινωνιολογική προσέγγιση της Ειδικής Αγωγής και αναφέρει ότι: « Η Ειδική Αγωγή μελετάται και κατανοείται με βάση τις ωφέλειες που φέρνει σε μια αναπτυσσόμενη βιομηχανική κοινωνία, σε ένα μαζικό και ανταγωνιστικό εκπαιδευτικό σύστημα, καθώς επίσης και με βάση τις ωφέλειες που αποκομίζουν το ιατρικό, ψυχολογικό και εκπαιδευτικό και άλλο προσωπικό ειδικών που αναμειγνύονται στο τομέα αυτό».

Ο Σανσερέλ αναφέρει ότι « η Ειδική Αγωγή είναι ένα μέτρο που λαμβάνει η πολιτεία για να εξασφαλίσει, συμπληρώνοντας την οικογένεια και σύγχρονος παίρνοντας και άλλα μέτρα, την εκπαίδευση των παιδιών και των εφήβων που παρουσιάζουν αναπηρίες ή δυσκολίες».

Η Πολυχρονοπούλου⁶³ αναφέρει ότι « Ειδική Αγωγή σημαίνει ειδικά σχεδιασμένα εκπαιδευτικά προγράμματα συμπεριλαμβανομένων των μαθημάτων Φυσικής, Αισθητικής και Κοινωνικής Αγωγής, προσαρμοσμένα στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τις ικανότητες και τις δυσκολίες του παιδιού. Παρέχεται κατά προτίμηση μέσα στην κανονική τάξη αν τούτο δεν ικανοποιεί επαρκώς τις ανάγκες του μαθητή, μέσα στο κέντρο ειδικής αγωγής, σε νοσοκομείο, στο σπίτι ή αλλού, για όσο διάστημα και όπως προβλέπει ή συνεχής αξιολόγηση του παιδιού».

61. Α. Ξηρομερίτη-Τσακλαγκάνου, « Ιστορικά σημεία και σύγχρονα προβλήματα της Ειδικής Αγωγής», περ. Σύγχρονη Εκπαίδευση, αρ. 19, 1984 σ. 12-16.

62. Βλ. Ενδεικτικά: S. Tomlinson, *Special Educational Needs in the Ordinary School*, In Cohen A. and Cohen L. (eds), P.C.P. Education series, London 1971.

63. Σ. Πολυχρονοπούλου - Ζαχαρογεώργα, *Παιδιά με Ειδικές Ανάγκες*, Ντέφι, Αθήνα 1993, σ. 31.

Ο Νόμος 1143/1981 (ΦΕΚ 80 Α /31.3.1981)⁶⁴ περί Ειδικής Αγωγής ανέφερε ότι « Σκοπό του παρόντος νόμου είναι η παροχή ειδικής αγωγής και ειδικής επαγγελματικής εκπαίδευσης εις αποκλίνοντα εκ το φυσιολογικού άτομα, η λήψης μέτρων κοινωνικής μερίμνης και η αντίστοιχο προς τας δυνατοτητας των ένταξης αυτών εις την κοινωνική ζωή και την επαγγελματική δραστηριότητα δια της εφαρμογής ειδικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων εν συνδυασμό προς ιατρικά και άλλα κοινωνικά μέτρα». Ο Κ.Καλατζης, σχολιάζοντας των παραπάνω νόμο, αναφερει ότι : « Η εμπορευματοποίηση της ειδικής αγωγής είναι η αλλά μεγάλη πληγή μας. Δυστυχώς ο νομος αυτός παρέδωσε την ειδική αγωγή στα χέρια της ιδιωτικής πρωτοβουλίας»⁶⁵.

Βλέπουμε, λοιπόν ότι η Ειδική Αγωγή είναι το δημιούργημα σύνθετων παραγόντων, κοινωνικών, πολιτιστικών, οικονομικών, πολιτικών και εκπαιδευτικών, που συνδέονται περισσότερο με τις ανάγκες και τις αιτήσεις της ευρύτερης κοινωνίας και του εκπαιδευτικού συστήματος σαν σύνολο, παρά με τις ατομικές ανάγκες του κάθε παιδιού.

Σύμφωνα με τους Καλατζη και Βακαρέλη⁶⁶, η Ειδική Αγωγή « θέτει δυο βασικούς σκοπούς: 1) την κοινωνική χρησιμοποίηση του τροφίμου και 2) τη βίωση από τον ίδιο της ολοκλήρωσεως της ζωής του. Θέλει να μάθει αυτά τα παιδιά να ζουν και να νιώθουν ευτυχισμένα».

Όσον αφορά τους σκοπούς τις ειδικής αγωγής όπως αυτοί αναφέρονται στο Νόμο 1566/85, άρθρο 32⁶⁷ είναι:

α) Η ολόπλευρη και αποτελεσματική ανάπτυξη και αξιοποίηση των δυνατοτήτων και ικανοτήτων τους.

β) Η ένταξη τους στην παραγωγική διαδικασία και

γ) Η αλληλοαποδοχη τους με το κοινωνικό σύνολο..

Άλλοι υποστηρίζουν ότι « ο γενικός σκοπός της Ειδικής Αγωγής είναι η προσφορά βασικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης στα παιδιά με ειδικές ανάγκες, ανάλογα με τις δυνατότητες τους και με βάση ειδικά εκπαιδευτικά προγράμματα, με στόχο να αναπληρώσουν της αδυναμίες τους στο καλύτερο δυνατό επίπεδο, ώστε να περάσουν ομαλά από το σχολείο στη ζωή».⁶⁸

64. Βλ. Ν. 1143/1981(ΦΕΚ 80/Α/31-3-1981) « Περί Ειδικής Αγωγής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Απασχολήσεως και Κοινωνικής Μεριμνης των αποκλινόντων εκ του φυσιολογικού ατόμου και άλλων τίνων εκπαιδευτικών διατάξεων»

65. Κ. Καλατζης, ό.π 1979, σ. 63.

66. Κ. Καλατζή και Ξ. Βακαρέλλη-Καλατζη, *Θέματα Θεραπευτικής Παιδαγωγικής και Ψυχικής Υγιεινής του Παιδιού*, Καραβιά, Αθήνα 1973, σ. 113

67. Βλ. Άρθρο 32 του Ν. 1566/85.

68. Στ. Νικόδημος, « *Οργάνωση και ανάπτυξη του τομέα Ειδικής Αγωγής στην Ελλάδα*», περ. *Επείδη* η διάφορα είναι δικαίωμα, αρ. 21-22, Θεσσαλονίκη 1987, σ. 7.

Για την Α. Ξηρομερίτη— Τσακλαγκάνου⁶⁹ η Ειδική Αγωγή έχει τέσσερις στόχους:

«Πρώτος στόχος της Ειδικής Αγωγής είναι να αλλάξει τη νοοτροπία των γονέων για τη σχολική επίδοση, τα πιστεύω για το πρότυπο του άριστου μαθητή και του αυριανού επιστήμονα, Δεύτερος στόχος της Ειδικής Αγωγής είναι αντικειμενική και ικανή αξιολόγηση σύμφωνα με την ατομική Ιδιομορφία κάθε παιδιού, έτσι ώστε να του δοθεί ίση και δίκαιη εκπαιδευτική ευκαιρία να εξελιχθεί, Τρίτος στόχος είναι η ελαχιστοποίηση διακρίσεων και διαφορών μεταξύ ομάδων μαθητών στη σχολική επίδοση. Τέταρτος στόχος είναι η νομοθετική κατοχύρωση της Ειδικής Αγωγής στην εκπαιδευτική διαδικασία».

Για άλλους, ο στόχος της Ειδικής Αγωγής⁷⁰ είναι «να προετοιμάσει το παιδί να συμμετάσχει στον ανώτερο δυνατό βαθμό σε όλα τα πεδία δράσης της κοινωνίας: πολιτικά, οικονομικά, κοινωνικά και πνευματικά. Να αυξήσει τις γνώσεις και τις εμπειρίες του, να καλλιεργήσει το πνεύμα και να διευκολύνει τη μετάβασή τον από το σχολείο στην ενηλικίωση, την ενεργό ζωή και την αυτονομία».

Οι στόχοι της Ειδικής Αγωγής είναι (και πρέπει να είναι) οι ίδιοι μ' αυτούς της «κανονικής» εκπαίδευσης, ανεξάρτητα από τις μορφές προσαρμογής που απαιτούνται στις διάφορες παιδαγωγικές καταστάσεις. Γι' αυτόν το λόγο δεν πρέπει να θεωρείται πλέον ξεχωριστός κλάδος της εκπαίδευσης που εξυπηρετεί μια ειδική ομάδα παιδιών. Η Ειδική Αγωγή πρέπει να αφορά το άτομο ως μια κοινωνική και ψυχοσωματική ενότητα που δεν είναι τόσο απλή στο χειρισμό, στην προώθηση, στη διδασκαλία, αλλά που χρειάζεται ανάλογες προϋποθέσεις και βοήθεια για να ζήσει ως άτομο και να μάθει ορισμένους όρους του άμεσου και έμμεσου περιβάλλοντος.

Η Ειδική Αγωγή προαπαιτεί τη βασική και σε βάθος γνώση της γενικής παιδαγωγικής. Δεν είναι το σκαλοπάτι προς τη «Γενική» παιδαγωγική, ούτε μόνο μια μορφή στην οποία ό,τι ήθελε προκύψει, αλλά αντίθετα απαιτεί μια επιστημονική εξέλιξη, μια εμβάθυνση και μια επεξεργασία και ανάλυση των παιδαγωγικών προβλημάτων. Από την άποψη ότι η Ειδική Αγωγή είναι αγωγή και τίποτε άλλο, συμπεραίνουμε ότι βασικά κατέχει τις ίδιες δυνατότητες και τους ίδιους στόχους με τη γενική παιδαγωγική, παρότι έχει να αντιμετωπίσει πολύ δύσκολες συνθήκες. Είναι ένας τομέας της εκπαίδευσης που δέχεται επιρροές από το ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο στο οποίο ανήκει. Όσον αφορά τώρα το Ειδικό Σχολείο με τη σημερινή μορφή είναι ειδικά εκπαιδευτικά

69. Α. Ξηρομερίτη- Τσακλαγκάνου, ό.π., 1984 σ. 12-16.

70. Α. Ζωνιού-Σιδερη, Οι ανάπηροι και η εκπαίδευση τους μια ψυχοπαιδαγωγική προσέγγιση της ένταξης, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1998. σ. 101.

ιδρύματα τα οποία εφαρμόζουν την υποχρεωτική εκπαίδευση σε παιδιά και νέους για τους οποίους δεν έχει μεριμνήσει το ευρύτερο εκπαιδευτικό σύστημα⁷¹. Η αναγκαιότητα ύπαρξης του Ειδικού Σχολείου, ξεκινάει στην πραγματικότητα από την άποψη της σχολικής επίδοσης.

Το Ειδικό Σχολείο είναι βασικά μια «ειδική» μορφή της βασικής υποχρεωτικής εκπαίδευσης, ακόμα και στις περιπτώσεις που οι ίδιες σι δομές του το θέλουν αυτόνομο. Λειτουργεί με τις ίδιες διδακτικές μεθόδους, μέτρα, σχολικά προγράμματα και σχολικούς στόχους, όπως και τα γενικά σχολεία. Οι παιδαγωγοί στην πλειονότητα τους έχουν την ίδια κατάρτιση μ' αυτή των παιδαγωγών των γενικών σχολείων, με ελάχιστες βέβαια εξαιρέσεις. Βρίσκεται σ' όλες τις μορφές του, όπως, π.χ. διοικητικά, νομοθετικά, λειτουργικά κ.ά., εποπτευόμενο από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Επιχειρώντας μια ιστορική αναδρομή όσον αφορά στο Ειδικό Σχολείο, μπορούμε να παρατηρήσουμε ότι υπήρχαν απόψεις και στόχοι ήταν αρκετά προχωρημένοι για την εποχή τους και συγχρόνως παρατηρούμε απόψεις και μελέτες των τελευταίων. Ιδιαίτερα δεκαετιώνστηρίζονται σε απόψεις και νοοτροπίες παλαιότερων εποχών, εποχώνη εκπαίδευση βασιζόνταν απλώς και μόνο στη βοήθεια και τη φροντίδα.

«Προτίμησα την ονομασία Ειδικά Σχολεία» αναφέρει η Ιμβριώτη «κι όχι “βοηθητικά”, όπως τα λένε συνηθισμένα, επειδή δεν πρόκειται απλώς για μια βοήθεια που θα δοθεί λίγο καιρό στο παιδί, για να κερδίσει πίσω την τάξη του στο σχολείο, παρά για το “ειδικό” αντίκρισμα». Η ίδια στη συνέχεια γράφει: «Πολύ συχνά αναφέραμε ότι η προσπάθεια του σχολείου θα είναι να αποδώσει τα παιδιά αυτά στο κοινωνικό σύνολο. Ιδανικό του θα είναι να καταπολεμήσει τις αντικοινωνικές τάσεις που τα χαρακτηρίζουν και να τα κάμει χρήσιμα στον εαυτό τους και στην κοινωνία... Το Σχολείο μ' αυτή την προϋπόθεση υπάρχει για να εμποδίζει αυτές τις ανώμαλες προδιαθέσεις ν' αναπτυχθούν, ενώ αντίθετα άσχημες συνθήκες τις δυναμώνουν και τους δίνουν έδαφος για να εξελιχθούν».⁷²

Ο δε Καλαντζής γράφει ότι «Το Ειδικό Σχολείο είναι ο κύριος χώρος, όπου λειτουργείται η Ειδική Αγωγή. Το Ειδικό Σχολείο είναι στην κυριολεξία “Σχολείο”. όπως τα άλλα, ασκεί “αγωγή”, έχει δηλαδή αντικείμενο τον να διδάσκει και να διαπαιδαγωγεί “παιδιά”. Όπως και το γενικό Δημοτικό σχολείο, είναι κι αυτό ένα “Σχολείο Κατωτέρας Γενικής Εκπαιδύσεως”, γιατί έχει για στόχο του τον ηθικοκοινωνικό άνθρωπο και τον ικανό να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της ζωής. Ο τελικός σκοπός, λοιπόν είναι ο ίδιος, με μια διαφορά στα μέσα και στο βαθμό της

71. Α. Ζωνίου-Σιδερη, ό.π. 1998, σ. 103.

72. Ρ. Ιμβριώτη, Ανώμαλα και καθυστερημένα παιδιά, Ελληνική Εκδοτική Εταιρεία Α.Ε., Αθήνα 1939.

πραγματώσεως τον, εξ αιτίας του ειδικού αντικειμένου, τον ειδικού παιδιού».⁷³

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται στην Ελλάδα, όπως άλλωστε και σ' άλλες χώρες, ένας ενθουσιασμός για αλλαγή καταστάσεων, ίδρυση ειδικών τάξεων, παράλληλων τάξεων «ενσωμάτωσης» κ.ά., χωρίς να κατανοηθεί το νόημα της Ειδικής Αγωγής και τέλος, χωρίς να υπάρχουν οι ελάχιστες προϋποθέσεις υποδομής. Σύμφωνα πάλι με τον Κ. Καλαντζή, ο οποίος αναφέρει για τις αλλαγές στο χώρο της Ειδικής Αγωγής τα εξής: «Βλέπουμε ότι τα τελευταία χρόνια έχουμε άσυλα και ιδρύματα, ειδικές τάξεις και ειδικά σχολεία, κοινωνικοποίηση με το κλείσιμο των ιδρυμάτων, ένταξη και ενσωμάτωση, μαθησιακές δυσκολίες, προσαρμογή στο σύνολο, θεσμοθέτηση ισοτιμίας με νομοθετικές αλλαγές, και άλλες καλοπροαίρετες μεν τάσεις, χωρίς υποδομή όμως και χωρίς βάσεις».

Σύμφωνα με τον Ν. 2817/2000, (ΦΕΚ 78 Α' / 14.3.200087)⁷⁴ οι κατηγορίες παιδιών που χρήζουν ειδικής εκπαίδευσης είναι παιδιά που:

- α) Έχουν νοητική ανεπάρκεια ή ανωριμότητα.
- β) Έχουν ιδιαίτερα σοβαρά προβλήματα όρασης (τυφλοί, αμβλύωπες) ή ακοής (κωφοί, βαρήκοοι).
- γ) Έχουν σοβαρά νευρολογικά ή ορθοπεδικά ελαττώματα ή προβλήματα υγείας.
- δ) Έχουν προβλήματα λόγου και ομιλίας.
- ε) Έχουν ειδικές δυσκολίες στη μάθηση, όπως δυσλεξία, δυσαριθμησία, δυσαναγνωσία.
- στ) Έχουν σύνθετες γνωστικές, συναισθηματικές και κοινωνικές δυσκολίες και όσοι παρουσιάζουν αυτισμό και άλλες διαταραχές ανάπτυξης.

3.8.4 Ειδικό Σχολείο Καλαμάτας.

Στην περιοχή της Καλαμάτας υπάρχει ένα ειδικό σχολείο που αριθμεί τριάντα δυο (32) παιδιά, ένα ειδικό νηπιαγωγείο με επτά (7) παιδιά και ένα Ε.Ε.Ε.Ε.Κ. που αριθμεί 65 μαθητές. Παρακάτω θα κάνουμε μια σύντομη αναφορά στο Ειδικό σχολείο.

73.Κ.Καλαντζής, Το πρόβλημα των μειονεκτικών παιδιών και εφήβων και η αντιμετώπιση τους, Αθήνα 1976, σ.8.

74.Βλ. Ν 2817/2000. (ΦΕΚ 78/Α/14-3-2000)

Σκοπός του Ειδικού Σχολείου είναι η κοινωνική ένταξη και ενσωμάτωση των παιδιών αυτών. Το Σχολείο ιδρύθηκε στην Καλαμάτα το 1982 και στεγάζεται σ'ένα σχετικά άνετο χώρο στην οδό Λακωνικής 6, Υπάγεται στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και αυτή είναι η διάφορα του με τις προηγούμενες δομές που αναφέραμε οι οποίες ως επί το πλείστον υπάγονται στο Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Οι ηλικίες των παιδιών που δέχεται το σχολείο είναι από επτά έως δεκατεσσερων (7-14) ετών . Από το Υπουργείο Παιδείας δίνεται ένα πλαίσιο αναλυτικού προγράμματος και όχι κανονικό πρόγραμμα. Το πρόγραμμα εκτός από τα κανονικά μαθήματα, γλώσσα, μαθηματικά κ.τ.λ. το πρόγραμμα περιλαμβάνει και άλλες δραστηριότητες, όπως πυλό, ζωγραφική.

Το σχολείο είναι τυπικά είναι εξατάξιο, για να αποφεύγονται οι διακρίσεις, όμως ουσιαστικά δεν υπάρχουν τάξεις, αλλά βαθμίδες, κατώτερη, μέση και ανώτερη.

Το σχολείο είναι εξαθεσιο, και απασχολεί μόνιμα επτά (7) δασκάλους, μια ψυχολόγος και μια γυμνάστρια, επίσης απασχολεί ένα λογοθεραπευτή και έναν εργοθεραπευτή, ως ωρομίσθιους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Συμπεράσματα

Η παραγωγή και διανομή κοινωνικών υπηρεσιών εντάσσεται στο πλαίσιο άσκησης κοινωνικής πολιτικής σε κάθε κράτος. Οι κοινωνικές υπηρεσίες σχεδιάζονται για να αντιμετωπίσουν μια κοινωνική ανάγκη με την δημιουργία ενός αντίστοιχου προγράμματος, που αποσκοπεί σε μια συγκεκριμένη λύση.

Στα προηγούμενα κεφάλαια ασχοληθήκαμε με την ολοκληρωμένη παρουσίαση των κυριότερων κοινωνικών δομών και υπηρεσιών, οι οποίες χαρακτηρίστηκαν ως «περιπτώσιολογικές»⁷⁵.

Παρακάτω παραθέτουμε μερικά από τα βασικότερα χαρακτηριστικά ενός ολοκληρωμένου συστήματος κοινωνικών υπηρεσιών⁷⁶:

1) Το σύστημα πρέπει να έχει καθορισμένους στόχους στο σύνολο του, αλλά και τους επιμέρους τομείς.

75.Π.Α Σταθόπουλου, *Κοινωνική Πρόνοια, μια γενική θεώρηση*, ΕΛΛΗΝ, Αθήνα 1999.σ.236.
76 ό.π., σ.240.

2) Επίσης πρέπει τα αναμενόμενα αποτελέσματα, το τελικό προϊόν του συστήματος και το επίπεδο ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών να είναι γνωστά και μετρήσιμα.

3) Αναδιανεμητικός χαρακτήρας του συστήματος. Οι κοινωνικές παροχές πρέπει να διαφοροποιούνται υπέρ εκείνων των ατόμων και των ομάδων που τις χρειάζονται περισσότερο.

4) Προσιτότητα- Προσπελασιμότητα των προνοιακών δομών. Οι κοινωνικές δομές πρέπει να λειτουργούν σε ώρες και ημέρες που να εξυπηρετούν τους πολίτες. Πρέπει επίσης να βρίσκονται σε τέτοια γεωγραφική θέση και απόσταση που να επιτρέπει στους ενδιαφερόμενους να τις επισκέπτονται χωρίς δυσκολία.

5) Ανταπόκριση στις ανάγκες του κοινού. Αυτό σημαίνει ικανότητα για ανταπόκριση των υπηρεσιών με γραφειοκρατική ευελιξία και προσαρμοστικότητα στις προσδοκίες των χρηστών, αλλιώς οι υπηρεσίες μένουν αχρησιμοποίητες, ιδιαίτερα από εκείνους που τις έχουν περισσότερο ανάγκη.

6) Δυνατότητα κεντρικού σχεδιασμού και συντονισμού σε εθνικό επίπεδο μέσα από κάποιο μηχανισμό που να καθορίζει τις προτεραιότητες του τομέα της κοινωνικής πρόνοιας βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα. Πρέπει να υπάρχει η δυνατότητα συστηματικής μελέτης των κοινωνικών αναγκών, του απαιτούμενου ανθρώπινου δυναμικού κατά ειδικότητα και επίπεδο εξειδίκευση, το ύψος των δαπανών για τη στελέχωση και ισόρροπη λειτουργία των προνοιακών υπηρεσιών στις αστικές όσο και αγροτικές περιοχές.

Τα συμπεράσματα που βγαίνουν για τις κοινωνικές δομές στον Δήμο Καλαμάτας είναι τα παρακάτω:

Οι Παιδικόι Σταθμοί παρουσιάζουν σημαντικές ελλείψεις, όσον αφορά το προσωπικό. Ο Νόμος 1437 « περί ρύθμισης θεμάτων φορέων κοινωνικής πρόνοιας και παιδικής προστασίας» προβλέπει μεταξύ άλλων, θέση βοηθού νηπιαγωγού και γιατρού σε κάθε παιδικό σταθμό. Στους περισσότερους Π.Σ. της πόλης δεν υπηρετεί βοηθός νηπιαγωγού, ούτε γιατρός, με αποτέλεσμα, αφενός η νηπιαγωγός να επιβαρύνεται με περισσότερες ευθύνες και ασχολίες και να παρεμποδίζεται το έργο της και αφετέρου η έλλειψη γιατρού είναι σημαντική, γιατί έχουμε να κάνουμε με μια ευάλωτη ομάδα του πληθυσμού, τα παιδιά, τα οποία έχουν ανάγκη ιατρικής φροντίδας. Όσον αφορά την κτιριακή υποδομή κρίνεται ελλιπής, αφού από μαρτυρίες εργαζομένων στους Π.Σ. υπάρχει έλλειψη χώρου. Οι Π.Σ. του Δήμου είναι εμφανές ότι δεν επαρκούν και απόδειξη είναι ότι πολλοί γονείς στρέφονται στον ιδιωτικό τομέα με αποτέλεσμα αυτό να επιβαρύνει των οικογενειακό προϋπολογισμό. Βέβαια πρέπει να συμπεριλάβουμε και το γεγονός ότι πολλοί γονείς θεωρούν ότι ο ιδιωτικός τομέας παρέχει υψηλότερο επίπεδο υπηρεσιών με αποτέλεσμα να απαξιώνουν τον Δημόσιο τομέα.

Η Παιδική Εξοχή «Αγία- Μαρίνα» Ταΰγετου. Το κυριότερο πρόβλημα τις εξοχής είναι η ελλιπής χρηματοδότηση. Η έκταση της εξοχής είναι αρκετά μεγάλη, καθώς αποτελείται από 100στρεμ. Τα οποία θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν περισσότερο, όμως για οικονομικούς λόγους είναι δύσκολο να συντηρηθούν και οι είδη υπάρχουσες εγκαταστάσεις. Το προσωπικό κρίνεται ικανοποιητικό καθώς υπάρχει όλο το προβλεπόμενο από τη νομοθεσία προσωπικό που είναι απαραίτητο για την λειτουργία της.

Κοινωνικός Φορέας και Οργανισμός Αθλητισμού και Νεολαίας. Σε αυτές τις υπηρεσίες το πρόβλημα εντοπίζεται στο προσωπικό και στην χρηματοδότηση, που δεν επαρκούν με αποτέλεσμα να μην υπάρχει μεγάλη δραστηριότητα.

Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης. Οι δραστηριότητες της ΔΕΠΙΑΚ φιλοξενούνται σε όμορφους και άνετους χώρους, όπως το ωδείο και η σχολή χορού και τα τελευταία χρόνια έχει να επιδείξει αξιόλογα πράγματα στο χώρο του πολιτισμού. Όμως όπως όλες τις Δημοτικές επιχειρήσεις λειτουργεί με ιδιοοικονομικά κριτήρια και τον τελευταίο καιρό έχει παρουσιάσει αρκετά οικονομικά προβλήματα με κίνδυνο περικοπής προσωπικού και καθυστέρηση πληρωμών.

Το ΚΕΚΥΚΑμεΑ Καλαμάτας. Πρόκειται για κέντρο με γενικά καλές κτιριακές εγκαταστάσεις και επάρκεια εξοπλισμού, που ωστόσο δεν μπορεί να ανταποκριθεί στις ανάγκες για επαγγελματική εκπαίδευση και κοινωνική υποστήριξη των ατόμων. Τα κυριότερα αίτια αυτής της κατάστασης εντοπίζονται στις ελλείψεις μόνιμου επιστημονικού, διοικητικού και τεχνικού προσωπικού, καθώς και ο πενιχρός προϋπολογισμός, εμποδίζει την διοργάνωση επιμορφωτικών προγραμμάτων για ΑμεΑ, γονείς και εθελοντές, τον εξοπλισμό εργαστηρίων κ.α.

Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης. Όσον αφορά το ΚΔΑΠ Καλαμάτας δεν μπορούμε να βγάλουμε συμπεράσματα καθώς δεν έχει αρχίσει ακόμη η λειτουργία του, μπορούμε να κάνουμε όμως κάποιες εκτιμήσεις. Το πρόγραμμα του ΚΔΑΠ εντάσσεται στο ευρύτερο πρόγραμμα ΟΠΑΑΧ και διαρκεί πέντε χρόνια, με την προϋπόθεση τα δυο τελευταία να χρηματοδοτηθεί από το Δήμο Καλαμάτας. Το ερώτημα που τίθεται είναι κατά πόσο ο Δήμος με τα γνωστά οικονομικά προβλήματα που έχει θα μπορέσει να το λειτουργήσει και κάτω από ποιες συνθήκες.

Οι παραπάνω δομές έχουν τις δυνατότητες, αλλά και τις προϋποθέσεις να παίξουν σημαντικό ρόλο στην υποστήριξη στην κοινωνικοποίηση και ανάπτυξη των παιδιών και των νέων του τόπου. Χρειάζεται όμως, πλήρη υποστήριξη από το κράτος που έχει να κάνει κυρίως με τη χρηματοδότηση.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ

ΠΑΙΔΙΚΗ ΕΞΟΧΗ «Αγία – Μαρίνα Ταύγετου»

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΦΟΡΕΑΣ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΣΗΣ

*Ποτέ δεν είναι αργά
ν' αρχίσει κάποιος να αθλείται.
Αλλά πάντοτε είναι ποτό νερός
για να σταματήσει...*

ΔΕΠΑΚ

ΚΕΚΥΚΑ μεΑ

ΕΙΔΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ΑΜΙΤΣΗΣ, Γ., *Αρχές οργάνωσης και λειτουργίας του συστήματος Κοινωνικής Πρόνοιας Το Ελληνικό Μοντέλο των Κοινωνικών Υπηρεσιών και η Ευρωπαϊκή Εμπειρία*, Παπαζήσης, Αθήνα 2001.
- ΑΜΙΤΣΗΣ, Γ.,(επ.). *Ο Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης και οι προκλήσεις του 21^{ου} αιώνα*, Παπαζήσης, Αθήνα, 2000.
- ΑΜΙΤΣΗΣ, Γ., *Η θεσμική κατοχύρωση των ελάχιστων ορίων διαβίωσης στην Ελληνική και Διεθνή έννομη τάξη*, Α.Ν. Σάκκουλας, Αθήνα 2001.
- ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, Υπουργείο Υγείας Πρόνοιας Δ/νση Επιθεώρησης, *Παιδικές Εξοχές Οδηγίες για τον τρόπο λειτουργίας και Ελέγχου των Παιδικών Εξοχών Αρμοδιότητα Υπουργείου Υγείας Πρόνοιας και συλλογή σχετικής νομοθεσίας*. Αθήνα 1982.
- ΖΩΝΙΟΥ- ΣΙΔΕΡΗ, Α., *Οι ανάπηροι και η εκπαίδευση τους μια ψυχοπαιδαγωγική προσέγγιση της ένταξης*, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1998.
- ΙΜΒΡΙΩΤΗ, Ρ., *Ανώμαλα και καθυστερημένα παιδιά*, Ελληνική Εκδοτική Εταιρεία Α.Ε., Αθήνα 1939.
- ΚΑΛΑΝΤΖΗΣ, Κ. και ΒΑΚΑΡΕΛΛΗ – ΚΑΛΑΝΤΖΗ, Ξ., *Θέματα Θεραπευτικής Παιδαγωγικής Υγιεινής του Παιδιού*, Καραβια, Αθήνα 1973.
- ΚΑΛΑΝΤΖΗΣ, Κ., *Διδακτική των Ειδικών Σχολείων. Για νοητικά καθυστερημένα παιδιά*, Καραβιας- Ρουσόπουλος, Αθήνα 1972.
- ΚΕΡΑΜΙΑΝΑΚΗ, Α., *Πτυχιακή Εργασία, Σχεδιασμός Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών στο Δήμο Χανίων*, Καλαμάτα 2003.
- ΚΡΕΜΑΛΗΣ, Κ., (επ.), *Κοινωνική Πρόνοια- Διερεύνηση και Αξιολόγηση ενός νέου συστήματος*, Αθήνα 1990.
- ΚΡΕΜΑΛΗΣ, Κ., *Το Δικαίωμα του Ατόμου για Κοινωνική Πρόνοια*, Α.Ν. Σάκουλας, Αθήνα 1991.
- ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Α., *Αλληλεπίδραση των Κανόνων Δικαίου Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας στους κλάδους αναπηρίας, γήρατος και οικογενειακών βαρών*, Α.Ν.Σάκκουλας, Αθήνα 1996.
- ΠΑΝΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΥ, Κ., *Κοινωνική Πρόνοια- Ιστορική Εξέλιξη και Σύγχρονες Τάσεις*, Γρηγόρης, Αθήνα 1984.
- ΠΟΛΥΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ- ΖΑΧΑΡΟΓΕΩΡΓΑ, Σ., *Παιδιά με Ειδικές Ανάγκες*, Ντέφι, Αθήνα 1993.
- ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ, Π., *Κοινωνική Πρόνοια μια Γενική Θεώρηση*, Έλλην, Αθήνα 1999.

- ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΥ, Ο., *Κράτος Πρόνοιας : Ιστορική Εξέλιξη-σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις*, Gutenberg, Αθήνα 1990.
- ΜΑΓΡΙΠΛΗΣ, Δ., « Στάση του υποκειμένου ως απαραίτητη προϋπόθεση απαλοιφής του κοινωνικού στιγματισμού», περ. *Τετράδια Ψυχιατρικής*, αρ. 80, Οκτώβριος- Δεκέμβριος 2002 (σ. 67-71).
- ΜΑΓΡΙΠΛΗΣ, Δ., « Ο κοινωνικός αποκλεισμός μια πολυσύνθετη έννοια», περ. *Τετράδια Ψυχιατρικής*, αρ 82, Απρίλιος-Μάης-Ιούνιος 2003. (σ.69).
- ΞΗΡΟΜΕΡΙΤΗ- ΤΣΑΚΛΑΓΚΑΝΟΥ, Α., « Ιστορικά σημεία και σύγχρονα προβλήματα της Ειδικής Αγωγής», περ. *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, αρ 19, Αθήνα 1984, (σ.12-16).

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ERIKSON, E.H., *The life Cycle Completed: Review*, Norton, New York 1982.
- TOMLINSON, S., *Special Educational Needs in the Ordinary school*. In Cohen A. and Cohen L. (eds), P.C.P. Education series, London 1971.
- WALKER, C., *Managing poverty- The limits of social assistance*, Routledge, London 1993.

ΝΟΜΟΙ ΚΑΙ ΥΠΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ.

- Ν. 1143/1981 «Περί Ειδικής Αγωγής Επαγγελματικής Εκπαιδευσεως, Απασχολήσεως και Κοινωνικής Μερίμνης των αποκλινόντων εκ του φυσιολογικού ατόμου και άλλων τίνων εκπαιδευτικών διατάξεων».
- Ν. 2082/1992 «Περί Αναδιοργάνωσης της Κοινωνικής Πρόνοιας για την καθιέρωση νέων θεσμών Κοινωνικής Προστασίας».
- Ν. 2646/1998 « Περί Ανάπτυξης του Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Φροντίδας».
- Ν. 3703/57 « Περί συμπλήρωσης και τροποποίησης της Νομοθεσίας περί πρεβεντορίων και Παιδικών Εξοχών».
- Ν. 2082/1992, «Αναδιοργάνωση της Κοινωνικής Πρόνοιας και καθιέρωση νέων θεσμών Κοινωνικής Προστασίας», .

- Υ. Α.(αριθμ.Π2Β/2827) « Πρότυπος Κανονισμός Λειτουργίας Δημοτικών Νομικών Προσώπων Παιδικών και Βρεφονηπιακών Σταθμών»,
- Υ.Α. Γ2α / ΟΙΚ./4108/1988 « Κανονισμός λειτουργίας Κρατικών Παιδικών και Βρεφονηπιακών Σταθμών».

ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ

- ΒΑΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ, Μ. : Υπεύθυνος Οργανισμού Αθλητισμού και Νεολαίας.
- ΚΕΛΛΕΠΟΥΡΗΣ, Γ., : Υπάλληλος Δ/σης Πρόνοιας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Μεσσηνίας, Οικονομικός Σύμβουλος Παιδικής Εξοχής « Αγίας Μαρίνας Ταυγέτου».
- ΜΠΑΚΑΣ, Η., Δ/της Ειδικού Σχολείου Καλαμάτας.
- ΝΙΚΟΛΕΑΣ, Κ., Μαέστρος Φιλαρμονικής Δήμου Καλαμάτας.
- ΡΑΛΛΗ, Κ., Δ/τρια 3^{ου} Παιδικού Σταθμού Καλαμάτας.
- ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗ, Β., Υπάλληλος του Δήμου Καλαμάτας, Γραφείο Σχέσεων για Ευρωπαϊκή Ένωση.
- ΦΡΑΓΚΟΥ, Ν., Κοινωνική Λειτουργός, Υπάλληλος Κοινωνικού Φορέα.